

Grupa Kapitałowa **TAURON** Polska Energia SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
zgodne z Międzynarodowymi Standardami
Sprawozdawczości Finansowej
zatwierdzonymi przez Unię Europejską
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ - ciąg dalszy	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	9
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	10

INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ ORAZ PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO 11

1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej	11
2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia	12
3. Oświadczenie o zgodności	13
4. Kontynuacja działalności	13
5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	13
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	13
7. Nowe standardy i interpretacje	14
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	21
9. Istotne zasady (polityka) rachunkowości	21
9.1. Zasady konsolidacji oraz rozliczanie nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą)	21
9.1.1 Konsolidacja	21
9.1.2 Nabycia przedsięwzięć	21
9.1.3 Nabycia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa	22
9.2. Rzeczowe aktywa trwałe	22
9.3. Wartość firmy	23
9.4. Świadczenia pochodzenia energii i prawa do emisji gazów	23
9.5. Pozostałe aktywa niematerialne	24
9.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	24
9.7. Koszty finansowania zewnętrznego	24
9.8. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	25
9.9. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	25
9.10. Pozostałe aktywa/zobowiązania niefinansowe	25
9.11. Zapasy	25
9.12. Należności od odbiorców	25
9.13. Pozostałe aktywa finansowe	26
9.14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	26
9.15. Kapitał podstawowy	26
9.16. Zobowiązania z tytułu zadłużenia	26
9.17. Pochodne instrumenty finansowe	26
9.18. Rachunkowość zabezpieczeń	27
9.19. Rezerwy na świadczenia pracownicze	27
9.20. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu	28
9.21. Rezerwa na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	28
9.21.1 Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	28
9.21.2 Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów ciepłarnianych	28
9.22. Pozostałe rezerwy	29
9.23. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	29
9.24. Zobowiązania wobec dostawców, Zobowiązania inwestycyjne oraz Pozostałe zobowiązania finansowe	29
9.25. Należności / Zobowiązania z tytułu podatków i opłat	29
9.26. Podatek dochodowy bieżący oraz odroczony	30
9.27. Przychody ze sprzedaży	30
9.27.1 Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej w segmencie Dystrybucja	30
9.27.2 Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, gazu i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż	31
9.27.3 Przychody z hurtowej sprzedaży energii elektrycznej w segmencie Wytwarzanie	31
9.27.4 Przychody ze sprzedaży ciepła w segmencie Wytwarzanie	32

9.27.5 Przychody ze sprzedaży węgla w segmencie Wydobycie	32
9.28. Koszt działalności operacyjnej	32
9.29. Transakcje w walucie obcej oraz przeliczanie na walutę prezentacji działalności zagranicznej	33
9.30. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	33
9.31. Zysk (strata) netto na akcję	33
SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	34
10. Informacje dotyczące segmentów działalności	34
10.1. Segmenty operacyjne	36
10.2. Geograficzne obszary działalności	37
UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	38
11. Utrata wartości aktywów niefinansowych	38
11.1. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	38
11.2. Utrata wartości bilansowej wartości firmy	40
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	42
12. Przychody ze sprzedaży	42
13. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	42
13.1. Koszty według rodzajów	42
13.2. Koszty świadczeń pracowniczych	43
13.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące	43
14. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	44
15. Przychody i koszty finansowe	45
16. Podatek dochodowy	45
16.1. Obciążenia podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	45
16.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	45
16.3. Odroczony podatek dochodowy	46
17. Zysk przypadający na jedną akcję	47
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	48
18. Rzeczowe aktywa trwałe	48
19. Wartość firmy	50
20. Świadczenia energii i prawa do emisji gazów	50
20.1. Długoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów	50
20.2. Krótkoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów	50
20.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Rejestrze Unii	51
21. Pozostałe aktywa niematerialne	51
22. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	52
23. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	54
24. Pozostałe aktywa finansowe	56
25. Pozostałe aktywa niefinansowe	56
25.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe	56
25.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe	57
26. Zapasy	57
27. Należności od odbiorców	58
28. Należności z tytułu podatków i opłat	59
29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	59
30. Kapitał własny	59
30.1. Kapitał podstawowy	59
30.2. Prawa akcjonariuszy	60
30.3. Kapitał zapasowy	60
30.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	60

30.5. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	60
30.6. Udziały niekontrolujące	60
31. Dywidendy wypłacone	61
32. Zobowiązania z tytułu zadłużenia	61
32.1. Kredyty i pożyczki	61
32.2. Wyemitowane obligacje	63
32.3. Leasing finansowy	66
33. Rezerwy na świadczenia pracownicze	66
33.1. Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	66
33.2. Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	68
34. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	69
34.1. Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	69
34.2. Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	70
34.3. Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów	70
35. Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	71
35.1. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	72
35.2. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	72
36. Pozostałe rezerwy	73
37. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	75
37.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	75
37.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	75
38. Zobowiązania wobec dostawców	75
39. Zobowiązania inwestycyjne	75
40. Zobowiązania z tytułu podatków i opłat	76
41. Pozostałe zobowiązania finansowe	77
42. Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	77

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH..... 78

43. Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	78
43.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	78
43.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	79
43.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	79

INSTRUMENTY FINANSOWE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM 80

44. Instrumenty finansowe	80
44.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych	80
44.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych	81
44.3. Instrumenty pochodne	82
45. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	83
45.1. Ryzyko kredytowe	84
45.1.1 Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców	85
45.1.2 Ryzyko kredytowe związane z innymi należnościami finansowymi	85
45.1.3 Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami	86
45.1.4 Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami	86
45.2. Ryzyko związane z płynnością	86
45.3. Ryzyko rynkowe	87
45.3.1 Ryzyko stopy procentowej	87
45.3.2 Ryzyko walutowe	89
45.3.3 Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych	91
45.3.4 Ryzyko zmian cen jednostek uczestnictwa	92
46. Ryzyko operacyjne	92

INNE INFORMACJE	94
47. Zobowiązania warunkowe	94
48. Zabezpieczenie spłaty zobowiązań	98
49. Informacja o podmiotach powiązanych.....	100
49.1. Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami	100
49.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa	100
49.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej	101
50. Leasing operacyjny.....	102
51. Zarządzanie kapitałem i finansami	102
52. Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego.....	104
53. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	104

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody ze sprzedaży	12	17 416 029	17 646 489
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług, w tym:	13	(14 503 685)	(15 717 462)
<i>Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych</i>	13.3	(40 857)	(832 092)
Zysk brutto ze sprzedaży		2 912 344	1 929 027
Koszty sprzedaży	13	(491 629)	(459 191)
Koszty ogólnego zarządu	13	(610 365)	(652 827)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	14	(4 079)	(15 487)
Zysk operacyjny		1 806 271	801 522
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	22	73 050	60 040
Koszty odsetkowe od zadłużenia	15	(209 322)	(259 564)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	15	87 653	(93 137)
Zysk przed opodatkowaniem		1 757 652	508 861
Podatek dochodowy	16.1	(374 706)	(138 724)
Zysk netto		1 382 946	370 137
Wycena instrumentów zabezpieczających	30.5	(8 159)	127 252
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		(2 425)	9 991
Podatek dochodowy	16.1	1 550	(24 178)
Pozostałe całkowite dochody podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		(9 034)	113 065
Zyski/(straty) aktuarialne	33.1	19 653	204 597
Podatek dochodowy	16.1	(3 734)	(38 874)
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	22	(519)	(1 040)
Pozostałe całkowite dochody nie podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		15 400	164 683
Pozostałe całkowite dochody netto		6 366	277 748
Łączne całkowite dochody		1 389 312	647 885
Zysk netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		1 380 663	367 468
Udziałom niekontrolującym		2 283	2 669
Całkowity dochód przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		1 386 996	644 944
Udziałom niekontrolującym		2 316	2 941
Zysk na jedną akcję podstawowy i rozwodniony (w złotych)	17	0,79	0,21

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	18	28 079 886	26 355 189
Wartość firmy	19	40 156	40 156
Świadectwa energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	20.1	303 130	126 260
Pozostałe aktywa niematerialne	21	1 254 077	1 224 427
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	22	499 204	461 348
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	23	240 767	240 951
Pozostałe aktywa finansowe	24	238 095	227 140
Pozostałe aktywa niefinansowe	25.1	346 846	422 400
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16.3	46 966	50 382
		31 049 127	29 148 253
Aktywa obrotowe			
Świadectwa energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	20.2	656 703	980 348
Zapasy	26	295 463	486 120
Należności od odbiorców	27	2 032 813	1 894 065
Należności z tytułu podatków i opłat	28	244 126	263 854
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	23	329 665	15 116
Pozostałe aktywa finansowe	24	171 910	79 637
Pozostałe aktywa niefinansowe	25.2	87 055	185 008
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29	909 249	384 881
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		15 910	19 612
		4 742 894	4 308 641
SUMA AKTYWÓW		35 792 021	33 456 894

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ - ciąg dalszy

	Nota	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	30.1	8 762 747	8 762 747
Kapitał zapasowy	30.3	7 657 086	7 823 339
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	30.5	23 051	29 660
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		6 776	9 200
Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)	30.4	1 586 786	24 320
		18 036 446	16 649 266
Udziały niekontrolujące	30.6	31 367	30 052
Kapitał własny ogółem		18 067 813	16 679 318
Zobowiązania długoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	32	9 501 414	8 759 789
Rezerwy na świadczenia pracownicze	33	1 380 650	1 373 385
Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	34	351 138	449 310
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	37	541 318	554 293
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16.3	871 865	759 568
Pozostałe zobowiązania finansowe	41	91 620	72 374
		12 738 005	11 968 719
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	32	351 382	219 740
Zobowiązania wobec dostawców	38	1 042 427	829 729
Zobowiązania inwestycyjne	39	797 304	1 033 804
Rezerwy na świadczenia pracownicze	33	134 273	158 228
Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	35	953 389	964 821
Pozostałe rezerwy	36	353 271	366 456
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	37	296 576	267 662
Zobowiązania z tytułu podatków i opłat	40	452 592	410 943
Pozostałe zobowiązania finansowe	41	294 139	256 295
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	42	310 850	301 179
		4 986 203	4 808 857
Zobowiązania razem		17 724 208	16 777 576
SUMA PASYWÓW		35 792 021	33 456 894

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Nota	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej						Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
		Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Zyski zatrzymane/ (Niepokryte straty)	Razem		
Stan na 1 stycznia 2016 roku		8 762 747	11 277 247	(73 414)	(791)	(3 947 461)	16 018 328	29 829	16 048 157
Dywidenda	30.6, 31	-	-	-	-	-	-	(3 043)	(3 043)
Rozliczenie nabycia ZCP Brzeszcze		-	-	-	-	(14 041)	(14 041)	-	(14 041)
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	30.6	-	-	-	-	35	35	325	360
Pokrycie straty z lat ubiegłych		-	(3 453 908)	-	-	3 453 908	-	-	-
Transakcje z właścicielami		-	(3 453 908)	-	-	3 439 902	(14 006)	(2 718)	(16 724)
Zysk netto		-	-	-	-	367 468	367 468	2 669	370 137
Pozostałe całkowite dochody		-	-	103 074	9 991	164 411	277 476	272	277 748
Łączne całkowite dochody		-	-	103 074	9 991	531 879	644 944	2 941	647 885
Stan na 31 grudnia 2016 roku		8 762 747	7 823 339	29 660	9 200	24 320	16 649 266	30 052	16 679 318
Dywidenda	30.6, 31	-	-	-	-	-	-	(564)	(564)
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	30.6	-	-	-	-	184	184	(437)	(253)
Pokrycie straty z lat ubiegłych	30.3	-	(166 253)	-	-	166 253	-	-	-
Transakcje z właścicielami		-	(166 253)	-	-	166 437	184	(1 001)	(817)
Zysk netto		-	-	-	-	1 380 663	1 380 663	2 283	1 382 946
Pozostałe całkowite dochody		-	-	(6 609)	(2 424)	15 366	6 333	33	6 366
Łączne całkowite dochody		-	-	(6 609)	(2 424)	1 396 029	1 386 996	2 316	1 389 312
Stan na 31 grudnia 2017 roku		8 762 747	7 657 086	23 051	6 776	1 586 786	18 036 446	31 367	18 067 813

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		1 757 652	508 861
Udział w (zyskach)/stratach wspólnych przedsięwzięć		(73 050)	(60 040)
Amortyzacja		1 693 468	1 668 726
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		45 604	867 109
Różnice kursowe		(130 543)	23 549
Odsetki i prowizje		203 653	249 719
Pozostałe korekty zysku przed opodatkowaniem		(7 351)	(26 252)
Zmiana stanu kapitału obrotowego	43.1	212 451	227 335
Podatek dochodowy zapłacony	43.1	(143 217)	(394 792)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		3 558 667	3 064 215
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	43.2	(3 561 758)	(3 516 296)
Udzielenie pożyczek	43.2	(307 132)	(23 575)
Zwrot pomocy publicznej		-	(131 077)
Nabycie jednostek uczestnictwa		(75 000)	(25 000)
Nabycie aktywów finansowych		(15 055)	(11 621)
Razem płatności		(3 958 945)	(3 707 569)
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		36 668	33 260
Dywidendy otrzymane	43.2	24 636	29 728
Pozostałe wpływy		25 965	17 123
Razem wpływy		87 269	80 111
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 871 676)	(3 627 458)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wykup dłużnych papierów wartościowych	43.3	(1 650 000)	(3 300 000)
Splata pożyczek/kredytów	43.3	(154 918)	(140 331)
Odsetki zapłacone	43.3	(184 550)	(255 116)
Pozostałe płatności		(31 865)	(29 697)
Razem płatności		(2 021 333)	(3 725 144)
Emisja dłużnych papierów wartościowych	43.3	2 707 462	4 284 607
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów/pożyczek		-	914
Otrzymane dotacje i rekompensaty		73 500	29 884
Razem wpływy		2 780 962	4 315 405
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		759 629	590 261
Zwiększenie/ (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		446 620	27 018
Różnice kursowe netto		1 820	1 283
Środki pieniężne na początek okresu	29	354 733	327 715
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	29	801 353	354 733
o ograniczonej możliwości dysponowania	29	152 952	144 404

INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ ORAZ PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa TAURON”) składa się z TAURON Polska Energia S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „Spółka dominująca”) i jej spółek zależnych. TAURON Polska Energia S.A., mająca siedzibę w Katowicach przy ul. ks. Piotra Ściegiennego 3, prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej, zawiązanej aktem notarialnym w dniu 6 grudnia 2006 roku. Do dnia 16 listopada 2007 roku Spółka działała pod firmą Energetyka Południe S.A.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Katowice-Wschód Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271562.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony. Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy.

Podstawowy przedmiot działalności Grupy TAURON jest odzwierciedlony w podziale na segmenty: Wydobycie, Wytwarzanie – segment obejmujący wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanie energii cieplnej, Dystrybucja, Sprzedaż oraz działalność pozostała - w tym obsługa klienta, o czym szerzej w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 12 marca 2018 roku.

Skład Zarządu

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodził:

- Filip Grzegorzczak - Prezes Zarządu,
- Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu,
- Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu,
- Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu.

Zmiany składu Zarządu w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku zostały opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku w punkcie 6.11.1.

Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu nie uległ zmianie.

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodził:

- Filip Grzegorzczak - Prezes Zarządu,
- Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu,
- Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu,
- Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu,
- Piotr Zawistowski - Wiceprezes Zarządu.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia

Na dzień 31 grudnia 2017 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała bezpośrednio i pośrednio udziały i akcje w następujących istotnych spółkach zależnych:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale spółki	Udział TAURON Polska Energia S.A. w organie stanowiącym spółki
1	TAURON Wydobycie S.A.	Jaworzno	Wydobycie	100,00%	100,00%
2	TAURON Wytwarzanie S.A. ¹	Jaworzno	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
3	Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. ¹	Jaworzno	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
4	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	Jelenia Góra	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
5	Marselwind Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
6	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
7	TAURON Serwis Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	95,61%	95,61%
8	TAURON Dystrybucja S.A.	Kraków	Dystrybucja	99,74%	99,75%
9	TAURON Dystrybucja Serwis S.A.	Wrocław	Dystrybucja	100,00%	100,00%
10	TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. ²	Tarnów	Dystrybucja	99,74%	99,75%
11	TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.	Kraków	Sprzedaż	100,00%	100,00%
12	TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o.	Gliwice	Sprzedaż	100,00%	100,00%
13	TAURON Czech Energy s.r.o.	Ostrawa, Republika Czeska	Sprzedaż	100,00%	100,00%
14	TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o.	Wrocław	Pozostałe	100,00%	100,00%
15	Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.	Krzeszowice	Pozostałe	100,00%	100,00%
16	Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. ³	Warszawa	Pozostałe	100,00%	100,00%
17	TAURON Sweden Energy AB (publ)	Sztokholm, Szwecja	Pozostałe	100,00%	100,00%
18	Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o.	Stalowa Wola	Pozostałe	100,00%	100,00%
19	Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. ^{2,4}	Tarnów	Pozostałe	99,74%	99,75%

¹ W dniu 3 kwietnia 2017 roku nastąpił podział spółki TAURON Wytwarzanie S.A. i wydzielenie zorganizowanej części przedsiębiorstwa do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

² Udział w TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. oraz Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. (dawniej KOMFORT - ZET Sp. z o.o.) posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Polska Energia S.A. jest użytkownikiem udziałów spółki TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.

³ W dniu 8 marca 2017 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji podjęło uchwałę o uchyleniu likwidacji spółki.

⁴ W dniu 6 września 2017 roku Spółka Komfort-Zet Sp. z o.o. zmieniła nazwę na Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała udział pośredni i bezpośredni w następujących istotnych spółkach współzależnych:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki
1	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. ¹	Stalowa Wola	Wytwarzanie	50,00%
2	TAMEH HOLDING Sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
3	TAMEH POLSKA Sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
4	TAMEH Czech s.r.o. ²	Ostrawa, Republika Czeska	Wytwarzanie	50,00%

¹ Udział w Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Wytwarzanie S.A.

² Spółki tworzą grupę kapitałową. TAURON Polska Energia S.A. posiada bezpośredni udział w kapitale i organie stanowiącym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która posiada 100% udział w kapitale i organie stanowiącym TAMEH POLSKA Sp. z o.o. oraz TAMEH Czech s.r.o.

3. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Spółki Grupy oraz jednostka dominująca prowadzą swoje księgi rachunkowe i sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE, z wyjątkiem TAURON Czech Energy s.r.o. i TAURON Sweden Energy AB (publ), które prowadzą swoje księgi rachunkowe oraz sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi odpowiednio w Republice Czeskiej i w Szwecji.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia niniejszego sprawozdania skonsolidowanego do zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

4. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Grupa identyfikuje i aktywnie zarządza ryzykiem płynności rozumianym jako możliwość utraty lub ograniczenie zdolności do regulowania bieżących wydatków i pomimo wystąpienia na dzień bilansowy ujemnego kapitału pracującego, posiada pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności. Na dzień bilansowy Grupa posiada dostępne finansowanie w ramach kredytu w rachunku bieżącym oraz w ramach programów emisji obligacji.

5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i spółek zależnych, z wyjątkiem TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Walutą funkcjonalną TAURON Czech Energy s.r.o. jest korona czeska („CZK”), a walutą funkcjonalną TAURON Sweden Energy AB (publ) jest euro („EUR”). Pozycje sprawozdań finansowych TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany na walutę prezentacji Grupy TAURON.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca istotne zmiany wielkości szacunkowych oraz metodologii dokonywania szacunków, które miałyby wpływ na okres bieżący lub na okresy przyszłe, inne niż te przedstawione poniżej lub opisane w dalszej części niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej przedstawiono pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)*

Pozycja	Istotne zasady (polityka) rachunkowości	Nota objaśniająca	Szacunki i założenia
Rzeczowe aktywa trwałe	Nota 9.2 Nota 9.6	Nota 18	Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika rzeczowych aktywów trwałych. W przypadku, gdy istnieją stosowne przesłanki Grupa jest zobowiązana do przeprowadzenia testów na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych. Grupa weryfikuje co najmniej na koniec każdego roku obrotowego okresy użytkownia rzeczowych aktywów trwałych, a ewentualne korekty odpisów amortyzacyjnych dokonywane są z efektem od początku okresu sprawozdawczego, w którym zakończono weryfikację.
Wartość firmy	Nota 9.3 Nota 9.6	Nota 19	Wartość firmy podlega testowi na utratę wartości corocznie oraz na każdy dzień bilansowy, na który występują stosowne przesłanki.
Rezerwy	Nota 9.19 Nota 9.20 Nota 9.21 Nota 9.22	Nota 33 Nota 34 Nota 35 Nota 36	Grupa szacuje wysokość tworzonych rezerw w oparciu o przyjęte założenia, metodologię i sposób kalkulacji właściwy dla danego tytułu rezerw, oceniając prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz określając wiarygodny poziom kwoty niezbędnej do spełnienia obowiązku. Grupa tworzy rezerwy gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.
Zarachowane przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż	Nota 9.27	Nota 12	Grupa szacuje na każdy dzień bilansowy i ujmuje kwoty szacunków w zakresie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej oraz usług dystrybucyjnych.
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	Nota 9.26	Nota 16.3	Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy realizowalność aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.
Pochodne instrumenty finansowe	Nota 9.17	Nota 44.3	Grupa wycenia na każdy dzień bilansowy pochodne instrumenty finansowe do wartości godziwej. Instrumenty pochodne nabywane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb nie podlegają wycenie na dzień bilansowy.
Należności od odbiorców	Nota 9.12	Nota 27	Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy istnieją obiektywne dowody wskazujące na utratę wartości należności od odbiorców, biorąc pod uwagę przesłanki związane w głównej mierze z oceną kontrahentów w świetle ryzyka kredytowego. W uzasadnionych przypadkach Grupa tworzy odpisy aktualizujące wartość należności od odbiorców.

Poza powyższym, Grupa dokonuje istotnych szacunków w zakresie ujmowanych zobowiązań warunkowych, w szczególności w zakresie spraw sądowych, w których spółki Grupy są stroną. Zobowiązania warunkowe zostały szerzej opisane w notce 47 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

7. Nowe standardy i interpretacje

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, zmiany do standardu lub interpretacji, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

- Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) zatwierdzone przez Unię Europejską („UE”), które nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu następujące nowe standardy mogą mieć istotny wpływ na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

MSSF 9 Instrumenty finansowe

Data wejścia w życie w UE - okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Główne zmiany wprowadzane przez MSSF 9 Instrumenty finansowe:

- Zmiana zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych**

W miejsce dotychczasowych czterech kategorii aktywów finansowych wskazywanych przez MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*, MSSF 9 *Instrumenty finansowe* definiuje trzy kategorie aktywów finansowych:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* klasyfikowane są na moment początkowego ujęcia w oparciu o:

- charakterystykę przepływów pieniężnych (test SPPI; ang. Solely Payments of Principal and Interest),
- model biznesowy, w oparciu o który dane aktywo finansowe jest zarządzane.

• Wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego o oczekiwane straty kredytowe

W miejsce dotychczasowych zasad rozpoznawania strat kredytowych w oparciu o stratę poniesioną, MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wprowadza koncepcję straty oczekiwanej skutkującej rozpoznaniem odpisu z tytułu utraty wartości aktywów już od momentu ich początkowego ujęcia. Wymogi w zakresie utraty wartości aktywów finansowych, odnoszą się w szczególności do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 1 stycznia 2018 roku

Szacowany wpływ na zyski zatrzymane zastosowania MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Kategorie i klasy instrumentów finansowych zgodnie z MSR 39	MSR 39		MSSF 9		Szacowany wpływ zmiany	
	Wycena wg zamortyzowanego kosztu/kosztu historycznego	Wycena w wartości godziwej	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wartość godziwa rozliczana przez: Wynik finansowy Pozostałe całkowite dochody	Zwiększenie/ (zmniejszenie)	
1 Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	-	106 292	-	106 292	-	-
Instrumenty pochodne	-	4 934	-	4 934	-	-
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	-	101 358	-	101 358	-	-
2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	141 698	2 719	-	130 657	-	(13 760)
Udziały i akcje (długoterminowe)*	141 656	-	-	127 896	-	(13 760)
Udziały i akcje (krótkoterminowe)*	42	-	-	42	-	-
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	-	2 719	-	2 719	-	-
3 Pożyczki i należności	2 734 059	-	2 473 012	177 274	-	(83 773)
Należności od odbiorców	2 032 813	-	2 049 658	-	-	16 845
Wartość brutto	2 262 490	-	2 262 490	-	-	-
Odpis aktualizujący	(229 677)	-	(212 832)	-	-	16 845
Lokaty i depozyty	39 756	-	39 756	-	-	-
Pożyczki udzielone	580 979	-	329 402	150 959	-	(100 618)
Wartość brutto	580 979	-	340 212	150 959	-	(89 808)
Odpis aktualizujący	-	-	(10 810)	-	-	(10 810)
Inne należności finansowe	80 511	-	54 196	26 315	-	-
4 Instrumenty pochodne zabezpieczające	-	28 482	-	28 482	-	-
5 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	909 249	-	909 249	-	-
Razem szacowany wpływ zastosowania MSSF 9 na aktywa finansowe						(97 533)
1 Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	470 239	-	437 128	-	-	33 111
Kredyt udzielony przez Europejski Bank Inwestycyjny	470 239	-	437 128	-	-	33 111
Razem szacowany wpływ zastosowania MSSF 9 na zobowiązania finansowe						33 111
Szacowany wpływ na zyski zatrzymane						(64 422)
Podatek odroczone						12 240
Szacowany wpływ na zyski zatrzymane po uwzględnieniu podatku odroczonego						(52 182)

*Wycena wg kosztu historycznego.

• Zmiana zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych

Uznając, że nie jest możliwe bezpośrednie przełożenie kategorii aktywów finansowych określonych w MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* na kategorie zdefiniowane w MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa sporządziła metodykę klasyfikacji aktywów finansowych, w ramach której stworzone zostały zasady przeprowadzania testu SPPI oraz zasady przeprowadzania testu modelu biznesowego. Na ich podstawie Grupa przeprowadziła testy modelu biznesowego oraz testy SPPI dla wszystkich istotnych na dzień 31 grudnia 2017 roku pozycji aktywów finansowych.

Przeprowadzona analiza wykazała, że znaczna część aktywów finansowych przedstawionych w tabeli powyżej charakteryzuje się przepływami pieniężnymi odpowiadającymi wyłącznie spłacie kapitału i odsetek oraz utrzymywane są w ramach modelu biznesowego opartego wyłącznie o pozyskiwanie przepływów pieniężnych, co przekłada się na ich klasyfikację jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Pożyczka podporządkowana jak i pożyczki na spłatę zadłużenia udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. wyceniane w zamortyzowanym koszcie zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 240 767 tysięcy złotych, zaklasyfikowane zostały do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 150 959 tysięcy złotych, ze względu na to, że ich przepływy pieniężne nie odpowiadają wyłącznie spłacie kapitału i odsetek. Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w tym zakresie, zmniejszy zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 89 808 tysięcy złotych.

W związku z tym, że MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wskazuje na konieczność wyceny do wartości godziwej udziałów kapitałowych w innych jednostkach, także w odniesieniu do tych udziałów i akcji, które ze względu na ograniczoną dostępność danych, dotychczas wyceniane były w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości, Grupa dokonała szacunku wartości godziwej ww. instrumentów metodą skorygowanych aktywów netto, biorąc pod uwagę posiadany udział w aktywach netto korygując wartość o istotne czynniki wpływające na wycenę takie jak dyskonto z tytułu braku kontroli oraz dyskonto z tytułu ograniczonej płynności powyższych instrumentów. W przypadku części instrumentów ze względu na fakt, że kluczowe czynniki wpływające na wartość objętych udziałów, nie zmieniły się na daną datę bilansową w stosunku do momentu początkowego ujęcia, Grupa przyjmuje koszt historyczny jako akceptowalne przybliżenie wartości godziwej. Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w zakresie wyceny udziałów kapitałowych zmniejszy zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 13 760 tysięcy złotych. Powyższe instrumenty kapitałowe będą zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

• Wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego o oczekiwane straty kredytowe

Grupa zidentyfikowała poniższe kategorie aktywów finansowych, w ramach których dokonała weryfikacji wpływu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- należności od odbiorców oraz
- udzielone pożyczki.

W odniesieniu do należności od odbiorców Grupa wydzieliła portfel kontrahentów strategicznych, co do których oczekuje się, że historyczne dane w zakresie spłacalności (brak istotnych przeterminowań) nie stanowią pełnej informacji w zakresie oczekiwanych strat kredytowych, na jakie narażona może zostać Grupa. Ryzyko niewypłacalności kontrahentów strategicznych zostało ocenione w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, kalkulowana będzie przy uwzględnieniu szacunków w zakresie potencjalnych odzysków z tytułu wniesionych zabezpieczeń. W przypadku należności od pozostałych kontrahentów oczekuje się, że dane w zakresie historycznej spłacalności mogą odzwierciedlać ryzyko kredytowe, jakie ponoszone będzie w okresach przyszłych. Oczekiwane straty kredytowe dla tej grupy kontrahentów oszacowane zostały z wykorzystaniem macierzy wiekowania należności oraz przypisanych do poszczególnych przedziałów i grup (między innymi należności dochodzone na drodze sądowej, należności od kontrahentów w upadłości) wskaźników procentowych pozwalających na oszacowanie wartości należności od odbiorców, co do których oczekuje się, że nie zostaną spłacone.

Grupa na podstawie dokonanych analiz oczekuje, że łączna wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe z tytułu należności od odbiorców, w związku z zastosowaniem MSSF 9 *Instrumenty finansowe* spadnie w stosunku do wartości odpisu oszacowanego na dotychczasowych zasadach, co w konsekwencji wpłynie na zwiększenie zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 16 845 tysięcy złotych.

W odniesieniu do udzielonych pożyczek, Grupa szacuje ryzyko niewypłacalności pożyczkobiorców w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, kalkulowana będzie przy uwzględnieniu szacunków w zakresie potencjalnych odzysków z tytułu wniesionych zabezpieczeń oraz wartości pieniądza w czasie.

Oczekuje się, iż zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w zakresie ujęcia oczekiwanych strat kredytowych z tytułu udzielonych pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie zmniejszy zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 10 810 tysięcy złotych.

- **Zmiana zasad wyceny zobowiązań w przypadku modyfikacji przepływów wynikających z umowy**

MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wprowadza również zmianę w zakresie zasad wyceny zobowiązań w przypadku których następuje modyfikacja przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Grupa TAURON posiada zobowiązania z tytułu kredytów udzielonych przez Europejski Bank Inwestycyjny, w przypadku których następuje taka modyfikacja w formie zmiany stopy oprocentowania w ustalonym terminie. Grupa szacuje, iż wdrożenie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w tym zakresie zwiększy zyski zatrzymane Grupy na 1 stycznia 2018 roku o kwotę 33 111 tysięcy złotych.

- **Rachunkowość zabezpieczeń**

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiada instrumenty zabezpieczające zmienność przepływów pieniężnych związanych z wyemitowanymi obligacjami z tytułu ryzyka stopy procentowej. Wspomniane instrumenty IRS objęte są rachunkowością zabezpieczeń.

Analiza ryzyk i korzyści związanych z przyjęciem rozwiązań dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wprowadzanych przez MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w kontekście charakterystyki portfela instrumentów finansowych w Grupie wskazała na zasadność dalszego stosowania zasad określonych w MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*. Nie oczekuje się, aby zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w części dotyczącej rachunkowości zabezpieczeń wpłynęło istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy w odniesieniu do zawartych transakcji. Jednocześnie, Grupa monitoruje prace prowadzone przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, w tym w odniesieniu do daty obligatoryjnego zastosowania jego zapisów odnoszących się do obszaru rachunkowości zabezpieczeń.

- **Wycena zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji finansowych**

Grupa przeprowadziła analizę wpływu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na wycenę zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji finansowych. W wyniku przeprowadzonej analizy nie zidentyfikowano istotnego wpływu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na wycenę zobowiązań według kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*

Data wejścia w życie w UE - okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów.

Najistotniejsze zasady jakie wprowadza MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* obejmują:

- wprowadzanie pięciostopniowego modelu ujmowania przychodów obejmującego kolejno: identyfikację umowy z klientem, identyfikację poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia, określenie ceny transakcyjnej, alokację ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń oraz ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy;
- rozpoznawanie przychodów w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) ciężącego na jednostce zobowiązania do przekazania składnika aktywów. Składnik aktywów jest przekazany gdy nastąpił transfer kontroli nad nim;
- określenie ceny transakcji na poziomie kwoty wynagrodzenia do którego jednostka zgodnie ze swoimi oczekiwaniami będzie uprawniona w zamian za przekazane składniki aktywów lub usług z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

Nowy standard wymaga ujawniania w sprawozdaniach finansowych znacznie większej ilości informacji o sprzedaży i przychodach, co ma na celu pomóc użytkownikom sprawozdań w zrozumieniu natury, okresu rozpoznania, kwoty oraz ryzyk i niepewności związanych z przychodami i przepływami wynikającymi z umów z klientami. Jednostka zobowiązana jest w szczególności do ujawnienia ilościowej i jakościowej informacji dotyczącej: umów z klientami, kluczowych przyjętych przez jednostkę założeń i szacunków oraz skapitalizowanych kosztów pozyskania i spełnienia umów.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 1 stycznia 2018 roku

Grupa zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego wraz z zastosowaniem praktycznych rozwiązań dopuszczonych do zastosowania przez MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym w dniu jego pierwszego zastosowania.

Przeprowadzona została analiza umów z klientami w pięciu krokach, które są niezbędne z punktu widzenia prawidłowego ustalenia przychodów zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* – od identyfikacji umowy (lub ich grup), przez wskazanie pojedynczych zobowiązań i ustalenie cen, przyporządkowanie ich do poszczególnych zobowiązań i rozpoznanie przychodu.

Szacowany wpływ na zyski zatrzymane zastosowania MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Szacowany wpływ na zyski zatrzymane	
Segment Dystrybucja	
Odpisanie rozliczeń międzyokresowych przychodów z tytułu przyłączy	195 666
	195 666
Segment Sprzedaż	
Ujęcie aktywów z tytułu wynagrodzenia zmiennego i rabatów	7 504
Ujęcie aktywów z tytułu kosztów pozyskania umowy	23 479
	30 983
Razem szacowany wpływ zastosowania MSSF 15	226 649
Podatek odroczony	(43 063)
Szacowany wpływ na zyski zatrzymane po uwzględnieniu podatku odroczonego	183 586

W segmencie Dystrybucja Grupa dokonała analizy w świetle zapisów MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* umów będących podstawą ujęcia przychodów z przyłączenia nowych odbiorców oraz umów o dostarczanie usług dystrybucyjnych i kompleksowych, w kontekście wymaganej przez standard identyfikacji odrębności powyższych usług. Przeprowadzone przez Grupę prace obejmowały m.in. analizę źródeł prawa będących podstawą świadczenia powyższych usług, nałożonych na spółkę obowiązków prawnych w zakresie przyłączenia nowych odbiorców, dowolności w zakresie kształtowania cen usług, powiązania i wzajemnej zależności wynagrodzenia otrzymywanego za świadczenie powyższych usług, możliwości zawarcia obu świadczeń w ramach jednej umowy oraz uprawnień klienta, który zawarł umowy: umowę o przyłączenie i umowę dystrybucji/kompleksową, do rezygnacji z zakupu usług dystrybucyjnych/kompleksowych. Na podstawie przeprowadzonych prac Grupa uznała, iż zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* umowy o dostarczenie usług dystrybucyjnych i kompleksowych oraz umowy o przyłączenie odbiorców nie stanowią jednego zobowiązania i nie powinny być ujmowane łącznie. Skutkiem powyższego, Grupa będzie ujmować przychody z umów o przyłączenie odbiorców jednorazowo w momencie przekazania przyrzeczonej usługi tj. przyłączenia odbiorcy do sieci. Powyższe ujęcie jest zgodne z obecną polityką rachunkowości Grupy i nie wpłynie na zmianę jej wyników.

Jednocześnie w zakresie ujęcia przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych dla zadań zakończonych przed 1 lipca 2009 roku, Grupa ocenia, iż zastosowanie podejścia retrospektywnego skutkować będzie przeniesieniem na dzień 1 stycznia 2018 roku salda rozliczeń międzyokresowych przychodów w kwocie 195 666 tysięcy złotych do pozycji kapitałów własnych Grupy oraz konsekwentnie brakiem rozpoznania przychodów z tytułu ujęcia powyższych rozliczeń międzyokresowych w wyniku Grupy w kolejnych latach obrotowych (w tym, w roku zakończonym 31 grudnia 2018 o około 22 mln zł).

W ramach przeprowadzonych do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego prac związanych z wdrożeniem MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* Grupa dokonała także analizy następujących, najistotniejszych zdaniem Grupy, zagadnień mogących mieć wpływ na wyniki oraz poziom przychodów i kosztów Grupy w segmencie Sprzedaż:

- Koszty pozyskania klienta - koszty związane z doprowadzaniem do zawarcia nowych umów z klientami ponoszone przez spółki segmentu Sprzedaż wobec kontrahentów zewnętrznych i innych spółek Grupy.

Grupa przeanalizowała możliwość ujęcia powyższych kosztów jako kosztów pozyskania umowy zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* i ich kapitalizacji przez okres trwania kontraktu. Przeprowadzona analiza wykazała, iż w przypadku kosztów prowizji, których zapłata uzależniona jest od każdego zawartego kontraktu, a które obecnie

odnoszone są w wynik okresu jednorazowo, spełnione są warunki uznania ich jako kosztów pozyskania umowy, a tym samym możliwa jest ich kapitalizacja począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku. Zastosowanie MSSF 15 *Przychody z umów* z klientami w zakresie kosztów pozyskania klienta zwiększy zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 23 479 tysięcy złotych.

- Umowy wieloelementowe – Umowy, w ramach których oferowana jest klientowi łączna sprzedaż produktów Grupy na warunkach korzystniejszych niż w przypadku zawarcia umów sprzedaży tych produktów oddzielnie – dotyczy to głównie łącznej sprzedaży paliwa gazowego i energii elektrycznej.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż w przypadku sprzedaży energii elektrycznej oraz sprzedaży gazu Grupa może skorzystać z uproszczenia pozwalającego na ujmowanie jako jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia grupy odrębnych towarów/usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przeniesienie na rzecz klienta ma taki sam charakter. Analiza wykazała, iż alokacja obniżki ceny pomiędzy dostawę energii elektrycznej i dostawę gazu dokonana w cenach zawartych w umowach z klientami w ramach umów wieloelementowych jest zbliżona do indywidualnych cen sprzedaży (ustalonych jako koszt plus marża). Z tego względu ceny zawarte w umowie z klientami mogą być stosowane bezpośrednio do ujmowania przychodów odrębnie dla dostaw energii elektrycznej i dostaw gazu i nie jest wymagana żadna dalsza realokacja przyznanego rabatu. W konsekwencji powyższa kwestia nie wpływa na kapitały własne Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku. Ponadto, w wyniku przeprowadzonych analiz Grupa zidentyfikowała, że jest pośrednikiem dla usługi przesyłu paliwa gazowego.

- Wynagrodzenie zmienne, rabaty - za podpisanie umowy lub skorzystanie z dodatkowej oferty klientowi przysługuje rabat w postaci otrzymywanych środków pieniężnych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy zapisów umownych, Grupa uznała, iż rabaty udzielane odbiorcom w ramach prowadzonych programów klienckich, stanowią element, który należy uwzględnić przy określaniu ceny transakcyjnej, i który powinien stanowić pomniejszenie przychodu ze sprzedaży produktu lub usługi. Zdaniem Grupy udzielane przez spółki segmentu Sprzedaż rabaty nie stanowią odrębnego zobowiązania do wykonania świadczenia. W efekcie udzielony klientowi rabat podlega rozliczeniu w czasie, tj. ujęciu jako pomniejszenie przychodu nie jednorazowo, tylko przez ustalony przez Grupę średni pozostały okres trwania umowy, której przyznany rabat dotyczy. Zastosowanie MSSF 15 *Przychody z umów* z klientami w zakresie wynagrodzeń zmiennych zwiększy zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 7 504 tysięcy złotych.

- Umowy sprzedaży produktów i usług Grupy połączone z usługami serwisowymi - Grupa posiada z odbiorcą umowę na sprzedaż produktów/usług wraz z dodatkową usługą (np. świadczenie usług elektryka), natomiast z partnerem biznesowym (ubezpieczycielem) posiada umowę ubezpieczenia majątkowego, na podstawie której ubezpieczyciel świadczy wyżej wspomnianą usługę dodatkową bezpośrednio odbiorcy. Odbiorca ma skalkulowaną opłatę za usługę dodatkową w opłacie handlowej.

Grupa dokonała analizy zapisów umownych pod kątem ustalenia czy posiadane przez nią zobowiązanie jest zobowiązaniem do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu określonych usług - w tym przypadku Grupa byłaby zleceniodawcą, czy też na zleceniu stronie trzeciej dostarczenia tych usług - w tym przypadku Grupa byłaby traktowana jako pośrednik. Po przeanalizowaniu m.in. podziału odpowiedzialności, ryzyk oraz swobody ustalania cen w zakresie usług strony trzeciej, Grupa stoi na stanowisku, iż w ramach powyższych umów pełni rolę pośrednika. W konsekwencji Grupa pod MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* planuje ująć przychody z tytułu powyższych usług w kwocie wynagrodzenia netto, które zachowa po zapłaceniu stronie trzeciej wynagrodzenia w zamian za usługi dostarczane przez tę stronę. Powyższa kwestia nie wpływa istotnie na zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Zdaniem Grupy w odniesieniu do sprzedaży energii cieplnej w segmencie Wytwarzanie klient, z którym podpisana została umowa, nie może odnosić korzyści z poszczególnych, wymienionych w umowie elementów podlegających opłatom. Oznacza to, iż poszczególne elementy umowy nie spełniają kryterium odrębności dla traktowania ich, jako odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia. Z tego względu każda umowa zawarta z klientem obejmuje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia w postaci świadczenia kompleksowej usługi dostawy ciepła. Powyższa kwestia nie wpływa na zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 16 Leasing

Data wejścia w życie w UE - okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2019 lub po tej dacie.

Zgodnie z MSSF 16 *Leasing* leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie nie jest trudne. Jeżeli nie można łatwo określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją tak samo jak zgodnie z MSR 17 *Leasing* – tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Wstępna analiza wpływu MSSF 16 *Leasing* na stosowane zasady rachunkowości wykazała, iż dla Grupy istotna będzie zmiana polegająca na konieczności ujęcia w sprawozdaniu finansowym składników aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu w przypadku umów leasingu obecnie klasyfikowanych jako leasing operacyjny. Grupa przeprowadza analizę wszystkich zawartych umów leasingu celem identyfikacji tych, które będą wymagały rozpoznania aktywów i zobowiązań w sprawozdaniu finansowym. Ponadto Grupa zidentyfikowała kluczowe obszary w stosunku do których analizuje wpływ MSSF 16 *Leasing*, obejmujące m.in. prawa służebności przesyłu, prawa wieczystego użytkowania gruntów oraz umowy najmu. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa jest w trakcie analiz pozwalających określić wpływ planowanych zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiana dostarcza dodatkowych wyjaśnień odnośnie pewnych wymagań oraz wprowadza dodatkowe zwolnienie dla jednostek wprowadzających MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami*.

W ocenie Zarządu następujące zmiany do standardów nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard	Data wejścia w życie w UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
Zmiany do MSSF 4 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do MSSF 2 <i>Płatności na bazie akcji: Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do różnych standardów <i>Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)</i> :	
MSSF 1 <i>Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy</i>	1 stycznia 2018
MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>	1 stycznia 2018

- **Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, zmiany do standardów oraz interpretacje, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską i nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu następujące standardy, zmiany do standardów i interpretacje nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Standard	Data wejścia w życie według standardu, niezatwierdzone przez UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
MSSF 14 <i>Odroczone salda z regulowanej działalności</i>	1 stycznia 2016*
MSSF 17 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>	1 stycznia 2021
Zmiany do MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i> oraz MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem</i> oraz późniejsze zmiany	data wejścia w życie zmian została odroczone
Interpretacja KIMSF 22 <i>Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do MSR 40 <i>Nieruchomości inwestycyjne - Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do różnych standardów <i>Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017):</i>	
MSR 12 <i>Podatek dochodowy</i>	1 stycznia 2019
MSR 23 <i>Koszty finansowania zewnętrznego</i>	1 stycznia 2019
MSSF 3 <i>Połączenia jednostek</i>	1 stycznia 2019
MSSF 11 <i>Wspólne ustalenia umowne</i>	1 stycznia 2019
Interpretacja KIMSF 23 <i>Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 19 <i>Świadczenia pracownicze</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>	1 stycznia 2019

*Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14.

Poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje również rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, z wyjątkiem zastosowania zmian do standardów wymienionych poniżej.

W ocenie Zarządu wprowadzenie następujących zmian do standardów nie miało istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard	Data wejścia w życie w UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
Zmiany do MSR 7 <i>Sprawozdanie z przepływów pieniężnych</i>	1 stycznia 2017
Zmiany do MSR 12 <i>Podatek dochodowy</i>	1 stycznia 2017
Zmiany do różnych standardów <i>Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016):</i>	
MSSF 12 <i>Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach</i>	1 stycznia 2017

9. Istotne zasady (polityka) rachunkowości

9.1. Zasady konsolidacji oraz rozliczanie nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą)

9.1.1 Konsolidacja

Za jednostki zależne uznaje się te jednostki, w odniesieniu do których jednostka dominująca, bezpośrednio lub pośrednio poprzez swoje jednostki zależne sprawuje kontrolę.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia objęcia kontroli do dnia utraty kontroli. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości. Salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski i straty (jeżeli nie wskazują na utratę wartości) wynikające z transakcji w ramach Grupy są eliminowane.

9.1.2 Nabycia przedsięwzięć

Objęcie kontroli nad przedsięwzięciem rozlicza się metodą przejęcia. Na dzień przejęcia jednostka przejmująca ujmuje możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa oraz przejęte zobowiązania i wycenia w ich wartościach godziwych.

Nadwyżka sumy przekazanej zapłaty za przejęcie, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej na dzień przejęcia uprzednio posiadanego udziału w jednostce przejmowanej, nad kwotą netto ustalonej na dzień przejęcia wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań stanowi wartość firmy (zasady rachunkowości dotyczące wartości firmy przedstawiono w nocie 9.3).

9.1.3 Nabycia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa

Transakcje połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa (tj. podmioty łączące się były zarówno przed, jak i po transakcji kontrolowane przez Skarb Państwa) rozliczane są metodą łączenia udziałów na zasadach opisanych poniżej.

Sprawozdanie finansowe po połączeniu odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy, ponieważ żaden z łączących się podmiotów nie jest w istocie nabywany. Sprawozdanie przygotowywane jest tak, jakby łączące się podmioty były połączone ze sobą od dnia objęcia ich wspólną kontrolą.

Rozliczając połączenie jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa, w celu ustalenia wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej jednostce, Spółka korzysta z jednostkowego sprawozdania finansowego tej przejmowanej jednostki dostosowanego do MSSF. Rozliczając połączenie jednostek pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa w ramach Grupy TAURON, Spółka korzysta ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako źródła wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej spółce zależnej.

Różnica pomiędzy wartością księgową aktywów netto rozpoznanych w wyniku połączenia a wartością udziałów rozpoznawanych dotychczas w księgach spółki przejmującej lub przekazaną zapłatą zostaje rozpoznana w kapitale własnym spółki przejmującej.

Podmioty wniesione do Spółki w maju 2007 roku znajdowały się pod kontrolą Skarbu Państwa, co oznacza, że zarówno Spółka, jak i wnoszone podmioty były w momencie wniesienia pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełnia więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą, w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*.

9.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Nota 18

Kluczowe dla Grupy środki trwałe w poszczególnych segmentach to:

- w obszarze Wytwarzanie:
 - kotły wraz z urządzeniami pomocniczymi, turbiny z generatorami, transformatory i stacje ciepłownicze, a także urządzenia do rozładunku paliwa i transportu, pompownie i instalacje odsiarczania;
 - stacje ciepłownicze, urządzenia do rozładunku paliwa i transportu, a także pompownie i stacje uzdatniania wody;
 - elektrownie wiatrowe, turbozespoły wodne oraz jazy i zapory.
- w obszarze Dystrybucja: stacje oraz linie elektroenergetyczne. Linie elektroenergetyczne położone są na obszarze 58 tysięcy km kwadratowych, o łącznej długości ok. 270 tysięcy km. Grupa posiada na majątku ponad 59 tysięcy sztuk stacji elektroenergetycznych;
- w obszarze Wydobycie: obudowy zmechanizowane, szyby i upadowe wydobywcze oraz środki trwałe zlokalizowane w ścianach kopalni i w zakładzie przeróbki węgla.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt obejmuje:

- cenę nabycia lub koszt wytworzenia,
- koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdolnego do używania,
- przewidywany koszt demontażu, usunięcia rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje (politykę rachunkowości w zakresie tworzenia rezerw na te koszty przedstawiono w nocie 9.20),
- koszty finansowania zewnętrznego (politykę rachunkowości w zakresie kapitalizacji tych kosztów przedstawiono w nocie 9.7).

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitałnych, przeglądów okresowych oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Grupa ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich okres użytkowania wynosi więcej niż 1 rok.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszone o jego wartość rezydualną. Amortyzacja następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Rzeczowe aktywa trwałe (w tym komponenty) są amortyzowane liniowo przez ich przewidywany okres użytkowania, z wyjątkiem gruntów i środków trwałych w budowie, które nie podlegają amortyzacji. Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący są amortyzowane przez okres użytkowania środka trwałego, którego dotyczą.

Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego są spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji aktywów będących własnością jednostki. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów umarza się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania.

Średnie pozostałe okresy użytkowania poszczególnych grup środków trwałych są następujące:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	18 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	12 lat
Inne środki trwałe	4 lata

Rzeczowe aktywa trwałe są poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych są przeprowadzane zgodnie z polityką rachunkowości określoną w nocie 9.6.

9.3. Wartość firmy

Nota 19

Wartość firmy wycenia się według wartości początkowej (ustalonej zgodnie z polityką rachunkowości przedstawioną w nocie 9.1.2) pomniejszonej o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz testowana jest na utratę wartości raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”), które mogą skorzystać z synergii połączenia. Za najniższy poziom w Grupie, do którego może zostać przypisana wartość firmy i na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, Grupa uznała segment operacyjny, z wyjątkiem segmentu Wytwarzanie. W przypadku segmentu Wytwarzanie taki najniższy poziom stanowią CGU związane z wytwarzaniem energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji i przy współspalaniu biomasy i innej termicznie pozyskiwanej energii (spółka TAURON Wytwarzanie S.A.), CGU związane z wytwarzaniem energii elektrycznej w źródłach odnawialnych (spółka TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.) oraz CGU związane z produkcją, dystrybucją i sprzedażą ciepła (spółka TAURON Ciepło Sp. z o.o.).

Test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przeprowadza się zgodnie z zasadami rachunkowości przedstawionymi w nocie 9.6.

9.4. Świadczenia pochodzenia energii i prawa do emisji gazów

Nota 20

Świadczenia pochodzenia energii i prawa do emisji gazów obejmują:

- świadczenia pochodzenia energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych (OZE), z kogeneracji gazowej, metanowej oraz pozostałej kogeneracji, a także świadczenia efektywności energetycznej, otrzymane lub nabyte z zamiarem umorzenia w związku ze sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom finalnym lub z zamiarem odsprzedaży;
- prawa do emisji gazów cieplarnianych otrzymane lub nabywane z zamiarem spełnienia obowiązku wynikającego z emisji gazów cieplarnianych lub z zamiarem odsprzedaży.

Grupa klasyfikuje świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów cieplarnianych na podstawie intencji co do sposobu ich przeznaczenia określonej w dniu nabycia (z możliwością późniejszej reklasyfikacji) jako:

- aktywa niematerialne krótkoterminowe – świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, w przypadku gdy Grupa ma zamiar umorzyć je w celu spełnienia obowiązku za rok bieżący lub za rok kolejny, jeśli Grupa zamierza dokonać umorzenia uprawnień w tym samym roku,
- aktywa niematerialne długoterminowe – świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, dla których celem jest wypełnienie obowiązku przedstawienia do umorzenia za lata kolejne, a umorzenie jest planowane w okresie przekraczającym rok od dnia bilansowego,
- zapasy – świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów przeznaczone do sprzedaży.

Zasady wyceny tych aktywów na moment początkowego ujęcia są następujące:

	Nabyte	Przyznane/ Otrzymane nieodpłatnie	Rozchód
Świadectwa pochodzenia	Cena nabycia	Wartość godziwa na dzień przyznania	Średnia ważona
Prawa do emisji gazów	Cena nabycia lub wartość godziwa*	Wartość nominalna (tj. zero)	W pierwszej kolejności otrzymane nieodpłatnie a następnie nabyte (wg średniej ważonej)

* Wartość godziwa – Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych w portfelach tradingowych

Umorzenie posiadanych świadectw pochodzenia energii oraz praw do emisji gazów (w korespondencji z rozliczeniem kwoty rezerwy) następuje na dzień umorzenia tych praw. Zasady tworzenia rezerw z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii oraz rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów przedstawiono w nocie 9.21.

9.5. Pozostałe aktywa niematerialne

Nota 21

Główne pozycje ujęte w ramach pozostałych aktywów niematerialnych to nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości.

Składniki pozostałych aktywów niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o skumulowane odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

Pozostałe aktywa niematerialne, z wyjątkiem nieoddanych do użytkowania, są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania. Podstawą naliczania amortyzacji jest wartość początkowa pomniejszona o wartość rezydualną.

Wartość rezydualną uwzględnia się w przy ustalaniu podstawy ustalania odpisów amortyzacyjnych, jeżeli w odniesieniu do danego aktywa istnieje aktywny rynek lub strona trzecia zobowiązała się do zakupu składnika aktywów w momencie zakończenia okresu jego użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów ustalono wartość rezydualną na bazie cen rynkowych. Ze względu na fakt, iż wartość rezydualna jest zbliżona do wartości bilansowej prawo to nie podlegało amortyzacji.

Dla poszczególnych grup pozostałych aktywów niematerialnych przyjęto następujące średnie pozostałe okresy użytkowania:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2 lata
Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	3 lata
Inne	9 lat

9.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Nota 11

Wartość firmy podlega corocznemu testowi sprawdzającemu, czy nastąpiła utrata wartości oraz każdorazowo, gdy występują przesłanki. Pozostałe niefinansowe aktywa trwałe podlegają testowi na utratę wartości, gdy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości.

W ramach testu na utratę wartości Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne („CGU”), do którego dany składnik aktywów należy. Informacje dotyczące określenia CGU, do którego alokowana zostaje wartość firmy zawiera nota 9.3.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub CGU odpowiada wyższej z dwóch: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów/CGU jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Odpis z tytułu utraty wartości w pierwszej kolejności przypisuje się do wartości firmy, pozostałą kwotę odpisu alokuje się do poszczególnych aktywów wchodzących w skład CGU do udziału wartości bilansowej poszczególnych aktywów w wartości bilansowej CGU, przy czym w wyniku alokacji odpisu wartość bilansowa składnika aktywów nie może być niższa od najwyższej z trzech kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, wartości użytkowej i zera.

W przypadku kiedy przesłanki, z uwagi na które w okresach poprzednich został ujęty odpis z tytułu utraty wartości już nie występują, odpis ten zostaje odwrócony bądź zmniejszony. Odpis z tytułu utraty wartości dotyczący wartości firmy nie podlega odwróceniu.

9.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia lub ceny nabycia dostosowywanych składników aktywów trwałych.

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się przede wszystkim odsetki od finansowania specyficznego i ogólnego wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego. Kapitalizacji podlega także efektywna część zabezpieczenia dla kontraktów spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń i zawieranych w związku finansowaniem budowy aktywów trwałych (polityka rachunkowości zabezpieczeń przedstawiona została w nocie 9.18).

Po zakończeniu dostosowywania składnika aktywów finansowanego przez finansowanie specyficzne, finansowanie to, jak i związane z nim koszty nie są brane pod uwagę przy określaniu kosztów finansowania podlegających kapitalizacji.

Kwotę kosztów ogólnego finansowania zewnętrznego podlegającą aktywowaniu określa się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na dostosowywane składniki aktywów. Stopa kapitalizacji stanowi średnią ważoną stopę wszystkich kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących finansowania zewnętrznego stanowiących zobowiązania w danym okresie, ale innych niż finansowanie specyficzne.

9.8. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach

Nota 22

Wspólne porozumienia umowne Grupy zostały zaklasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcia. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, w których Grupa sprawuje współkontrolę, są ujmowane metodą praw własności.

Przy zastosowaniu metody praw własności, wartość początkową inwestycji w cenie nabycia zwiększa się lub zmniejsza o udział w zyskach/stratach oraz udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnego przedsięwzięcia od dnia przejścia (ujmowany odpowiednio w wyniku finansowym lub w pozostałych całkowitych dochodach Grupy).

Udział we wspólnych przedsięwzięciach testowany jest na utratę wartości w przypadku wystąpienia przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia utraty lub odwrócenia uprzednio ujętego odpisu.

9.9. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć

Nota 23

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia nie spełniają kryteriów uznania za inwestycje netto we wspólne przedsięwzięcie. Pożyczki ujmowane są początkowo w wartości godziwej i wyceniane na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

9.10. Pozostałe aktywa/zobowiązania niefinansowe

Nota 25, 42

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie, aktywa niematerialne oraz zapasy. Zaliczki, jako aktywa niepieniężne, nie podlegają dyskontowaniu.

Do rozliczeń międzyokresowych Grupa zalicza w szczególności koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego, obejmujące m.in. koszty zbrojenia ścian wydobywczych oraz koszty drażenia eksploatacyjnych wyrobisk chodnikowych nie zaliczanych do rzeczowych aktywów trwałych. Koszty te ujmowane są w wysokości poniesionych wydatków i odpisywane są do rachunku wyników stosownie do procentowego miesięcznego wykonania planowanej produkcji węgla handlowego z poszczególnych ścian wydobywczych.

Do pozostałych zobowiązań niefinansowych Grupa zalicza m.in. nadpłaty od klientów, przedpłaty na poczet opłaty przyłączeniowej oraz nadwyżkę zobowiązań nad aktywami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

9.11. Zapasy

Nota 26

Zapasy Grupy obejmują głównie zapasy paliw (stanowiące materiały, półprodukty lub produkty gotowe) oraz świadectwa pochodzenia energii i prawa do emisji gazów cieplarnianych przeznaczone do sprzedaży.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych nabywane z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji w krótkim terminie zysku wynikającego ze zmienności cen rynkowych wyceniane są na każdy dzień bilansowy w wartości godziwej. Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej.

9.12. Należności od odbiorców

Nota 27

Należności od odbiorców obejmują należności zafakturowane oraz należności zarachowane na poczet przychodów, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane. Politykę rachunkowości w zakresie przychodów zarachowanych opisano w nocie 9.27.

Należności od odbiorców są wyceniane według kwot pierwotnie zafakturowanych (uwzględniając wpływ dyskontowania, jeżeli jest istotny), z uwzględnieniem odpisu aktualizującego.

Na dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Do istotnych obiektywnych przesłanek Grupa zalicza przede wszystkim opóźnienie w spłacie, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie na drogę sądową przeciwko dłużnikowi, postawienie w stan likwidacji lub

upadłości, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym dłużnika.

Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, dokonywany jest odpis aktualizujący do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. W przypadku należności od dłużników postawionych w stan likwidacji i upadłości, skierowanych na drogę postępowania sądowego oraz skierowanych na drogę egzekucji administracyjnej lub sądowej odpis tworzony jest w wysokości 100%. W pozostałych przypadkach odpis tworzony jest grupowo w oparciu o opóźnienie w spłacie - należności niezapłacone od 6 do 9 miesięcy – 50%, należności niezapłacone powyżej 9 miesięcy – 100%.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

9.13. Pozostałe aktywa finansowe

Nota 24

Do pozostałych aktywów finansowych Grupa zalicza m.in. jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, udziały i akcje, lokaty, depozyty, wadia, kaucje oraz zabezpieczenia przekazane, instrumenty pochodne, pożyczki udzielone jednostkom niepowiązanym.

9.14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Nota 29

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. W przypadku środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wartość nominalna na dzień bilansowy obejmuje doliczone przez bank odsetki lub naliczone we własnym zakresie przez spółkę.

9.15. Kapitał podstawowy

Nota 30.1

Kapitał podstawowy wykazuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i wpisanej w rejestrze sądowym.

9.16. Zobowiązania z tytułu zadłużenia

Nota 32

Zobowiązania z tytułu zadłużenia obejmują: kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Zobowiązania z tytułu zadłużenia wycenia się początkowo w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty metodą liniową przez okres trwania leasingu.

9.17. Pochodne instrumenty finansowe

Nota 44.3

Pochodne instrumenty finansowe objęte zakresem MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* zalicza się do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem instrumentów pochodnych stanowiących instrumenty zabezpieczające i objętych rachunkowością zabezpieczeń. Instrumenty pochodne nabywane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb jako wyłączone z zakresu MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* nie podlegają wycenie na dzień bilansowy.

Instrumenty pochodne zaliczone do kategorii „aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy” są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w wyniku okresu. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Na dzień bilansowy instrumenty pochodne Interest Rate Swaps (IRS) nabyte i utrzymywane w celu zabezpieczenia się przez ryzykiem zmian stóp procentowych związanym z wyemitowanymi obligacjami objęte są rachunkowością zabezpieczeń (polityka rachunkowości opisana szczegółowo w nocie 9.18). Pozostałe posiadane przez Grupę na dzień bilansowy instrumenty pochodne nie są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

Na dzień bilansowy Grupa posiada następujące instrumenty pochodne:

Klasyfikacja	Rodzaj instrumentów
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	Swapy procentowe (Interest Rate Swap-IRS) zawarte w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych. Podlegają rachunkowości zabezpieczeń - dalsza polityka przedstawiona w nocie 9.18.
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń-zaklasyfikowane do "aktywów/zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy"	- kontrakty walutowe forward zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów walut; - kontrakty forward i futures na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii i innych towarów zawierane i utrzymywane w celach spekulacyjnych; - swapy procentowo-walutowe (Coupon Only Cross Currency Swap fixed-fixed-CCIRS) zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów walutowych.
Instrumenty pochodne wyłączone z zakresu MSR 39	Kontrakty terminowe na zakup i sprzedaż aktywów niefinansowych zawierane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb.

9.18. Rachunkowość zabezpieczeń

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych Grupa korzysta z finansowych instrumentów pochodnych typu swap procentowych (Interest Rate Swap). Instrumenty te zabezpieczają przepływy środków pieniężnych związane z wyemitowanymi obligacjami. Transakcje te są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmuje się w następujący sposób:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie ujmuje się bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach oraz
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w wyniku finansowym jako zysk lub stratę bieżącego okresu.

Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zyski/straty z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego ujmuje się bezpośrednio jako zysk lub stratę bieżącego okresu w momencie, w którym pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę bieżącego okresu.

9.19. Rezerwy na świadczenia pracownicze

Nota 33

Zgodnie z zakładowymi regulaminami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do następujących świadczeń po okresie zatrudnienia:

- odpraw emerytalno-rentowych - wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę,
- odpraw pośmiertnych,
- ekwiwalentu pieniężnego wynikającego z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- deputatów węglowych wydawanych w określonej ilości w naturze lub wypłacanych w formie ekwiwalentu pieniężnego,
- świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Pracownicy spółek Grupy są również uprawnieni do nagród jubileuszowych, które są wypłacane po przepracowaniu określonej liczby lat.

Wartość bieżąca rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz rezerw na nagrody jubileuszowe na każdy dzień bilansowy jest obliczana przez niezależnego aktuarusza przy zastosowaniu metod aktuarialnych. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Zyski i straty aktuarialne z wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmowane są w całości w pozostałych całkowitych dochodach (skumulowana kwota ujmowana jest w zyskach zatrzymanych), natomiast zyski i straty aktuarialne od nagród jubileuszowych odnoszone są do wyniku finansowego.

Pozostałe zwiększenia i zmniejszenia stanu rezerw ujmowane są w kosztach operacyjnych w przypadku pracowników, pozostałych kosztach/przychodach operacyjnych w przypadku emerytów i rencistów oraz w ciężar kosztów finansowych w części dotyczącej odsetek stanowiących rozwinięcie dyskonta rezerw.

Zgodnie z MSR 19 Świadczenia pracownicze Grupa ujmuje również rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie programów dobrowolnych odejść. Wycena świadczeń opiera się na przewidywanej liczbie pracowników, którzy przyjmą propozycję rozwiązania stosunku pracy oraz oszacowanej wartości odprawy.

9.20. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu

Nota 34

Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

Rezerwa na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu obejmuje głównie rezerwę na koszty likwidacji zakładów górniczych, w odniesieniu do których istnieje obowiązek likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji.

Rezerwa ustalana jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta oraz salda tworzonego zgodnie z odrębnymi przepisami Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych. Podstawą szacowania wielkości rezerwy są opracowania sporządzone w oparciu o prognozy eksploatacji złoża (dla obiektów górniczych) oraz analizy technologiczno-ekonomiczne.

W odniesieniu do kopalń węgla kamiennego rezerwa ujmowana jest drugostronnie zgodnie z MSR 16 *Rzeczowe aktywa trwałe* jako składnik wartości środków trwałych zakładu górniczego, a zmiany szacunków ujmowane są zgodnie z interpretacją KIMSF 1 *Zmiany istniejących zobowiązań z tytułu wycofania z eksploatacji, rekultywacji i zobowiązań o podobnym charakterze*, tj. jako korekty salda rezerwy oraz skapitalizowanych przyszłych kosztów likwidacji zakładów górniczych (polityka rachunkowości w tym zakresie przedstawiono w nocie 9.2). Odwracanie dyskonta ujmowane jest w wyniku finansowym.

Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

Grupa tworzy rezerwę na szacunkowe koszty demontażu, w tym w odniesieniu do farm wiatrowych, w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta, ale także na likwidację środków trwałych i koszty przeprowadzenia rekultywacji miejsca, w którym środki trwałe się znajdowały, w przypadku, gdy istnieje zobowiązanie wynikające z nabycia lub używania składników rzeczowego majątku trwałego.

9.21. Rezerwa na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów

9.21.1 Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii

Nota 35.2

Prawo Energetyczne oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki nakładają na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną i jej odsprzedażą do odbiorcy finalnego obowiązek zakupu i przedstawienia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii lub uiszczenia opłaty zastępczej. Jeżeli za dany rok obrotowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia energii w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii odbiorcom końcowym jest zgodny z limitami zawartymi w rozporządzeniach Ministra Gospodarki – obowiązek uznaje się za spełniony.

W celu wypełnienia obowiązku przedstawienia do umorzenia praw lub uiszczenia opłaty zastępczej Grupa na koniec okresów sprawozdawczych tworzy rezerwę na koszty wypełnienia tego obowiązku.

Rezerwę z tytułu obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw (polityka rachunkowości w zakresie posiadanych praw przedstawiona jest w nocie 9.4),
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup świadectw z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący, a następnie w wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wysokości opłaty zastępczej – zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

Rozliczenie kwoty rezerwy oraz umorzenie praw majątkowych następuje na dzień umorzenia tych praw przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki lub na dzień poniesienia opłaty zastępczej.

9.21.2 Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych

Nota 35.1

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona wówczas, gdy rzeczywista emisja w danym roku jest wyższa niż wolumen nieodpłatnych uprawnień do emisji przyznanych Grupie, z uwzględnieniem przypisania nieodpłatnych uprawnień do emisji na instalacje należące do poszczególnych spółek segmentu Wytwarzanie. Spółki Grupy objęte systemem EU ETS są zobowiązane do 30 kwietnia następnego roku umorzyć uprawnienie za każdą emitowaną w danym roku tonę dwutlenku węgla.

Polityka rachunkowości dotycząca otrzymanych oraz nabytych praw przedstawiona jest w nocie 9.4.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych (podatki i opłaty) w wysokości:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
 - w wartości zerowej - w przypadku uprawnień otrzymanych nieodpłatnie,
 - w cenie nabycia - w przypadku zakupionych uprawnień;
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
 - w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup uprawnień z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący,
 - następnie w wartości rynkowej uprawnień brakujących do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wartości ewentualnej kary - zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Podstawą przydziału uprawnień nieodpłatnych w latach 2013 – 2020 są poniesione koszty inwestycji, które są warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień.

W dacie umorzenia uprawnień następuje wyksięgowanie uprawnień do emisji zakwalifikowanych jako krótkoterminowe aktywa niematerialne w korespondencji z rezerwą na zobowiązania z tytułu emisji gazów.

9.22. Pozostałe rezerwy

Nota 36

Pozostałe rezerwy obejmują:

- Rezerwę na bezumowne korzystanie z nieruchomości. Grupa tworzy rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze, w kwocie prawdopodobnych kosztów odszkodowań z tego tytułu należnych właścicielom nieruchomości do dnia bilansowego. Grupa nie tworzy rezerw na potencjalne niezgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym stanie korzystania z tych gruntów. Utworzenie i rozwiązanie rezerwy odnoszone jest w pozostałe koszty/przychody operacyjne oraz w części dotyczącej naliczonych odsetek do kosztów/przychodów finansowych.
- Pozostałe tytuły rezerw, które dotyczą głównie spraw sądowych, roszczeń od kontrahentów lub innych podmiotów, potencjalnych kar wynikających z postępowań administracyjnych Urzędu Regulacji Energetyki i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz rozliczeń podatkowych.

9.23. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe

Nota 37

W ramach rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych Grupa ujmuje głównie opłaty przyłączeniowe rozliczane w czasie oraz otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych. Opłaty przyłączeniowe rozliczane w czasie dotyczą rozliczeń transakcji wchodzących w zakres interpretacji KIMS 18 *Aktywa otrzymane od klientów*, otrzymanych przed 1 lipca 2009 roku. Od dnia 1 lipca 2009 roku, zgodnie z KIMS 18, wspomniane opłaty przyłączeniowe ujmowane są w przychodach ze sprzedaży usług.

Otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są w wartości otrzymanych środków pieniężnych i rozpoznawane są jako pozostałe przychody operacyjne w sposób współmierny do odpowiadających im kosztów amortyzacji składników rzeczowych aktywów trwałych.

9.24. Zobowiązania wobec dostawców, Zobowiązania inwestycyjne oraz Pozostałe zobowiązania finansowe

Nota 38,39, 41

Zobowiązania wobec dostawców, zobowiązania inwestycyjne oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są w kwocie wymagającej zapłaty, ze względu na nieistotny wpływ dyskonta.

9.25. Należności / Zobowiązania z tytułu podatków i opłat

Nota 28, 40

Rozrachunki z tytułu podatków i opłat prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują:

- Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych;
- Rozrachunki z tytułu VAT i akcyzy;
- Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i ubezpieczeń społecznych;
- Opłaty środowiskowe i inne rozliczenia publiczno-prawne.

9.26. Podatek dochodowy bieżący oraz odroczony**Nota 16****Podatek bieżący**

Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym okresu obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy poszczególnych spółek stanowiących Podatkową Grupę Kapitałową („PGK”) oraz pozostałych spółek Grupy nienależących do PGK, ustalone zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ewentualne korekty rozliczeń podatkowych za lata ubiegłe.

Podatek odroczony

Grupa ujmuje zobowiązania i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości.

Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna, tj. gdy przewiduje się, iż w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na wykorzystanie aktywa.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, jest ujmowany odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową są kompensowane ze względu na fakt, iż spółki te składają wspólną deklarację podatkową.

9.27. Przychody ze sprzedaży**Nota 12**

Przychody ujmuje się w wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Do przychodów danego roku obrotowego zalicza się również zarachowane przychody, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane.

9.27.1 Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej w segmencie Dystrybucja

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje przede wszystkim przychody związane z działalnością dystrybucyjną oraz rozliczenia opłaty przyłączeniowej.

Za moment sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej przyjmuje się moment dostarczenia tej usługi do odbiorcy, rejestrowany przez licznik energii elektrycznej, tj.:

- W przypadku faktur VAT wystawianych na podstawie odczytu licznika - datę tego odczytu;
- W przypadku faktur VAT wystawianych w okresie rozliczeniowym, dłuższym niż jeden miesiąc, na podstawie prognozowanego zużycia energii - okres, którego prognozowane zużycie dotyczy, obecnie okresy jedno i dwumiesięczne są rozliczane wg rzeczywistego zużycia, a okresy sześć i dwunastomiesięczne są rozliczane na podstawie prognoz;
- Jeżeli cykl rozliczeniowy w umowach z odbiorcami jest dłuższy niż 1 miesiąc, do przychodów zalicza się przychody, które nie zostały zmierzone i zafakturowane. Wartość tych przychodów ustala się metodą szacunkową w oparciu o średniodobowe zużycie energii elektrycznej w poprzednich okresach rozliczeniowych i ilości dni w analizowanym okresie rozliczeniowym. Wyliczenie dodatkowej sprzedaży odbywa się z zastosowaniem średnioważonej ceny sprzedaży z roku obrotowego lub cen z ostatniej faktury rozliczeniowej;
- Korekty przychodów ze sprzedaży zaliczane są do okresu, w którym zostały zidentyfikowane, a tylko w przypadkach istotnych do okresu, do którego się odnoszą.

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje również przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych w związku ze świadczeniem przez spółki usług tolerancji usunięcia kolizji linii energetycznych lub ciepłowniczych oraz od dnia 1 lipca 2009 roku rozliczenia z tytułu transakcji wchodzących w zakres interpretacji KIMS F 18 *Aktywa otrzymane od klientów*. Przychody objęte zakresem interpretacji KIMS F 18 *Aktywa otrzymane od klientów* z tytułu nieodpłatnie otrzymanych od klientów środków trwałych służących przyłączeniu tych klientów do infrastruktury i zapewnieniu im stałego dostępu do dostaw usług lub przychody z tytułu otrzymanych od klientów środków pieniężnych na nabycie lub wytworzenie takich środków trwałych (opłaty za przyłączenie) ujmowane są w szacowanej wartości godziwej lub wartości otrzymanych środków pieniężnych i rozpoznawane jako przychody ze sprzedaży usług w okresie, w którym te aktywa od klientów zostały otrzymane.

9.27.2 Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, gazu i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż

Spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż uzyskują przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym). Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań.

W tym segmencie dokonywane są trzy rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych:

- Doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy

Odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym oraz jej fakturowanie są dokonywane w dużej mierze w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym, spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na dzień bilansowy. Dla klientów posiadających umowy kompleksowe i umowy sprzedaży doszacowanie wyliczane jest w systemach bilingowych w oparciu o średniodobowe zużycie energii elektrycznej w okresie od dnia ostatniego odczytu rzeczywistego do dnia bilansowego.

- Doszacowanie dla odbiorców rozliczanych z zastosowaniem płatności prognozowych

Na każdy dzień bilansowy, dokonywane jest doszacowanie, któremu podlegają odbiorcy posiadający 6-miesięczne lub 12-miesięczne okresy rozliczeniowe z zastosowaniem płatności prognozowych. Doszacowanie bazuje na różnicy dni pomiędzy datą odczytu a rzeczywistą liczbą w danym miesiącu kalendarzowym. Doszacowanie to wyznaczone jest na podstawie danych dotyczących sprzedaży energii elektrycznej, pozyskanych z systemu bilingowego i współczynnika doszacowania.

- Doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu energii

Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują uzgodnienia bilansu energii elektrycznej, określając szacowany wolumen niezbilansowania po stronie zakupu lub sprzedaży. W ramach tego doszacowania ujmowana jest kwota zwiększająca lub zmniejszająca przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, wyznaczona jako iloczyn oszacowanego wolumenu niezbilansowania i średnioważonej ceny zakupu energii elektrycznej na rynku bilansującym.

W segmencie Sprzedaż uzyskiwane są także przychody ze sprzedaży paliwa gazowego i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym). Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań.

Dokonywane są dwa rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży paliwa gazowego i usług dystrybucyjnych:

- Doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy

Odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dotyczące wielkości sprzedanego paliwa gazowego w handlu detalicznym oraz jego fakturowanie są dokonywane w dużej mierze w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym, dokonywane są odpowiednie szacunki sprzedaży na dzień bilansowy. Dla klientów posiadających umowy kompleksowe doszacowanie ze sprzedaży paliwa gazowego wyliczane jest w systemach bilingowych w oparciu o średniodobowe zużycie paliwa gazowego w okresie od dnia ostatniego odczytu rzeczywistego do dnia bilansowego. Doszacowanie sprzedaży usług dystrybucji wyznaczone jest jako różnica pomiędzy kosztami zakupu usług dystrybucji paliwa gazowego a zafakturowanymi przychodami ze sprzedaży usług dystrybucji.

- Doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu paliwa gazowego

Na każdy dzień bilansowy spółka dokonuje uzgodnienia bilansu paliwa gazowego, określając szacowany wolumen niezbilansowania po stronie zakupu lub sprzedaży. W ramach tego doszacowania ujmowana jest kwota zwiększająca lub zmniejszająca przychody ze sprzedaży paliwa gazowego, wyznaczona jako iloczyn oszacowanego wolumenu niezbilansowania i średniomiesięcznej ceny referencyjnej gazu wysokometanowego publikowanej przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

9.27.3 Przychody z hurtowej sprzedaży energii elektrycznej w segmencie Wytwarzanie

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych oraz w ramach działalności obrotowej odbywa się poprzez zgłoszenie przez odbiorcę i dostawcę do Operatora Systemu Przesyłowego (OSP) poprzez scentralizowany komputerowy System Wymiany Informacji o Rynku Energii (WIRE) deklarowanej w każdej godzinie ilości energii elektrycznej, którą spółka z segmentu Wytwarzanie jako dostawca zobowiązana jest zgodnie z poszczególnymi umowami dostarczyć (sprzedaż z własnej produkcji lub zakupionej w ramach działalności obrotowej) lub spowodować jej dostarczenie (poprzez zakup energii elektrycznej na Rynku Bilansującym), a odbiorca odebrać. Tak cena, jak i ilości w poszczególnych godzinach wynikają z wcześniej podpisanych, bądź (w przypadku TGE) elektronicznie zarejestrowanych transakcji. OSP jako swego rodzaju gwarant

rozliczeń ilościowych zabezpiecza wiarygodność danych w zakresie dostarczanych ilości energii. Z uwagi na fakt, iż fakturowanie odbywa się w oparciu o raporty generowane przez OSP wszystkie wystawiane faktury za hurtową sprzedaż energii elektrycznej są wystawiane po jej dostawie z jednoznacznym określeniem ilości i wartości tej energii.

Faktury za sprzedaż energii elektrycznej dostarczanej na Rynek Bilansujący wystawiane są w oparciu o raporty ze scentralizowanego systemu bilansującego sprzedaż w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym. Rozliczenia te dokonywane są w cyklu dekadowym. Zasady wystawiania faktur oraz algorytmy i zasady wyliczania cen oraz terminy płatności są określone w zatwierdzanej przez Prezesa URE Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej.

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych nie dysponowanych centralnie (jednostki wytwórcze poniżej 100 MW rozliczane na rynku lokalnym) odbywa się na podobnych zasadach, jednakże podmiotem odpowiedzialnym za rozliczenie jest operator rynku lokalnego.

9.27.4 Przychody ze sprzedaży ciepła w segmencie Wytwarzanie

Sprzedaż ciepła prowadzona jest na podstawie zawartych umów sprzedaży ciepła / umów kompleksowych dostawy ciepła z odbiorcami instytucjonalnymi i odbiorcami – konsumentami.

Odbiorcy instytucjonalni obciążani są dwukrotnie w ciągu miesiąca, opłatami stałymi za moc zamówioną z góry oraz opłatami zmiennymi wystawianymi cyklicznie na podstawie odczytów krocących. Odczyty wykonywane są między pierwszym a ostatnim dniem odczytowym. Obciążenia danego punktu są cykliczne w danym miesiącu. Sporadycznie odbiorcy instytucjonalni obciążani są tylko raz w miesiącu łącznie opłatami stałymi i zmiennymi lub tylko opłatami zmiennymi zgodnie z zawartymi umowami. Odbiorcy – konsumenci obciążani są raz w miesiącu łącznie opłatami stałymi i zmiennymi lub sporadycznie tylko opłatami zmiennymi zgodnie z zawartymi umowami. Opłaty zmienne wystawiane są cyklicznie na podstawie odczytów krocących. Odczyty wykonywane są między pierwszym a ostatnim dniem odczytowym. Obciążenia danego punktu są cykliczne w danym miesiącu.

Przychody wyceniane są w oparciu o aktualne taryfy, ilość zafakturowanej mocy, ciepła, nośnika, stawkę dzierżawy, wielkość przekroczenia, innych faktycznych zużyć produktów według stawek i cen zawartych w obowiązujących taryfach. Obejmują one głównie opłaty za moc zamówioną, ciepło, przesył stały i przesył zmienny.

Sprzedaż ciepła prowadzona jest w oparciu o odczyty krocące, w związku z tym na potrzeby księgowe wykonywane jest doszacowanie sprzedaży od daty odczytu do końca miesiąca, tak aby uzyskać miesięczną sprzedaż od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca. Sprzedaż doszacowana dla każdego punktu odczytowego liczona jest indywidualnie. Sprzedaż doszacowana dla danego punktu jest to sprzedaż zafakturowana minus doszacowanie za miesiąc poprzedni plus doszacowanie za miesiąc bieżący.

9.27.5 Przychody ze sprzedaży węgla w segmencie Wydobywanie

Dla segmentu Wydobywanie wewnątrzgrupowym rynkiem sprzedaży jest sprzedaż miałów energetycznych dostarczanych na podstawie umów sprzedaży do elektrowni i elektrociepłowni Grupy TAURON. Strategiczny obszar sprzedaży węgla stanowią firmy należące do sieci handlowej spółki z segmentu Wydobywanie, tj. Autoryzowani Sprzedawcy Węgla oraz Sprzedawcy Węgla. Sprzedaż węgla realizowana jest także w ramach umów z finalnymi nabywcami węgla, głównie przemysłowymi, wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów i eksportu, a także w ramach sprzedaży detalicznej.

Sprzedaż dokonywana jest w systemie ciągłym w ramach sprzedaży wagonowej i samochodowej na podstawie harmonogramu wysyłek wagonowych i awizacji sprzedaży samochodowej. Za moment sprzedaży uważa się datę wydania węgla przewoźnikowi, zarówno w transporcie samochodowym jak i w transporcie wagonowym.

Przychody ze sprzedaży węgla wyceniane są w oparciu o wartości sprzedaży wynikające z zafakturowanej ilości i ceny. Korekty wielkości przychodów ze sprzedaży węgla wynikają w szczególności z przyznanych skont, rabatów oraz uznanych reklamacji ilościowych i jakościowych.

9.28. Koszt działalności operacyjnej

Nota 13

Do kosztu działalności operacyjnej zalicza się:

- koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, w tym utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych, należności oraz zapasów skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane odrębnie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom

osiąganym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych.

9.29. Transakcje w walucie obcej oraz przeliczanie na walutę prezentacji działalności zagranicznej

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (dla jednostek, których walutą funkcjonalną jest PLN za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Waluta	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
USD	3,4813	4,1793
EUR	4,1709	4,4240
CZK	0,1632	0,1637

Powstałe z rozliczenia oraz z przeliczenia na dzień bilansowy różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w wyniku finansowym w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, z wyjątkiem przypadku gdy są kapitalizowane w wartości aktywów.

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych (TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ)) są przeliczane na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania zostały przeliczone na walutę prezentacji po kursie średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty zostały przeliczone po kursie średnim NBP z dnia transakcji lub średnim z danego okresu, jeżeli nie występowały znaczące wahania kursów w danym okresie,
- wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe zostały ujęte w pozostałych całkowitych dochodach.

9.30. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

9.31. Zysk (strata) netto na akcję

Zysk (strata) netto na akcję dla każdego okresu obliczany jest poprzez podzielenie zysku (straty) netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI

10. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne* za bieżący okres sprawozdawczy oraz okres porównywalny.

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki.

Grupa stosuje takie same zasady rachunkowości dla wszystkich segmentów operacyjnych. Grupa rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych, czyli przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Przychody z tytułu transakcji pomiędzy segmentami są eliminowane w procesie konsolidacji.

Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej po wyeliminowaniu kosztów wynikających z transakcji wewnątrzgrupowych są prezentowane w kosztach nieprzypisanych. Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej ponoszone są na rzecz całej Grupy i nie można ich bezpośrednio przyporządkować do jednego segmentu operacyjnego.

Aktywa segmentu nie zawierają podatku odroczonego, należności z tytułu podatku dochodowego oraz aktywów finansowych, z wyjątkiem należności od odbiorców i innych należności finansowych, aktywów z tytułu dodatniej wyceny towarowych pochodnych instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, które stanowią aktywa segmentu.

Zobowiązania segmentu nie zawierają podatku odroczonego, zobowiązania z tytułu podatku dochodowego oraz zobowiązań finansowych, z wyjątkiem zobowiązań wobec dostawców, zobowiązań inwestycyjnych, zobowiązań z tytułu wynagrodzeń oraz zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny towarowych pochodnych instrumentów finansowych, które stanowią zobowiązania segmentu.

Finansowanie Grupy (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia sprawozdawczych segmentów operacyjnych.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest EBITDA oraz zysk lub strata na działalności operacyjnej. Przez EBITDA Grupa rozumie EBIT powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Przez EBIT Grupa rozumie zysk/(stratę) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem, przychodami i kosztami finansowymi, tj. zysk/(stratę) operacyjną.

Podział sprawozdawczości Grupy w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym oparty był na następujących segmentach operacyjnych:

Segmenty operacyjne	Przedmiot działalności	Spółki zależne/ Spółki ujmowane metodą praw własności
Wydobycie		
	Wydobycie węgla kamiennego	TAURON Wydobycie S.A.
Wytwarzanie		
	Wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji, jak również wytwarzanie energii elektrycznej przy współspalaniu biomasy i innej termicznie pozyskiwanej energii. Podstawowe paliwa to węgiel kamienny, biomasa, gaz koksowniczy i wielkopiecowy	TAURON Wytwarzanie S.A. TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. TAURON Ciepło Sp. z o.o. TAURON Serwis Sp. z o.o. Marselwind Sp. z o.o. Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.
		TAMEH HOLDING Sp. z o.o.* TAMEH POLSKA Sp. z o.o.* TAMEH Czech s.r.o.* Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.*
	Produkcja, dystrybucja i sprzedaż ciepła	
Dystrybucja		
	Dystrybucja energii elektrycznej	TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Dystrybucja Serwis S.A. TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.
Sprzedaż		
	Handel hurtowy energią elektryczną, jak również obrót uprawnieniami do emisji i świadectwami pochodzenia oraz sprzedaż energii elektrycznej do krajowych odbiorców końcowych lub podmiotów dokonujących dalszej odsprzedaży energii elektrycznej	TAURON Polska Energia S.A. TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. TAURON Czech Energy s.r.o.

* Spółki ujmowane metodą praw własności

Oprócz powyższych głównych segmentów działalności, Grupa TAURON prowadzi również działalność w obszarze wydobywania kamienia, w tym kamienia wapiennego, na potrzeby energetyki, hutnictwa, budownictwa i drogownictwa oraz w obszarze produkcji sorbentów przeznaczonych do instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą oraz do wykorzystania w kotłach fluidalnych (Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.). Jako pozostała działalność Grupy traktowana jest również działalność spółek TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Sweden Energy AB (publ), Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o., Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o.

10.1. Segmenty operacyjne

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane / Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	719 373	1 825 644	3 271 933	11 506 781	92 298	-	17 416 029
Sprzedaż między segmentami	822 052	2 702 836	3 448 010	2 061 106	712 262	(9 746 266)	-
Przychody segmentu ogółem	1 541 425	4 528 480	6 719 943	13 567 887	804 560	(9 746 266)	17 416 029
Zysk/(strata) segmentu	(211 070)	16 595	1 210 925	832 216	35 902	801	1 885 369
Koszty nieprzypisane	-	-	-	-	-	(79 098)	(79 098)
EBIT	(211 070)	16 595	1 210 925	832 216	35 902	(78 297)	1 806 271
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	73 050	-	-	-	-	73 050
Przychody/(koszty) finansowe netto	-	-	-	-	-	(121 669)	(121 669)
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(199 966)	1 757 652
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	(374 706)	(374 706)
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(574 672)	1 382 946
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	2 085 538	11 303 257	17 409 160	3 041 966	508 825	-	34 348 746
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	499 204	-	-	-	-	499 204
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	944 071	944 071
Aktywa ogółem	2 085 538	11 802 461	17 409 160	3 041 966	508 825	944 071	35 792 021
Zobowiązania segmentu	849 728	1 858 246	2 339 080	1 362 750	386 693	-	6 796 497
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	10 927 711	10 927 711
Zobowiązania ogółem	849 728	1 858 246	2 339 080	1 362 750	386 693	10 927 711	17 724 208
EBIT	(211 070)	16 595	1 210 925	832 216	35 902	(78 297)	1 806 271
Amortyzacja	(128 036)	(401 246)	(1 073 621)	(8 494)	(82 071)	-	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące	2	(46 133)	1 861	(512)	(70)	-	(44 852)
EBITDA	(83 036)	463 974	2 282 685	841 222	118 043	(78 297)	3 544 591
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne *	165 978	1 516 492	1 693 016	751	97 911	-	3 474 148

* Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane / Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	492 231	2 457 280	3 100 495	11 513 348	83 135	-	17 646 489
Sprzedaż między segmentami	818 912	1 898 821	3 209 721	2 502 842	744 793	(9 175 089)	-
Przychody segmentu ogółem	1 311 143	4 356 101	6 310 216	14 016 190	827 928	(9 175 089)	17 646 489
Zysk/(strata) segmentu	(205 163)	(752 813)	1 363 236	479 374	42 642	(20 472)	906 804
Koszty nieprzypisane	-	-	-	-	-	(105 282)	(105 282)
EBIT	(205 163)	(752 813)	1 363 236	479 374	42 642	(125 754)	801 522
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	60 040	-	-	-	-	60 040
Przychody/(koszty) finansowe netto	-	-	-	-	-	(352 701)	(352 701)
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(205 163)	(692 773)	1 363 236	479 374	42 642	(478 455)	508 861
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	(138 724)	(138 724)
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	(205 163)	(692 773)	1 363 236	479 374	42 642	(617 179)	370 137
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	2 069 263	10 412 940	16 761 938	2 659 458	468 202	-	32 371 801
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	461 348	-	-	-	-	461 348
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	623 745	623 745
Aktywa ogółem	2 069 263	10 874 288	16 761 938	2 659 458	468 202	623 745	33 456 894
Zobowiązania segmentu	829 974	1 936 334	2 162 907	1 660 156	288 365	-	6 877 736
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	9 899 840	9 899 840
Zobowiązania ogółem	829 974	1 936 334	2 162 907	1 660 156	288 365	9 899 840	16 777 576
EBIT	(205 163)	(752 813)	1 363 236	479 374	42 642	(125 754)	801 522
Amortyzacja	(123 031)	(425 742)	(1 037 789)	(10 631)	(71 533)	-	(1 668 726)
Odpisy aktualizujące	(2)	(872 382)	6 213	-	(395)	-	(866 566)
EBITDA	(82 130)	545 311	2 394 812	490 005	114 570	(125 754)	3 336 814
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne *	283 169	1 661 215	1 806 054	1 452	64 921	-	3 816 811

* Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.

W latach obrotowych zakończonych 31 grudnia 2017 oraz 31 grudnia 2016 roku, Grupa nie zidentyfikowała pojedynczych klientów, z którymi zrealizowałaby przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy TAURON.

10.2. Geograficzne obszary działalności

Działalność Grupy w przeważającym zakresie prowadzona jest na terenie Polski. Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych w podziale na kraje przedstawia tabela poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Czechy	206 434	169 983
Belgia	-	33 699
Słowacja	27 210	1 728
Wielka Brytania	14 279	19 232
Luksemburg	6 412	655
Węgry	1 602	338
Pozostałe	939	7 289
Razem	256 876	232 924

Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych dotyczy w głównej mierze sprzedaży energii elektrycznej, która stanowiła w latach obrotowych zakończonych dnia 31 grudnia 2017 roku oraz dnia 31 grudnia 2016 roku, odpowiednio 97 % oraz 99 % przychodów na rzecz klientów zagranicznych.

UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

11. Utrata wartości aktywów niefinansowych

11.1. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące oraz rozwiązała wcześniej utworzone odpisy dotyczące rzeczowych aktywów trwałych będące wynikiem testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 30 czerwca 2017 roku.

Wartość odzyskiwalna tej grupy aktywów odpowiada ich wartości użytkowej. Odpisy aktualizujące obciążały koszt własny sprzedaży.

Odpis aktualizujący i jego odwrócenie ujęty w wyniku testów przeprowadzonych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku dotyczy następujących jednostek generujących przepływy pieniężne:

CGU	Spółka	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:			Wartość odzyskiwalna Stan na 31 grudnia 2017	Kwota ujętego odpisu Rok zakończony	Kwota ujętego odwrócenia odpisu 31 grudnia 2017
		31 grudnia 2017	30 czerwca 2017 (niebadane)	31 grudnia 2016			
Elektrownia Jaworzno II	TAURON Wytwarzanie S.A.	8,39%	8,20%	7,78%	105 454	118 469	-
Elektrownia Jaworzno III					894 229	136 307	85 672
Elektrownia Łaziska					466 037	-	177 229
Elektrownia Łagisza					1 384 014	35 762	178 213
Elektrownia Siersza					69 361	133 211	-
Elektrownia Stalowa Wola					(34 348)	530	-
Inwestycje w budowie					-	211	-
ZW Bielsko Biała	TAURON	7,58%	7,42%	7,63%	531 540	22 490	27 543
ZW Tychy	Ciepło Sp. z o.o.				469 264	37 309	23 628
Elektrownie wodne	TAURON	8,64%	8,55%	8,44%	501 188	62 875	40 638
Farmy wiatrowe	Ekoenergia Sp. z o.o.	9,54%	7,67% - 9,08%	6,71% - 7,91%	401 128	111 271	95 291
Razem CGU						658 435	628 214
Aktywa wspólne	TAURON Wytwarzanie S.A.	8,39%	8,20%	7,78%	(8 834)	294	-
Razem odpisy						658 729	628 214

Na dzień 31 grudnia 2017 roku przeprowadzono testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, uwzględniając następujące przesłanki:

- długotrwałe utrzymywanie się wartości rynkowej aktywów netto Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej;
- zmiany w zakresie cen surowców na rynkach światowych i zmiana sytuacji na krajowym rynku węgla energetycznego po konsolidacji sektora wydobywczego;
- zmiany ustawy o odnawialnych źródłach energii i publikacja obowiązków OZE na lata 2018 i 2019, które wpłynęły na ceny świadectw pochodzenia dla energii wytworzonej w źródłach odnawialnych;
- uchwalenie ustawy o rynku mocy i procedowanie rozwiązań funkcjonalnych opisanych w projekcie regulaminu rynku mocy;
- utrzymujące się niekorzystne warunki rynkowe z punktu widzenia rentowności energetyki konwencjonalnej;
- wzrost stopy wolnej od ryzyka.

Przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 30 czerwca 2017 roku testy wymagały oszacowania wartości użytkowej jednostek generujących przepływy pieniężne, w oparciu o ich przyszłe przepływy pieniężne, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej zostały skorygowane do wartości bieżącej.

Testy na utratę wartości rzeczowych i niematerialnych składników aktywów trwałych zostały przeprowadzone na poziomie poszczególnych spółek, z wyjątkiem:

- TAURON Wytwarzanie S.A., gdzie identyfikacja ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) dokonana została w oparciu o charakterystykę kosztową oraz analizę aktualnego sposobu kontraktowania i alokowania produkcji z poszczególnych jednostek wytwórczych. W efekcie tych działań test przeprowadzono dla CGU rozumianych jako jednostka lub grupa jednostek wytwórczych;
- TAURON Ekoenergia Sp. z o.o., gdzie test na dzień 30 czerwca 2017 roku przeprowadzono dla działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowniach wodnych oraz odrębnie dla poszczególnych farm

wiatrowych. Test na dzień 31 grudnia 2017 roku został przeprowadzony dla działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowniach wodnych oraz jednym wspólnym, scalonym CGU dla farm wiatrowych. Ujęcie wspólnego CGU dla farm wiatrowych związane jest ze zmianą regulacji w zakresie utraty sprzedawcy zobowiązanego dla farm wiatrowych z dniem 1 stycznia 2018 roku, jak również ze zmianą podejścia do kontraktowania energii produkowanej z farm wiatrowych, w tym do łącznego rozliczania na rynku bilansującym. W związku z powyższym w obszarze produkcji energii ze źródeł wiatrowych nastąpiła zmiana w zakresie funkcjonowania, eksploatacji i zarządzania tymi aktywami;

- TAURON Ciepło Sp. z o.o., gdzie oddzielono działalność związaną z wytwarzaniem ciepła i energii elektrycznej od działalności związanej z przesyłem i dystrybucją ciepła. Dodatkowo na działalności „wytwarzanie” przeprowadzono również testy dla poszczególnych zakładów wytwarzania.

Kluczowe założenia przyjęte w testach na dzień 31 grudnia 2017 roku:

- Przyjęto ścieżkę ceny węgla energetycznego, pozostałych sortymentów węgla oraz paliw gazowych. W latach 2018-2020 przyjęto utrzymanie się cen węgla energetycznego na zbliżonym poziomie do uzyskanego w bieżących kontraktach. Następnie w latach 2021-2040 przyjęto realny spadek o 8%, a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Przyjęto ścieżkę hurtowych cen energii elektrycznej na lata 2018-2027 z perspektywą do roku 2040, uwzględniającą m.in. wpływ bilansu podaży i popytu energii elektrycznej na rynku, kosztów paliwa oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Do 2020 roku założono wzrost o 3% w porównaniu do roku 2017, do 2027 roku przyjęto wzrost cen o 13% w relacji do roku 2020, w latach 2027-2040 przyjęto wzrost o 10%, a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Założono utrzymanie mechanizmu operacyjnej rezerwy mocy do końca roku 2020, a więc do momentu wdrożenia rynku mocy;
- Uwzględniono procedowane zmiany modelu rynku polskiego w kierunku wdrożenia mechanizmu rynku mocy, zgodnie z przyjętą i notyfikowaną Ustawą o rynku mocy i projektem regulaminu rynku mocy. Założono uruchomienie płatności za moc od roku 2021 i utrzymanie jej do roku 2035. Aukcje odbywać się będą w formie rozwiązania jednokoszykowego z podziałem długości kontraktów mocowych w zależności od stopnia nakładów inwestycyjnych – podział jednostek na nowe, modernizowane i istniejące. Średnioroczny budżet rynku mocy w okresie funkcjonowania mechanizmu założono na poziomie około 4 000 mln zł;
- Przyjęto limity emisji gazów cieplarnianych dla produkcji ciepła zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów, które skorygowano o poziom działalności, tj. produkcji ciepła;
- Przyjęto ścieżkę ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w latach 2018-2027 z perspektywą do roku 2040. Do 2027 roku założono wzrost ceny rynkowej o około 173% w porównaniu do roku 2017, w latach 2027-2040 wzrost o około 22%, a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Uwzględniono wolumeny produkcji energii zielonej, czerwonej i żółtej wynikające ze zdolności wytwórczych wraz ze ścieżką cenową dla poszczególnych świadectw pochodzenia;
- Dla energii zielonej uwzględniono ograniczone okresy wsparcia, zgodnie z założeniami zapisów ustawy o odnawialnych źródłach energii określającej nowe mechanizmy przyznawania wsparcia dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach. Okres wsparcia został ograniczony do 15 lat liczonych od momentu wprowadzenia do sieci dystrybucyjnej po raz pierwszy energii elektrycznej, za którą przysługiwało świadectwo pochodzenia;
- Przyjęto wsparcie dla kogeneracji zgodnie z obecnie obowiązującymi uregulowaniami. Założono istnienie praw majątkowych i obowiązku ich umorzenia dla energii czerwonej, żółtej i fioletowej do roku 2018. Po tym roku nie ujęto wsparcia dla produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu;
- Założono przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od Wartości Regulacyjnej Aktywów;
- Przyjęto ścieżkę cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży;
- Przyjęto wolumeny sprzedaży uwzględniające wzrost PKB oraz rosnącą konkurencję na rynku;

- Założono przychód taryfowy przedsiębiorstw ciepłowniczych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie;
- Uwzględniono utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;
- Przyjęto poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) przyjętego dla wyliczeń kształtujący się w okresie projekcji między 7,05% - 10,20% w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem, przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka odpowiadającej rentowności 10- letnich obligacji Skarbu Państwa (na poziomie 3,85%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (6%). Stopa wzrostu zastosowana dla ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,5% i odpowiada zakładanej długoterminowej stopie inflacji. Poziom WACC na dzień 31 grudnia 2017 roku wzrósł w porównaniu do poziomu na dzień 31 grudnia 2016 roku głównie z powodu wzrostu stopy wolnej od ryzyka oraz wzrostu kosztów długu.

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących środki pieniężne wykazały, że najistotniejszy wpływ na wartość użytkową testowanych aktywów mają przede wszystkim kwestia uwzględnienia rynku mocy przy braku zmiany pozostałych warunków rynkowych, a w dalszej kolejności zmiany cen energii elektrycznej oraz zmiany cen węgla kamiennego. W mniejszym stopniu na wycenę wpływają zmiany cen uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz zmiany średnioważonego kosztu kapitału. Poniżej zaprezentowano szacowane zmiany odpisu aktualizującego wartość aktywów segmentu Wytwarzanie po ujęciu także wpływu jego odwrócenia na dzień 31 grudnia 2017 roku w efekcie zmian najistotniejszych założeń.

W przypadku braku uwzględnienia w założeniach dotyczących oszacowania wartości użytkowej rzeczowych aktywów trwałych mechanizmu rynku mocy przy braku zmiany pozostałych warunków rynkowych oraz wewnętrznej strategii handlowej, kwota dodatkowego odpisu netto który obciążałby wynik Grupy wyniosłaby 3 961 miliona złotych.

Parametr	Zmiana	Wpływ na odpis aktualizujący (w mln zł)	
		Zwiększenie odpisu netto	Zmniejszenie odpisu netto
Zmiana cen energii elektrycznej w okresie prognozy	+1%	-	245
	-1%	334	-
Zmiana cen węgla kamiennego w okresie prognozy	+1%	132	-
	-1%	-	132
Zmiana cen uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w okresie prognozy	+1%	63	-
	-1%	-	63
Zmiana WACC (netto)	+0,1 p.p.	64	-
	-0,1 p.p.	-	64
Zmiana stawki na rynku mocy za 1MW	+1%	-	35
	-1%	35	-
Brak ujęcia przychodów z tytułu Rynku Mocy		3 961	-

11.2. Utrata wartości bilansowej wartości firmy

Test przeprowadzono w odniesieniu do aktywów netto powiększonych o wartość firmy na poszczególnych segmentach operacyjnych. Podstawę wyceny wartości odzyskiwalnej poszczególnych spółek stanowiła ich wartość użytkowa.

Test został przeprowadzony w oparciu o bieżącą wartość szacowanych przepływów pieniężnych z działalności. Wyliczeń dokonano na podstawie szczegółowych prognoz na okres od 2018 do 2027 roku oraz oszacowanej wartości rezydualnej. Dla segmentu Wydobycie wykorzystano szczegółowe projekcje do końca wyczerpania się posiadanych złóż węgla. Wykorzystanie prognoz dłuższych niż 5 – letnie wynika w szczególności z długotrwałych procesów inwestycyjnych w branży energetycznej. Założenia makroekonomiczne i sektorowe przyjmowane do prognoz aktualizowane są tak często, jak występują obserwowane na rynku przesłanki do ich zmiany. Prognozy uwzględniają także znane na dzień przeprowadzenia testu zmiany w otoczeniu prawnym.

Uzyskane wartości odzwierciedlają dotychczasowe doświadczenia oraz są spójne z przesłankami pochodzącymi z zewnętrznych źródeł informacji.

Poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) przyjęto dla wyliczeń kształtującego się w okresie projekcji między 7,05% - 10,20% w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka odpowiadającej rentowności 10 – letnich obligacji Skarbu Państwa (na poziomie 3,85%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (6%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów

pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,5% i odpowiada zakładanej długoterminowej stopie inflacji. Poziom WACC na dzień 31 grudnia 2017 roku wzrósł w porównaniu do poziomu na dzień 31 grudnia 2016 roku głównie z powodu wzrostu stopy wolnej od ryzyka oraz wzrostu kosztu długu.

Test na utratę wartości bilansowej wartości firmy na dzień 31 grudnia 2017 roku

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej oraz stopy dyskontowe przyjęte dla poszczególnych segmentów:

Wartość firmy w segmencie	Kluczowe założenia	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:	
		31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Wydobycie	• Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego oraz pozostałych sortymentów węgla. W latach 2018 - 2020 przyjęto utrzymanie się cen węgla energetycznego na zbliżonym poziomie do uzyskanego w bieżących kontraktach. Następnie w latach 2021-2040 przyjęto realny spadek ceny o 8 % a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych); • Przyjęta ścieżka cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży; • Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.	10,20%	6,95%
Dystrybucja	• Przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów; • Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.	7,61%	6,39%

Założenia wykorzystano również do oszacowania wartości użytkowej pozostałych aktywów niematerialnych.

Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2017 roku test na utratę wartości nie wskazał na utratę bilansowej wartości firmy w segmentach.

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne wykazały, że zmiany najistotniejszych czynników takich jak: ceny energii elektrycznej, ceny węgla kamiennego, ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz średnioważony koszt kapitału musiałyby być znaczące aby wartość użytkowa testowanych aktywów na tyle się zmieniła by zaszła konieczność dokonania odpisów wartości firmy.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

12. Przychody ze sprzedaży

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów bez wyłączenia akcyzy	10 950 803	11 575 033
Podatek akcyzowy	(415 318)	(395 601)
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	10 535 485	11 179 432
Energia elektryczna	8 795 256	9 521 948
Energia ciepła	661 038	650 625
Świadectwa pochodzenia energii	54 700	127 791
Węgiel	662 305	467 962
Gaz	182 636	230 466
Pozostałe towary, produkty i materiały	179 550	180 640
Przychody ze sprzedaży usług	6 819 034	6 409 430
Usługi dystrybucyjne i handlowe	6 467 258	6 051 410
Oplaty za przyłączanie odbiorców	110 948	102 657
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	115 265	116 463
Pozostałe usługi	125 563	138 900
Pozostałe przychody	61 510	57 627
Razem	17 416 029	17 646 489

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż

Na dzień 31 grudnia 2017 roku doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż wyniosło 456 972 tysiące złotych, przy czym uwzględniając odwrócenie szacunków z roku poprzedniego wpływ na wynik finansowy bieżącego roku wyniósł 58 566 tysięcy złotych.

Informacje na temat zasad doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych przedstawiono w nocie 9.27 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

13. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług

13.1. Koszty według rodzajów

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(1 693 468)	(1 668 726)
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(45 604)	(867 109)
Zużycie materiałów i energii	(1 392 788)	(1 316 274)
Usługi konserwacji i remontowe	(251 572)	(265 300)
Usługi dystrybucyjne	(2 084 153)	(1 771 651)
Pozostałe usługi obce	(900 361)	(759 687)
Koszt obowiązku umorzenia uprawnień do emisji zanieczyszczeń	(326 255)	(381 883)
Pozostałe podatki i opłaty	(731 278)	(667 415)
Koszty świadczeń pracowniczych	(2 805 162)	(2 613 984)
Odpis aktualizujący należności od odbiorców	(25 170)	(22 943)
Pozostałe koszty rodzajowe	(98 708)	(106 892)
Razem koszty według rodzaju	(10 354 519)	(10 441 864)
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	(102 890)	61 655
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	488 649	471 286
Koszty sprzedaży	491 629	459 191
Koszty ogólnego zarządu	610 365	652 827
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(5 636 919)	(6 920 557)
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(14 503 685)	(15 717 462)

13.2. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wynagrodzenia	(2 092 398)	(2 036 168)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(407 702)	(399 157)
Nagrody jubileuszowe	(28 932)	84 473
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(51 160)	(57 881)
Koszty świadczeń po okresie zatrudnienia, w tym:	(93 543)	(85 478)
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	(29 622)	5 368
Deputaty węglowe i taryfa energetyczna	(10 202)	(13 665)
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(6 562)	(9 754)
Koszty pracowniczych programów emerytalnych	(47 157)	(67 427)
Program dobrowolnych odejść	(22 798)	(20 866)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(108 629)	(98 907)
Razem	(2 805 162)	(2 613 984)
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(1 880 817)	(1 687 692)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(210 428)	(203 799)
Zmiana stanu produktów	(113 366)	(89 010)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(399 783)	(403 571)
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na potrzeby własne	(200 768)	(229 912)

Wzrost kosztów nagród jubileuszowych oraz kosztów rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne w stosunku do okresu porównywalnego związany jest w głównej mierze z ujęciem w okresie porównywalnym kosztów przeszłego zatrudnienia, wynikających przede wszystkim ze zmian Zakładowych Układów Zbiorowych Pracy, co wpłynęło na zmniejszenie kosztów nagród jubileuszowych w kwocie 84 487 tysięcy złotych oraz kosztów rezerw na świadczenia emerytalne rentowe i podobne w kwocie 20 470 tysięcy złotych.

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe została opisana w nocie 33.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

13.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(1 650 147)	(2 409 461)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(1 558 790)	(1 532 717)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(30 546)	(757 974)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(49 144)	(43 487)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(10 311)	(22 215)
Odpis aktualizujący wartość firmy	-	(51 903)
Pozostałe	(1 356)	(1 165)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(35 712)	(33 318)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(16 694)	(17 639)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(18 506)	(15 679)
Pozostałe	(512)	-
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(39 440)	(75 640)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(21 713)	(27 868)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	802	(33 245)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(13 819)	(14 308)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(8)	(219)
Pozostałe	(4 702)	-
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	(13 773)	(17 416)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(13 246)	(16 751)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	1 155	(388)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(1 556)	(277)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(126)	-
Razem	(1 739 072)	(2 535 835)
Amortyzacja	(1 693 468)	(1 668 726)
Odpisy aktualizujące	(45 604)	(867 109)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe oraz rozwiązała w części utworzone wcześniej odpisy w segmencie Wytwarzanie, co jest wynikiem przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 30 czerwca 2017 roku testów na utratę wartości. Łączny wpływ na wynik finansowy brutto Grupy roku 2017 wyniósł 30 515 tysięcy złotych (nadwyżka utworzenia nad rozwiązaniem). Testy i ich wyniki zostały szerzej opisane w nocy 11 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dodatkowo, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 spółki Grupy tworzyły i rozwiązywały odpisy na aktywa indywidualne oraz aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, co obciążyło łącznie koszty operacyjne Grupy w kwocie 15 089 tysięcy złotych.

Weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności

Przeprowadzona w 2017 roku weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych i aktywów niematerialnych wpłynęła istotnie na koszty amortyzacji w następujących segmentach operacyjnych:

Wzrost/(spadek) kosztów amortyzacji	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Wydobycie	(1 312)	(13 286)
Wytwarzanie	241	520
Dystrybucja	(13 000)	(25 900)

14. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Otrzymane lub należne kary, grzywny, odszkodowania	27 161	48 256
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania rezerw aktuarialnych dla obecnych emerytów i rencistów	(1 025)	58 528
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania pozostałych rezerw	(35 167)	(115 733)
Dotacje oraz przychody stanowiące równowartość odpisów amortyzacyjnych od dotacji do lub nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych	29 411	38 434
Nadwyżka odpisanych dotacji nad utworzoną rezerwą na ich zwrot	-	29 684
Wynik ze zbycia środków trwałych / aktywów niematerialnych oraz koszty szkód w majątku trwałym	(9 489)	(116)
Odpisanie zaniechanych inwestycji i produkcji oraz likwidowanych materiałów	(3 645)	(2 821)
Koszty postępowania sądowego oraz kary i odszkodowania	(10 808)	(24 675)
Pozostałe przychody operacyjne	18 477	22 208
Pozostałe koszty operacyjne	(18 994)	(69 252)
Razem	(4 079)	(15 487)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wystąpiła nadwyżka utworzenia pozostałych rezerw nad ich rozwiązaniem w wysokości 35 167 tysięcy złotych, z czego najistotniejsza pozycja to zwiększenie rezerwy w spółce zależnej z segmentu Dystrybucja dotyczącej podatku od nieruchomości o kwotę 27 356 tysięcy złotych.

15. Przychody i koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody i koszty z tytułu instrumentów finansowych	(61 756)	(252 206)
Przychody z tytułu dywidendy	9 136	5 728
Przychody odsetkowe	47 266	35 314
Koszty odsetkowe	(209 322)	(259 564)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	(19 020)	(18 767)
Wynik na instrumentach pochodnych	(18 042)	14 138
Różnice kursowe	127 390	(30 261)
Pozostałe	836	1 206
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(59 913)	(100 495)
Odsetki od świadczeń pracowniczych	(40 764)	(50 101)
Odsetki z tytułu dyskonta pozostałych rezerw	(14 328)	(19 106)
Pozostałe	(4 821)	(31 288)
Razem, w tym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów:	(121 669)	(352 701)
Koszty odsetkowe od zadłużenia	(209 322)	(259 564)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	87 653	(93 137)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wystąpiła nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi w wysokości 127 390 tysięcy złotych. Dodatnie różnice kursowe dotyczą w głównej mierze różnic kursowych związanych z zobowiązaniami jednostki dominującej z tytułu zadłużenia w EUR, tj. otrzymanych od spółki zależnej pożyczek, wyemitowanych w grudniu 2016 roku obligacji podporządkowanych oraz wyemitowanych w lipcu 2017 roku euroobligacji. Nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi z tego tytułu wyniosła 128 270 tysięcy złotych.

16. Podatek dochodowy

16.1. Obciążenia podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Bieżący podatek dochodowy	(261 178)	(229 134)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(256 713)	(223 825)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(4 465)	(5 309)
Odroczony podatek dochodowy	(113 528)	90 410
Podatek dochodowy wykazywany w wyniku finansowym	(374 706)	(138 724)
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych całkowitych dochodów	(2 184)	(63 052)

16.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zysk brutto przed opodatkowaniem	1 757 652	508 861
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(333 954)	(96 684)
Korekty dotyczące podatku dochodowego z lat ubiegłych	(4 465)	(5 309)
Efekty podatkowe następujących pozycji:	(14 139)	(46 169)
Nadwyżka (utworzenia)/rozwiązania niepodatkowych rezerw i odpisów aktualizujących	(19 382)	(25 072)
PFRON	(4 927)	(4 857)
Trwałe różnice w kosztach związanych z rzeczowymi aktywami trwałymi	2 733	(27 426)
Trwała utrata wartości firmy	-	(9 862)
Rozliczenie straty podatkowej, która nie była rozpoznana jako aktywo podatkowe	-	16 595
Pozostałe koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	(24 624)	(16 658)
Udział w wyniku wspólnych przedsięwzięć	13 880	11 408
Pozostałe przychody nie podlegające opodatkowaniu	18 181	9 703
Pozostałe	(22 148)	9 438
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 21,3% (2016 - 27,3%)	(374 706)	(138 724)
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w wyniku finansowym	(374 706)	(138 724)

16.3. Odroczonego podatek dochodowy

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	1 546 630	1 511 102
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów finansowych	37 632	45 981
z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	107 511	49 299
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	7 964	15 766
pozostałe	47 841	44 156
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	1 747 578	1 666 304
od rezerw bilansowych	580 180	638 914
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	167 531	143 403
nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	46 669	51 811
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów i zobowiązań finansowych	54 162	50 387
z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	41 842	39 940
straty podatkowe	13 386	12 758
pozostałe	18 909	19 905
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	922 679	957 118
Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitałowej podatek odroczonego Grupy prezentowany jest jako:		
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	46 966	50 382
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	(871 865)	(759 568)

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową („PGK”) na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały skompensowane ze względu na fakt, iż na podstawie podpisanej w dniu 22 września 2014 roku umowy Podatkowej Grupy Kapitałowej na lata 2015 – 2017 spółki te składają wspólną deklarację podatkową. W dniu 30 października 2017 roku wydana została decyzja w sprawie rejestracji kolejnej Podatkowej Grupy Kapitałowej na lata 2018 – 2020 co zostało szerzej opisane w nocie 40 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W oparciu o sporządzone prognozy dla PGK, przewidujące uzyskiwanie dochodów podatkowych w latach następnych uznano, iż nie występuje ryzyko niezrealizowania aktywa z tytułu podatku odroczonego rozpoznanego w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego na straty podatkowe, w głównej mierze dotyczą segmentu Wydobycie. Straty podatkowe w tym segmencie powstały przed przystąpieniem spółki do Podatkowej Grupy Kapitałowej, czyli przed 1 stycznia 2015 roku. Spółka zamierza rozliczyć stratę w najbliższych kolejno po sobie następujących pięciu latach po okresie obowiązywania Podatkowej Grupy Kapitałowej.

Zmiana stanu zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Bilans otwarcia	1 666 304	1 677 787
<i>Zmiana stanu:</i>		
w korespondencji z wynikiem finansowym	82 807	(27 405)
w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	(1 550)	-
nabycie ZCP Brzeszcze	-	15 239
pozostałe zmiany	17	683
Bilans zamknięcia	1 747 578	1 666 304

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Bilans otwarcia	957 118	936 795
<i>Zmiana stanu:</i>		
w korespondencji z wynikiem finansowym	(30 721)	63 005
w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	(3 734)	(63 052)
nabycie ZCP Brzeszcze	-	18 366
pozostałe zmiany	16	2 004
Bilans zamknięcia	922 679	957 118

17. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk na jedną akcję (w złotych)	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Podstawowy i rozwodniony z zysku za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	0,79	0,21

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję zaprezentowanego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zysk netto za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	1 380 663	367 468
Liczba akcji zwykłych	1 752 549 394	1 752 549 394

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

18. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	121 980	21 603 044	18 164 046	850 102	3 261 173	44 000 345
Zakup bezpośredni	-	23	-	-	3 137 677	3 137 700
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	105 346	105 346
Rozliczenie środków trwałych w budowie	1 086	1 005 444	662 139	82 815	(1 751 484)	-
Sprzedaż	(154)	(10 012)	(61 733)	(27 922)	-	(99 821)
Likwidacja	(3)	(41 759)	(117 786)	(7 726)	-	(167 274)
Nieodpłatne otrzymanie	-	7 724	161	-	-	7 885
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(30)	(14 916)	(2 394)	(15)	(11)	(17 366)
Koszty remontów	-	-	-	-	66 910	66 910
Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	-	-	39 122	39 122
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	-	32 152	1 059	-	-	33 211
Pozostałe zmiany	(99)	(735)	1 636	(2 109)	(2 645)	(3 952)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	(1)	(1)	-	(2)
Bilans zamknięcia	122 780	22 580 965	18 647 127	895 144	4 856 088	47 102 104
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(433)	(7 825 966)	(9 268 038)	(517 062)	(33 657)	(17 645 156)
Amortyzacja za okres	-	(796 822)	(729 235)	(84 387)	-	(1 610 444)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(4)	(134 345)	(355 224)	(693)	(3 495)	(493 761)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	30	155 913	309 848	810	22	466 623
Sprzedaż	-	5 660	58 996	27 292	-	91 948
Likwidacja	-	32 724	114 214	7 568	-	154 506
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	9 536	2 101	15	-	11 652
Pozostałe zmiany	-	265	1 016	1 142	(9)	2 414
Bilans zamknięcia	(407)	(8 553 035)	(9 866 322)	(565 315)	(37 139)	(19 022 218)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	121 547	13 777 078	8 896 008	333 040	3 227 516	26 355 189
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	122 373	14 027 930	8 780 805	329 829	4 818 949	28 079 886
<i>w tym segmenty operacyjne:</i>						
Wydobycie	2 774	785 380	667 412	16 301	292 435	1 764 302
Wytwarzanie	41 256	2 322 835	3 753 162	35 962	3 595 630	9 748 845
Dystrybucja	61 483	10 829 553	4 244 598	261 693	918 501	16 315 828
Inne segmenty oraz pozostała działalność	16 860	90 162	115 633	15 873	12 383	250 911

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	119 536	19 928 399	16 910 428	804 020	2 599 980	40 362 363
Zakup bezpośredni	-	-	85	253	3 495 992	3 496 330
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	94 018	94 018
Rozliczenie środków trwałych w budowie	1 409	1 587 221	1 373 628	79 288	(3 041 546)	-
Sprzedaż	(385)	(7 610)	(14 329)	(24 203)	(48)	(46 575)
Likwidacja	-	(55 360)	(124 965)	(13 342)	-	(193 667)
Nieodpłatne otrzymanie	9	16 912	766	-	-	17 687
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(43)	(11 789)	64	(2 062)	(13)	(13 843)
Koszty remontów	-	-	-	-	60 685	60 685
Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	-	-	38 332	38 332
Nabycie ZCP Brzeszcze	1 544	165 401	22 429	1 637	14 405	205 416
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	-	(31 863)	(1 552)	-	-	(33 415)
Pozostałe zmiany	(90)	11 733	(2 520)	4 495	(632)	12 986
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	12	16	-	28
Bilans zamknięcia	121 980	21 603 044	18 164 046	850 102	3 261 173	44 000 345
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(466)	(6 692 656)	(8 304 965)	(467 731)	(13 728)	(15 479 546)
Amortyzacja za okres	-	(802 997)	(712 304)	(79 674)	-	(1 594 975)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(30)	(540 226)	(929 441)	(3 964)	(19 958)	(1 493 619)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	47	156 917	546 123	835	29	703 951
Sprzedaż	-	3 952	12 695	22 662	-	39 309
Likwidacja	-	47 448	121 256	13 050	-	181 754
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	16	2 948	(16)	657	-	3 605
Pozostałe zmiany	-	(1 352)	(1 379)	(2 890)	-	(5 621)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	(7)	(7)	-	(14)
Bilans zamknięcia	(433)	(7 825 966)	(9 268 038)	(517 062)	(33 657)	(17 645 156)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	119 070	13 235 743	8 605 463	336 289	2 586 252	24 882 817
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	121 547	13 777 078	8 896 008	333 040	3 227 516	26 355 189
<i>w tym segmenty operacyjne:</i>						
Wydobycie	2 774	724 056	612 225	16 706	341 810	1 697 571
Wytwarzanie	41 303	2 394 113	3 935 303	37 148	2 252 690	8 660 557
Dystrybucja	60 610	10 562 543	4 222 354	260 139	620 819	15 726 465
Inne segmenty oraz pozostała działalność	16 860	96 366	126 126	19 047	12 197	270 596

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa dokonała zakupu rzeczowych aktywów trwałych (wliczając skapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego) w kwocie 3 243 046 tysięcy złotych. Największe zakupy dokonane zostały w związku z inwestycjami w następujących segmentach operacyjnych:

Segment operacyjny	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Dystrybucja	1 637 114	1 717 236
Wytwarzanie	1 421 493	1 560 458
Wydobycie	153 795	282 420

Średnia stopa kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wyniosła 3,17%, a w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 wyniosła 4,10%.

Główne zadania inwestycyjne realizowane przez Grupę w roku obrotowym 2017 opisane zostały w punkcie 1.5.2. Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2017.

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego przedstawia poniższa tabela:

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Budynki i budowle	21 702	34 117
Maszyny i urządzenia	32	17 226
Środki transportu	-	406

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Utworzenie oraz rozwiązywanie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe miało wpływ na wynik następujących segmentów operacyjnych:

	Rok zakończony 31 grudnia 2017				Rok zakończony 31 grudnia 2016			
	Wytwarzanie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem	Wytwarzanie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(493 181)	(569)	(11)	(493 761)	(1 487 766)	(5 853)	-	(1 493 619)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	462 787	3 803	33	466 623	689 181	14 770	-	703 951
Łączny wpływ na wynik okresu	(30 394)	3 234	22	(27 138)	(798 585)	8 917	-	(789 668)

19. Wartość firmy

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Wydobycie	13 973	13 973
Dystrybucja	25 602	25 602
Wytwarzanie	581	581
Razem	40 156	40 156

20. Świadczenia energii i prawa do emisji gazów

20.1. Długoterminowe świadczenia energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Świadczenia pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	110 430	15 830	126 260
Zakup bezpośredni	87 880	198 635	286 515
Reklasyfikacja	(102 515)	(7 130)	(109 645)
Bilans zamknięcia	95 795	207 335	303 130

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Świadczenia pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	232 973	277 867	510 840
Zakup bezpośredni	110 430	15 830	126 260
Reklasyfikacja	(232 973)	(277 867)	(510 840)
Bilans zamknięcia	110 430	15 830	126 260

20.2. Krótkoterminowe świadczenia energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Świadczenia pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	556 501	423 847	980 348
Zakup bezpośredni	273 404	103 611	377 015
Wytworzenie we własnym zakresie	52 350	-	52 350
Umorzenie	(653 561)	(209 652)	(863 213)
Reklasyfikacja	103 073	7 130	110 203
Bilans zamknięcia	331 767	324 936	656 703

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Świadczenia pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	652 305	153 083	805 388
Zakup bezpośredni	283 978	318 127	602 105
Wytworzenie we własnym zakresie	102 149	-	102 149
Umorzenie	(709 538)	(325 230)	(1 034 768)
Reklasyfikacja	227 607	277 867	505 474
Bilans zamknięcia	556 501	423 847	980 348

20.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Rejestrze Unii

Bilans uprawnień	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Uprawnienia na rejestrze na początek roku	19 482 951	23 737 448
Uprawnienia umorzone:		
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A. (emisja poprzedniego roku)	(5 864 561)	(14 736 415)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o. (emisja poprzedniego roku)	(1 529 737)	(1 562 047)
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A. (emisja bieżącego roku)	-	(7 501 634)
Przydział nieodpłatnych uprawnień	2 150 783	3 627 599
Uprawnienia nabyte na rynku wtórnym	16 968 000	24 673 500
Uprawnienia sprzedane na rynek wtórny	(6 558 000)	(8 755 500)
Uprawnienia na rejestrze na koniec roku, w tym:	24 649 436	19 482 951
Uprawnienia przeznaczone do umorzenia za rok bieżący:	(16 454 964)	(7 395 649)
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A.	(14 574 412)	(5 863 776)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o.	(1 880 552)	(1 531 873)

W 2017 roku spółki Grupy TAURON otrzymały przydziały darmowych uprawnień do emisji na mocy art. 10a Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku („Dyrektywa”) zmieniającą dyrektywę 2003/87/WE, w wysokości 469 945 EUA z tytułu produkcji ciepła (na podstawie Wykazu instalacji objętych Krajowymi Środkami Wykonawczymi wraz z liczbą uprawnień do emisji na lata 2013-2020 - do wydania na rok 2017) oraz przydział uprawnień do emisji gazów cieplarnianych objętych tzw. derogacjami na mocy art. 10c Dyrektywy, wynikający z rozliczenia nakładów inwestycyjnych poniesionych w okresie od 1 lipca 2015 roku do 30 czerwca 2016 roku z w ilości 1 680 838 EUA (na podstawie Wykazu instalacji wytwarzających energię elektryczną, objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, wraz z przyznaną im liczbą uprawnień do emisji do wydania w 2017 roku). Biorąc pod uwagę, iż podstawą przydziału uprawnień derogacyjnych w latach 2013 - 2020 są poniesione koszty inwestycji, które są warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień, we wrześniu 2017 roku Grupa TAURON po raz kolejny rozliczyła nakłady inwestycyjne poniesione na realizację zadań inwestycyjnych ujętych w Krajowym Planie Inwestycyjnym, poprzez złożenie sprawozdań rzeczowo-finansowych za okres rozliczeniowy od 1 lipca 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku.

21. Pozostałe aktywa niematerialne

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	5 434	786 283	610 578	211 873	93 060	1 707 228
Zakup bezpośredni	-	-	-	-	125 070	125 070
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	-	1 803	52 171	16 195	(70 169)	-
Sprzedaż/ Likwidacja	(15)	(1 909)	(12 181)	-	-	(14 105)
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	(12 949)	-	-	-	(12 949)
Pozostałe zmiany	984	59	(6 084)	8 480	541	3 980
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	(4)	-	-	(4)
Bilans zamknięcia	6 403	773 287	644 480	236 548	148 502	1 809 220
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(5 120)	(25 617)	(387 075)	(64 982)	(7)	(482 801)
Amortyzacja za okres	(85)	-	(65 844)	(17 095)	-	(83 024)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(177)	(9 920)	(690)	(24)	-	(10 811)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	117	307	10	54	-	488
Sprzedaż/ Likwidacja	15	-	11 805	-	-	11 820
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	9 859	-	-	-	9 859
Pozostałe zmiany	(15)	-	2 154	(2 814)	-	(675)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	1	-	-	1
Bilans zamknięcia	(5 265)	(25 371)	(439 639)	(84 861)	(7)	(555 143)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	314	760 666	223 503	146 891	93 053	1 224 427
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	1 138	747 916	204 841	151 687	148 495	1 254 077

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	5 690	786 504	550 892	188 004	51 885	1 582 975
Zakup bezpośredni	-	-	38	-	127 408	127 446
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	-	184	63 062	22 492	(85 738)	-
Sprzedaż/ Likwidacja	(256)	(2 438)	(4 000)	(89)	(55)	(6 838)
Nabycie ZCP Brzeszcze	-	10 266	95	147	-	10 508
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	(8 728)	-	-	-	(8 728)
Pozostałe zmiany	-	495	449	1 319	(440)	1 823
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	42	-	-	42
Bilans zamknięcia	5 434	786 283	610 578	211 873	93 060	1 707 228
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(4 893)	(13 064)	(332 862)	(49 391)	-	(400 210)
Amortyzacja za okres	(159)	-	(58 046)	(15 546)	-	(73 751)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(403)	(23 094)	(1 359)	(138)	(7)	(25 001)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	79	1 773	1 619	16	-	3 487
Sprzedaż/Likwidacja	256	-	3 920	81	-	4 257
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	8 768	-	-	-	8 768
Pozostałe zmiany	-	-	(312)	(4)	-	(316)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	(35)	-	-	(35)
Bilans zamknięcia	(5 120)	(25 617)	(387 075)	(64 982)	(7)	(482 801)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	797	773 440	218 030	138 613	51 885	1 182 765
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	314	760 666	223 503	146 891	93 053	1 224 427

22. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o. *	Stan na 31 grudnia 2017
Aktywa trwale (długoterminowe)	1 219 954	1 658 016	2 877 970
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe), w tym:	3 830	552 456	556 286
środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 673	197 401	200 074
Zobowiązania długoterminowe (-), w tym:	(538 278)	(670 240)	(1 208 518)
zobowiązania z tytułu zadłużenia	(488 440)	(588 368)	(1 076 808)
Zobowiązania krótkoterminowe (-), w tym:	(726 070)	(460 096)	(1 186 166)
zobowiązania z tytułu zadłużenia	(659 374)	(49 415)	(708 789)
Razem aktywa netto	(40 564)	1 080 136	1 039 572
Udział w aktywach netto	(20 282)	540 068	519 786
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	499 204	499 204
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	20	628 145	628 165
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	72 950	72 950
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	-	(519)	(519)

* Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Wartość posiadanego udziału w TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest różna od wartości aktywów netto przypadających Grupie, ze względu na fakt, iż cena nabycia udziałów TAMEH HOLDING Sp. z o.o. została skalkulowana przy uwzględnieniu wartości godziwej udziału wnoszonego do wspólnego przedsięwzięcia przez spółki Grupy ArcelorMittal.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o. *	Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji	Stan na 31 grudnia 2016
Aktywa trwałe (długoterminowe)	1 126 668	1 479 845	-	2 606 513
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe), w tym:	5 739	501 547	37 056	544 342
środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 809	196 442	37 009	237 260
Zobowiązania długoterminowe (-), w tym:	(1 028 954)	(664 603)	-	(1 693 557)
zobowiązania z tytułu zadłużenia	(980 977)	(536 585)	-	(1 517 562)
Zobowiązania krótkoterminowe (-), w tym:	(132 395)	(349 101)	(97)	(481 593)
zobowiązania z tytułu zadłużenia	(65 752)	(1 647)	-	(67 399)
Razem aktywa netto	(28 942)	967 688	36 959	975 705
Udział w aktywach netto	(14 471)	483 844	18 479	487 852
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	442 869	18 479	461 348
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	6 675	559 624	449	566 748
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	60 022	18	60 040
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	-	(1 040)	-	(1 040)

* Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. jest spółką celową utworzoną w 2010 roku z inicjatywy TAURON Polska Energia S.A. oraz PGNiG S.A., poprzez którą partnerzy zamierzają zrealizować inwestycję polegającą na budowie bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli opalanego gazem ziemnym o mocy elektrycznej brutto 400 MWe i mocy cieplnej netto 240 MWt.

W dniu 27 października 2016 roku podpisane zostały pomiędzy Spółką, PGNiG S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. warunkowe porozumienie w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji projektu oraz warunkowy aneks do umowy sprzedaży energii elektrycznej. Ponadto, pomiędzy PGNiG S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. zawarty został warunkowy aneks do umowy na dostawy paliwa gazowego.

W dniu 31 marca 2017 roku spełnione zostały warunki zawieszające i jednocześnie weszły w życie powyższe porozumienie oraz aneksy do umów, co zostało szerzej opisane w nocie 34.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

TAURON Polska Energia S.A. posiada pośredni udział na poziomie 50% w kapitale spółki i w organie stanowiącym wykonywany poprzez TAURON Wytwarzanie S.A. W związku z faktem, iż w trakcie 2015 roku, dotychczasowy udział w stratach wspólnego przedsięwzięcia oraz korekta wyników z transakcji „odgórnych” pomiędzy spółkami Grupy a wspólnym przedsięwzięciem przewyższyły wartość posiadanych udziałów we wspólnym przedsięwzięciu, Spółka zaprzestała ujmowania swojego udziału w dalszych stratach wspólnego przedsięwzięcia.

Dodatkowo, Spółka posiada należności z tytułu udzielonych pożyczek na rzecz Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w wartości bilansowej 570 432 tysiące złotych, o czym szerzej w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. i spółki zależne

W 2014 roku została zawarta umowa pomiędzy Grupą TAURON i Grupą ArcelorMittal. Jest to umowa wspólników w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która odpowiada za zadania inwestycyjne i operacyjne w obszarze energetyki przemysłowej. Umowa została zawarta na okres 15 lat z możliwością jej przedłużenia. W konsekwencji przeprowadzonych w roku 2014 transakcji, obie grupy kapitałowe posiadają w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o. po 50% udziałów.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest właścicielem 100% udziałów w TAMEH POLSKA Sp. z o.o., którą utworzyły wniesione aportem przez Grupę TAURON: Zakład Wytwarzania Nowa oraz Elektrownia Blachownia, a także wniesiona przez Grupę ArcelorMittal - Elektrociepłownia w Krakowie. Ponadto TAMEH HOLDING Sp. z o.o. posiada 100% udziałów w TAMEH Czech s.r.o.

W dniu 29 czerwca 2017 roku Zgromadzenie Wspólników TAMEH HOLDING Sp. z o.o. zdecydowało o przeznaczeniu kwoty 31 000 tysięcy złotych na wypłatę dywidendy dla udziałowców. Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu TAMEH HOLDING Sp. z o.o. został pomniejszony o wartość dywidendy przypadającej dla Grupy w kwocie 15 500 tysięcy złotych.

Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji

W dniu 5 września 2012 roku spółka zależna TAURON Wytwarzanie S.A. i KGHM Polska Miedź S.A. zawiązały spółkę celową pod nazwą Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. powołaną w celu kompleksowej realizacji inwestycji, która obejmować miała przygotowanie, budowę oraz eksploatację bloku gazowo-parowego o mocy około 850 MWe na terenie TAURON Wytwarzanie S.A. – Oddział Elektrownia Blachownia.

W dniu 28 lipca 2016 roku TAURON Polska Energia S.A., KGHM Polska Miedź S.A. oraz TAURON Wytwarzanie S.A. podpisały porozumienie, na mocy którego zgodnie postanowiły odstąpić od realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Blachownia Nowa Sp. z o.o. i rozwiązać łączącą KGHM Polska Miedź S.A. oraz TAURON Wytwarzanie S.A. umowę współników. W dniu 11 października 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki rozwiązało i postawiło spółkę Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w stan likwidacji, a także powołało likwidatora. W ramach prowadzonych czynności związanych z likwidacją spółki do dnia bilansowego zakończono sprzedaż majątku spółki, archiwizację dokumentacji oraz rozwiązano umowy, których Spółka była stroną. W dniu 7 lipca 2017 roku środki z tytułu podziału majątku spółki Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji w kwocie 18 542 tysiące złotych wpłynęły na konto spółki TAURON Wytwarzanie S.A. Po dniu bilansowym, w styczniu 2018 roku złożono wniosek do sądu o wykreślenie spółki z rejestru przedsiębiorców.

23. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. roku na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku zaprezentowano w poniższych tabelach.

	Data zawarcia umowy	Kwota pożyczki	Stan na 31 grudnia 2017		Termin spłaty	Stopa oprocentowania	Cel
			Kapitał	Odsetki			
Pożyczka podporządkowana	20.06.2012	177 000	177 000	35 052	31.12.2032	zmienna/ WIBOR 3M+marża	Realizacja projektu poprzez pozyskanie przez pożyczkobiorcę finansowania zewnętrznego
Pożyczki na spłatę zadłużenia	14.12.2015	15 850	15 850	1 370	31.12.2027	zmienna/ WIBOR 3M+marża	Spłata rat kapitałowych wraz z odsetkami kredytów udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A.
	15.12.2016	15 300	11 000	495		zmienna/ WIBOR 6M+marża	
Porozumienia konsolidujące dług pożyczkobiorcy	30.06.2017	150 000	150 000	3 259	28.02.2018	zmienna/ WIBOR 6M+marża	Całkowita spłata wierzytelności wynikających z umów kredytowych udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A. oraz finansowanie bieżącej działalności operacyjnej
	31.10.2017	175 157	175 157	1 249			
Razem			529 007	41 425			
Długoterminowe			203 850	36 917			
Krótkoterminowe			325 157	4 508			

	Data zawarcia umowy	Kwota pożyczki	Stan na 31 grudnia 2016		Termin spłaty	Stopa oprocentowania	Cel
			Kapitał	Odsetki			
Pożyczka podporządkowana	20.06.2012	177 000	177 000	36 381	31.12.2032	zmienna/ WIBOR 3M+marża	Realizacja projektu poprzez pozyskanie przez pożyczkobiorcę finansowania zewnętrznego
Pożyczki na spłatę zadłużenia	14.12.2015	15 850	15 850	699	31.12.2027	zmienna/ WIBOR 3M+marża	Spłata rat kapitałowych wraz z odsetkami kredytów udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A.
	15.12.2016	15 300	11 000	21		zmienna/ WIBOR 6M+marża	
Pożyczki pozostałe	25.11.2015	2 600	2 600	117	30.06.2017	zmienna/ WIBOR 6M+marża	Finansowanie bieżącej działalności operacyjnej
	22.01.2016	5 500	5 500	214		zmienna/ WIBOR 1M+marża	
	22.04.2016	1 200	600	17			
	27.05.2016	3 100	3 100	65			
	31.08.2016	3 800	2 875	28			
Razem			218 525	37 542			
Długoterminowe			203 850	37 101			
Krótkoterminowe			14 675	441			

Na mocy umów z dnia 30 marca 2017 roku Spółka udzieliła Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczek na spłatę zadłużenia na łączną kwotę 290 742 tysiące złotych. Pożyczki zostały udzielone na wcześniejszą spłatę przez pożyczkobiorcę wierzytelności wynikających z umów kredytowych zawartych z przeznaczeniem na budowę bloku

elektrociepłowniczego w Stalowej Woli, o czym szerzej w nocy 34.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na mocy umów z dnia 16 lutego 2017 roku oraz z dnia 28 kwietnia 2017 roku Spółka udzieliła Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczek pozostałych na łączną kwotę 5 250 tysięcy złotych na finansowanie bieżącej działalności pożyczkobiorcy.

W dniu 30 czerwca 2017 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. dwa porozumienia konsolidujące dług pożyczkobiorcy wynikający z zawartych umów pożyczek na spłatę zadłużenia na łączną kwotę 290 742 tysiące złotych oraz pożyczek pozostałych na łączną kwotę 19 925 tysięcy złotych. Na mocy zawartych porozumień konsolidacją objęto kwoty należności głównych wraz z odsetkami naliczonymi do dnia 30 czerwca 2017 roku włącznie:

- Porozumieniem konsolidującym z dnia 30 czerwca 2017 roku na łączną kwotę 150 000 tysięcy złotych objęta została całość należności głównej wynikającej z umowy pożyczki na spłatę zadłużenia z dnia 30 marca 2017 roku na kwotę 145 991 tysięcy złotych oraz część należności głównej w wysokości 4 009 tysięcy złotych wynikającej z umowy pożyczki na spłatę zadłużenia z dnia 30 marca 2017 roku na kwotę 73 518 tysięcy złotych.
- Porozumieniem z dnia 30 czerwca 2017 roku na łączną kwotę 170 058 tysięcy złotych objęto:
 - pozostałą część należności głównej w wysokości 69 509 tysięcy złotych wynikającej z umowy pożyczki na spłatę zadłużenia z dnia 30 marca 2017 roku na kwotę 73 518 tysięcy złotych,
 - całość należności głównej wynikającej z umowy pożyczki na spłatę zadłużenia z dnia 30 marca 2017 roku na kwotę 71 233 tysiące złotych,
 - całość należności głównej wynikającej z umów pożyczek pozostałych zawartych na finansowanie bieżącej działalności operacyjnej pożyczkobiorcy na łączną kwotę 19 925 tysięcy złotych,
 - odsetki naliczone od udzielonych pożyczek objętych porozumieniami konsolidującymi, liczone za okres od dnia zawarcia danej pożyczki do dnia 30 czerwca 2017 roku włącznie, w łącznej kwocie 3 841 tysięcy złotych,
 - kwotę dodatkowej pożyczki udzielonej na mocy niniejszego porozumienia przez Spółkę pożyczkobiorcy w łącznej wysokości 5 550 tysięcy złotych. Pożyczka została udzielona w głównej mierze na finansowanie bieżącej działalności operacyjnej pożyczkobiorcy.

W dniu 31 października 2017 roku, podpisane zostały pomiędzy Spółką a Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A.:

- Nowe porozumienie konsolidujące na łączną kwotę 175 157 tysięcy złotych obowiązujące od dnia 1 listopada 2017 roku, na mocy którego nastąpiło odnowienie do dnia 28 lutego 2018 roku długu Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. wynikającego z podpisanego w dniu 30 czerwca 2017 roku porozumienia konsolidującego na kwotę 170 058 tysięcy złotych wraz z odsetkami naliczonymi do dnia 31 października 2017 roku w łącznej kwocie 2 449 tysięcy złotych oraz udzielenie dodatkowej pożyczki dla Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w kwocie 2 650 tysięcy złotych przeznaczonej na pokrycie bieżącej działalności pożyczkobiorcy.
- Aneks do porozumienia konsolidującego z dnia 30 czerwca 2017 roku na kwotę 150 000 tysięcy złotych, na mocy którego wydłużono termin spłaty pożyczek objętych porozumieniem do dnia 28 lutego 2018 roku.

Po dniu bilansowym, w dniu 12 stycznia 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. umowę pożyczki w kwocie 27 000 tysięcy złotych z przeznaczeniem na potrzeby działalności pożyczkobiorcy. Zgodnie z umową spłata pożyczki wraz z odsetkami, naliczonymi w oparciu o stawkę WIBOR 1M powiększoną o marżę, nastąpi w terminie do dnia 28 lutego 2018 roku, a zabezpieczeniem spłaty pożyczki, naliczonych odsetek oraz kosztów i innych kwot należnych Spółce z tytułu umowy jest weksel własny in blanco pożyczkobiorcy wraz z deklaracją wekslową do łącznej kwoty 32 400 tysięcy złotych.

Po dniu bilansowym, w dniu 28 lutego 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. porozumienie konsolidujące dług pożyczkobiorcy w łącznej kwocie 609 951 tysięcy złotych, dokonując odnowienia wszystkich dotychczasowych zobowiązań pożyczkobiorcy wynikających z udzielonych i niespłaconych do dnia 28 lutego 2018 roku pożyczek. Na mocy zawartego porozumienia konsolidacją objęto kwoty należności głównych udzielonych pożyczek, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 529 007 tysięcy złotych, kwotę należności głównej umowy pożyczki z dnia 12 stycznia 2018 roku w wysokości 27 000 tysięcy złotych oraz kwotę odsetek od powyższego zadłużenia naliczonych na dzień 28 lutego 2018 roku w łącznej wysokości 53 944 tysiące złotych. Zgodnie z zawartym porozumieniem konsolidującym część długu w wysokości 299 100 tysięcy złotych zostanie spłacona w terminie dwóch dni roboczych od daty pozyskania przez pożyczkobiorcę finansowania zewnętrznego w związku z projektem budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli, zaś pozostała do spłaty kwota długu w wysokości 310 851 tysięcy złotych wraz z odsetkami naliczonymi od dnia 1 marca 2018 roku zostanie spłacona przez pożyczkobiorcę w terminie do dnia 30

czerwca 2033 roku. Pożyczka oprocentowania jest w oparciu o stałą stopę procentową, a zabezpieczeniem spłaty pożyczki jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową do łącznej kwoty 732 000 tysięcy złotych.

Po dniu bilansowym, w dniu 8 marca 2018 roku Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. podpisała umowę pożyczki z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. Na mocy wyżej wymienionej umowy, Bank Gospodarstwa Krajowego oraz PGNiG S.A. udzielił Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczki w kwocie po 450 000 tysięcy złotych każdy, z przeznaczeniem na refinansowanie długu Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. wobec Spółki i PGNiG S.A. w łącznej kwocie 600 000 tysięcy złotych oraz na pokrycie nowych wydatków inwestycyjnych na dokończenie projektu budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli w kwocie 300 000 tysięcy złotych. Data ostatecznej spłaty pożyczki przypada na 14 czerwca 2030 roku. Umowa pożyczki przewiduje wypłatę środków na rzecz Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. po spełnieniu warunków zawieszających, z których jednym jest przedstawienie Bankowi Gospodarstwa Krajowego gwarancji bankowej wystawionej na zlecenie Spółki i zabezpieczającej dług pożyczkobiorcy w stosunku do banku. Gwarancja bankowa będzie odnawiana corocznie, a jej wysokość nie przekroczy 517 500 tysięcy złotych.

24. Pozostałe aktywa finansowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Udziały i akcje	141 698	131 698
Lokaty i depozyty Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych	39 756	38 472
Instrumenty pochodne	33 416	56 417
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	104 077	27 761
Pożyczki udzielone	10 547	50
Wadia, kaucje i zabezpieczenia przekazane	61 817	41 818
Depozyty początkowe	11 140	-
Pozostałe	7 554	10 561
Razem	410 005	306 777
Długoterminowe	238 095	227 140
Krótkoterminowe	171 910	79 637

Na dzień 31 grudnia 2017 roku posiadane udziały i akcje obejmują w głównej mierze udziały w następujących spółkach:

- SCE Jaworzno III Sp. z o.o. o wartości 36 283 tysiące złotych;
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Tychy Sp. z o.o. o wartości 32 483 tysiące złotych;
- PGE EJ 1 Sp. z o.o. o wartości 26 546 tysięcy złotych;
- Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o. o wartości 15 063 tysiące złotych;
- Magenta Grupa TAURON Sp. z o.o. o wartości 9 500 tysięcy złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku jednostka dominująca nabyła jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych za łączną kwotę 75 000 tysięcy złotych.

25. Pozostałe aktywa niefinansowe

25.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Zaliczki na środki trwale w budowie oraz aktywa niematerialne, w tym:	163 906	274 301
<i>związane z realizacją zadania Budowa Bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III</i>	162 589	271 667
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	144 061	132 862
Rozliczenia międzyokresowe prowizji z tytułu zadłużenia	12 252	6 005
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	26 627	9 232
Razem	346 846	422 400

25.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Koszty rozliczane w czasie	79 935	78 457
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	52 123	36 175
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	3 010	10 922
Usługi informatyczne, telekomunikacyjne i pocztowe	15 074	17 994
Rozliczenia międzyokresowe prowizji z tytułu zadłużenia	3 917	3 526
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	5 811	9 840
Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe	7 120	106 551
Zaliczki na dostawy	4 858	103 601
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚS	-	338
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	2 262	2 612
Razem	87 055	185 008

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. Tabela poniżej przedstawia analitykę funduszu.

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Pożyczki udzielone pracownikom	29 718	30 671
Środki pieniężne	17 703	17 093
Pozostałe aktywa i zobowiązania Funduszu	2 316	2 822
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(49 828)	(50 248)
Saldo po skompensowaniu	(91)	338
Odpisy na Fundusz w okresie	(55 624)	(62 180)

26. Zapasy

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Wartość brutto		
Węgiel, w tym stanowiący:	189 464	320 201
<i>Materiały</i>	33 260	98 759
<i>Półprodukty i produkcja w toku</i>	155 180	216 831
Świadectwa pochodzenia energii	-	783
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	382	45 912
Pozostałe zapasy	114 450	115 591
Razem	304 296	482 487
Wycena do wartości godziwej		
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	8	13 226
Wycena do wartości netto możliwej do uzyskania		
Pozostałe zapasy	(8 841)	(9 593)
Razem	(8 833)	3 633
Wartość godziwa		
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	390	59 138
Wartość netto możliwa do uzyskania		
Węgiel, w tym stanowiący:	189 464	320 201
<i>Materiały</i>	33 260	98 759
<i>Półprodukty i produkcja w toku</i>	155 180	216 831
Świadectwa pochodzenia energii	-	783
Pozostałe zapasy	105 609	105 998
Razem	295 463	486 120

Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy / Aktualizacja wartości zapasów

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Bilans otwarcia	3 633	(10 136)
Utworzenie odpisów	(4 109)	(5 417)
Rozwiązanie odpisów	623	2 682
Wykorzystanie odpisów	4 238	3 278
Wycena do wartości godziwej uprawnień do emisji zanieczyszczeń	(13 218)	13 226
Bilans zamknięcia	(8 833)	3 633

27. Należności od odbiorców

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Wartość brutto		
Należności od odbiorców	1 557 864	1 527 921
Należności od odbiorców - doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	499 601	425 705
Należności dochodzone na drodze sądowej	205 025	146 086
Razem	2 262 490	2 099 712
Odpis aktualizujący		
Należności od odbiorców	(49 159)	(84 036)
Należności dochodzone na drodze sądowej	(180 518)	(121 611)
Razem	(229 677)	(205 647)
Wartość netto		
Należności od odbiorców	1 508 705	1 443 885
Należności od odbiorców - doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	499 601	425 705
Należności dochodzone na drodze sądowej	24 507	24 475
Razem	2 032 813	1 894 065

Wiekowanie należności od odbiorców na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30-90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 794 372	170 594	65 539	17 954	33 717	180 314	2 262 490
Odpis aktualizujący	(1 282)	(1 887)	(32 854)	(6 756)	(30 538)	(156 360)	(229 677)
Wartość netto	1 793 090	168 707	32 685	11 198	3 179	23 954	2 032 813

Wiekowanie należności od odbiorców na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30-90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 661 135	169 403	45 013	19 816	25 657	178 688	2 099 712
Odpis aktualizujący	(5 369)	(12 255)	(3 683)	(6 303)	(22 732)	(155 305)	(205 647)
Wartość netto	1 655 766	157 148	41 330	13 513	2 925	23 383	1 894 065

Grupa nie posiada istotnych pozycji, które na dzień bilansowy byłyby nieściągalne, lecz nie objęte odpisem aktualizującym.

Odpisy aktualizujące należności od odbiorców

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Bilans otwarcia	(205 647)	(278 374)
Utworzenie	(106 052)	(97 928)
Wykorzystanie	9 282	22 861
Rozwiązanie	52 296	87 267
Inne zmiany	20 444	60 527
Bilans zamknięcia	(229 677)	(205 647)

28. Należności z tytułu podatków i opłat

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	2 128	83 468
Należności z tytułu podatku VAT	211 520	154 181
Należności z tytułu akcyzy	29 718	24 205
Pozostałe	760	2 000
Razem	244 126	263 854

29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Środki pieniężne w banku i w kasie	703 202	368 274
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	205 889	16 450
Inne	158	157
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	909 249	384 881
środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	152 952	144 404
Kredyt w rachunku bieżącym	(93 503)	(15 156)
Cash pool	(13 676)	(16 095)
Różnice kursowe	(717)	1 103
Razem saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	801 353	354 733

Stan środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2017 roku stanowią w głównej mierze salda rachunków wadialnych w łącznej kwocie 84 124 tysiące złotych, jak również saldo środków pieniężnych na rachunkach rozliczeniowych do obsługi obrotu energią elektryczną oraz prawami do emisji na Towarowej Giełdzie Energii S.A. w łącznej kwocie 61 846 tysięcy złotych.

30. Kapitał własny

30.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 2017 roku

Serial/ emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału
AA	na okaziciela	1 589 438 762	5	7 947 194	gotówka/aport
BB	imienne	163 110 632	5	815 553	aport
Razem		1 752 549 394		8 762 747	

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość kapitału podstawowego, liczba akcji oraz wartość nominalna akcji nie uległy zmianie od dnia 31 grudnia 2016 roku.

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2017 roku (według najlepszej wiedzy Spółki)

Akcjonariusz	Liczba akcji	Wartość akcji	Udział w kapitale podstawowym (%)	Udział w liczbie głosów (%)
Skarb Państwa	526 848 384	2 634 242	30,06%	30,06%
KGHM Polska Miedź S.A.	182 110 566	910 553	10,39%	10,39%
Nationale - Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	88 742 929	443 715	5,06%	5,06%
Pozostali akcjonariusze	954 847 515	4 774 237	54,49%	54,49%
Razem	1 752 549 394	8 762 747	100%	100%

Struktura akcjonariatu, według najlepszej wiedzy Spółki, na dzień 31 grudnia 2017 roku nie uległa zmianie w porównaniu do struktury na dzień 31 grudnia 2016 roku.

30.2. Prawa akcjonariuszy

Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.

Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa powyżej nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.

Szerzej na temat ograniczeń w wykonywaniu prawa głosu zostało przedstawione w punkcie 6.6. Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2017.

30.3. Kapitał zapasowy

W dniu 29 maja 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podjęło uchwałę w sprawie pokrycia straty netto za rok obrotowy 2016 w wysokości 166 253 tysiące złotych z kapitału zapasowego Spółki.

30.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Podziałowi nie podlegają kwoty wyniku z lat ubiegłych powstałe w wyniku rozliczenia połączenia z jednostkami zależnymi, jak również zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujmowane poprzez pozostałe całkowite dochody.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

Zarząd Spółki rekomenduje przeznaczanie zysku netto za rok obrotowy 2017 w wysokości 854 351 tysięcy złotych na zasilenie kapitału zapasowego Spółki.

30.5. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Na początek okresu	29 660	(73 414)
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających	(8 159)	132 108
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających odniesiona do wyniku finansowego okresu	-	(4 856)
Podatek odroczony	1 550	(24 178)
Na koniec okresu	23 051	29 660

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających wynika z wyceny instrumentów Interest Rate Swap (IRS) zabezpieczających ryzyko stopy procentowej z tytułu wyemitowanych obligacji, co zostało szerzej opisane w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dla zawartych transakcji zabezpieczających objętych polityką zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym, Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w kapitale z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających Spółka rozpoznała kwotę 23 051 tysięcy złotych. Kwota ta stanowi aktywo z tytułu wyceny instrumentów IRS na dzień bilansowy w kwocie 28 482 tysiące złotych, skorygowane o część wyceny dotyczącą naliczonych na dzień bilansowy odsetek z tytułu obligacji z uwzględnieniem podatku odroczonego.

W wyniku finansowym bieżącego okresu ujęto kwotę 1 525 tysięcy złotych, która stanowi otrzymaną kwotę zrealizowanego zabezpieczenia dotyczącą zakończonych okresów odsetkowych.

30.6. Udziały niekontrolujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Na początek okresu	30 052	29 829
Dywidendy dla udziałów niekontrolujących	(564)	(3 043)
Udział w zyskach/(stratach) aktuarialnych dotyczących rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	33	272
Nabycie i odkup udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	(437)	325
Udział w wyniku jednostek zależnych	2 283	2 669
Na koniec okresu	31 367	30 052

31. Dywidendy wypłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Dywidendy wypłacone z zysku przez jednostki zależne	(595)	(2 787)

W dniu 13 marca 2017 roku Zarząd TAURON Polska Energia S.A. podjął uchwałę w sprawie skierowania wniosku do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia TAURON Polska Energia S.A. o pokrycie straty netto Spółki za rok obrotowy 2016 w wysokości 166 253 tysiące złotych z kapitału zapasowego Spółki. Zarząd Spółki postanowił nie rekomendować Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Spółki podjęcia decyzji o użyciu kapitału zapasowego Spółki z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy za 2016 rok dla akcjonariuszy Spółki. W dniu 29 maja 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podjęło uchwałę zgodną z rekomendacją Zarządu.

W dniu 10 marca 2016 roku Zarząd podjął uchwałę dotyczącą rekomendacji Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki przeznaczenia kapitału zapasowego Spółki w części obejmującej kwoty przeniesione z zysków lat ubiegłych na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy Spółki w kwocie 175 255 tysięcy złotych, co daje 0,10 zł na jedną akcję. W dniu 17 marca 2016 roku rekomendacja przedstawiona przez Zarząd została pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą Spółki. W dniu 8 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki nie podjęło uchwały w sprawie użycia kapitału zapasowego Spółki w części obejmującej kwoty przeniesione z zysków lat ubiegłych poprzez przeznaczenie jego części na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy Spółki.

32. Zobowiązania z tytułu zadłużenia

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Kredyty i pożyczki	1 191 388	1 263 553
Wyemitowane obligacje	8 637 435	7 681 128
Leasing finansowy	23 973	34 848
Razem	9 852 796	8 979 529
Długoterminowe	9 501 414	8 759 789
Krótkoterminowe	351 382	219 740

32.1. Kredyty i pożyczki**Zaciągnięte kredyty i pożyczki na dzień 31 grudnia 2017 roku**

Waluta	Stopa oprocentowania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	55 757	55 757	22 297	5 496	7 341	7 341	13 282	-
	stała	1 036 011	1 036 011	35 187	127 054	162 240	162 240	273 506	275 784
Razem PLN		1 091 768	1 091 768	57 484	132 550	169 581	169 581	286 788	275 784
EUR	zmienna	22 060	92 009	92 009	-	-	-	-	-
Razem EUR		22 060	92 009	92 009	-	-	-	-	-
USD	zmienna	418	1 454	1 454	-	-	-	-	-
Razem USD		418	1 454	1 454	-	-	-	-	-
Razem			1 185 231	150 947	132 550	169 581	169 581	286 788	275 784
Odsetki zwiększające wartość bilansową			6 157						
Razem			1 191 388						

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Zaciągnięte kredyty i pożyczki na dzień 31 grudnia 2016 roku

Waluta	Stopa oprocentowania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	57 918	57 918	17 791	5 894	7 491	7 341	14 575	4 826
	stała	1 183 418	1 183 418	20 445	127 044	162 227	162 227	324 455	387 020
Razem PLN		1 241 336	1 241 336	38 236	132 938	169 718	169 568	339 030	391 846
EUR	zmienna	3 032	13 415	13 415	-	-	-	-	-
Razem EUR		3 032	13 415	13 415	-	-	-	-	-
USD	zmienna	410	1 716	1 716	-	-	-	-	-
Razem USD		410	1 716	1 716	-	-	-	-	-
Razem			1 256 467	53 367	132 938	169 718	169 568	339 030	391 846
Odsetki zwiększające wartość bilansową			7 086						
Razem			1 263 553						

Zmianę stanu kredytów i pożyczek bez odsetek zwiększających wartość bilansową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Bilans otwarcia	1 256 467	1 403 618
Zmiana stanu kredytów w rachunku bieżącym i zobowiązań z tytułu pożyczek cash pool	83 471	(8 332)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek (bez kredytów w rachunku bieżącym i pożyczek cash pool):	(154 707)	(138 819)
Spłata	(154 918)	(140 331)
Zaciągnięcie	-	914
Zmiana wyceny	211	598
Bilans zamknięcia	1 185 231	1 256 467

Główne zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia tabela poniżej.

Kredyt/ pożyczka	Kredytodawca/ pożyczkodawca	Cel	Oprocentowanie	Termin spłaty	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Kredyt	Europejski Bank Inwestycyjny	Budowa kotła opalanego biomasą w Elektrowni Jaworzno III oraz remont turbiny parowej	stałe - ustalone do dnia 15.06.2016	15.12.2021	84 039	105 039
		Budowa i rozruch bloku kogeneracyjnego w EC Bielsko - Biała	stałe - ustalone do dnia 15.06.2016	15.12.2021	120 061	150 056
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych	stałe - ustalone do dnia 15.12.2017	15.06.2024	266 139	307 362
			stałe - ustalone do dnia 15.03.2018	15.09.2024	128 711	147 091
			stałe - ustalone do dnia 15.03.2018	15.09.2024	160 819	183 783
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych oraz modernizacja elektrowni wodnych	stałe - ustalone do dnia 15.09.2019	15.03.2027	282 341	297 170
Kredyt w rachunku bieżącym	Bank Gospodarstwa Krajowego	Finansowanie transakcji na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń, energii i gazu	zmienne	31.12.2018	92 048	13 415
Pożyczka	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Budowa jednostki wytwórczej OZE w Elektrowni Jaworzno III	zmienne	15.12.2022	20 000	24 000
		Budowa instalacji zasilania biomasą oraz modernizacja kotła fluidalnego w ZW Tychy	zmienne	15.12.2022	13 881	16 561
Pozostałe kredyty i pożyczki					23 349	19 076
Razem					1 191 388	1 263 553

32.2. Wyemitowane obligacje

Wyemitowane obligacje na dzień 31 grudnia 2017 roku

Emitent	Transza/Bank	Termin wykupu	Waluta	Wartość nominalna kapitału w walucie	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)		
					Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowanego kosztu	do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	Bank Gospodarstwa Krajowego	20.12.2019	PLN	100 000	107	99 869	99 869	-	-
		20.12.2020	PLN	100 000	107	99 838	-	99 838	-
		20.12.2021	PLN	100 000	107	99 817	-	99 817	-
		20.12.2022	PLN	100 000	107	99 800	-	99 800	-
		20.12.2023	PLN	100 000	107	99 787	-	-	99 787
		20.12.2024	PLN	100 000	107	99 778	-	-	99 778
		20.12.2025	PLN	100 000	107	99 770	-	-	99 770
		20.12.2026	PLN	100 000	107	99 761	-	-	99 761
		20.12.2027	PLN	100 000	107	99 756	-	-	99 756
		20.12.2028	PLN	100 000	107	99 752	-	-	99 752
		20.12.2020	PLN	70 000	74	69 963	-	69 963	-
		20.12.2021	PLN	70 000	74	69 961	-	69 961	-
		20.12.2022	PLN	70 000	74	69 959	-	69 959	-
		20.12.2023	PLN	70 000	74	69 958	-	-	69 958
		20.12.2024	PLN	70 000	74	69 957	-	-	69 957
		20.12.2025	PLN	70 000	74	69 956	-	-	69 956
		20.12.2026	PLN	70 000	74	69 956	-	-	69 956
		20.12.2027	PLN	70 000	74	69 955	-	-	69 955
		20.12.2028	PLN	70 000	74	69 955	-	-	69 955
		20.12.2029	PLN	70 000	74	69 955	-	-	69 955
TAURON Sweden Energy AB (publ)	Program Emisji Obligacji z dnia 24.11.2015 roku	29.12.2020	PLN	1 600 000	389	1 597 188	-	1 597 188	-
		TPEA1119	4.11.2019	PLN	1 750 000	7 609	1 749 277	-	-
		Europejski Bank Inwestycyjny	16.12.2034	EUR	190 000	1 597	791 355	-	791 355
		Euroobligacje EURBD050727	5.07.2027	EUR	500 000	24 425	2 069 193	-	2 069 193
TAURON Sweden Energy AB (publ)		3.12.2029	EUR	168 000	1 950	695 139	-	-	695 139
Razem					37 780	8 599 655	1 849 146	2 106 526	4 643 983

Wyemitowane obligacje na dzień 31 grudnia 2016 roku

Emitent	Transza/Bank	Termin wykupu	Waluta	Wartość nominalna kapitału w walucie	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)		
					Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowanego kosztu	do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	Bank Gospodarstwa Krajowego	20.12.2019	PLN	100 000	107	99 805	-	99 805	-
		20.12.2020	PLN	100 000	107	99 786	-	99 786	-
		20.12.2021	PLN	100 000	107	99 773	-	99 773	-
		20.12.2022	PLN	100 000	107	99 763	-	-	99 763
		20.12.2023	PLN	100 000	107	99 754	-	-	99 754
		20.12.2024	PLN	100 000	107	99 749	-	-	99 749
		20.12.2025	PLN	100 000	107	99 744	-	-	99 744
		20.12.2026	PLN	100 000	107	99 738	-	-	99 738
		20.12.2027	PLN	100 000	107	99 734	-	-	99 734
		20.12.2028	PLN	100 000	107	99 733	-	-	99 733
		20.12.2020	PLN	70 000	74	69 976	-	69 976	-
		20.12.2021	PLN	70 000	74	69 976	-	69 976	-
		20.12.2022	PLN	70 000	74	69 976	-	-	69 976
		20.12.2023	PLN	70 000	74	69 976	-	-	69 976
		20.12.2024	PLN	70 000	74	69 975	-	-	69 975
		20.12.2025	PLN	70 000	74	69 975	-	-	69 975
		20.12.2026	PLN	70 000	74	69 975	-	-	69 975
		20.12.2027	PLN	70 000	74	69 975	-	-	69 975
		20.12.2028	PLN	70 000	74	69 975	-	-	69 975
		20.12.2029	PLN	70 000	74	69 975	-	-	69 975
TAURON Sweden Energy AB (publ)	Program Emisji Obligacji z dnia 24.11.2015 roku	29.12.2020	PLN	2 250 000	549	2 244 801	-	2 244 801	-
		25.03.2020	PLN	100 000	790	99 771	-	99 771	-
		9.12.2020	PLN	300 000	560	298 761	-	298 761	-
		TPEA1119	4.11.2019	PLN	1 750 000	7 578	1 749 155	-	1 749 155
TAURON Sweden Energy AB (publ)	Europejski Bank Inwestycyjny	16.12.2034	EUR	190 000	1 693	839 330	-	-	839 330
		3.12.2029	EUR	168 000	2 067	736 930	-	-	736 930
Razem					15 047	7 666 081	-	4 831 804	2 834 277

W dniu 5 lipca 2017 roku Spółka wyemitowała euroobligacje o łącznej wartości nominalnej 500 000 tysięcy euro i cenie emisyjnej 99,438 % wartości nominalnej. Zapadalność obligacji wynosi 10 lat. Są to obligacje o oprocentowaniu stałym, a odsetki płatne są w okresach rocznych. Obligacje zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym Giełdy Papierów Wartościowych w Londynie (London Stock Exchange). Agencja ratingowa Fitch nadała euroobligacjom rating na poziomie "BBB".

W dniu 20 czerwca 2017 roku dokonano prolongaty Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku, na podstawie podpisanych aneksów do umowy agencyjnej i depozytowej oraz umowy gwarancyjnej:

- o jeden rok, tj. do dnia 31 grudnia 2021 roku („I Okres Prolongaty”). Kwota programu w I Okresie Prolongaty będzie wynosić maksymalnie 5 320 000 tysięcy złotych, a do prolongaty przystąpiły następujące banki: MUFG Bank (Europe) N.V., MUFG Bank (Europe) N.V. S.A. Oddział w Polsce, Bank Zachodni WBK S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. oraz mBank S.A.
- o dwa lata, tj. do dnia 31 grudnia 2022 roku („II Okres Prolongaty”). Kwota programu w II Okresie Prolongaty będzie wynosić maksymalnie 2 450 000 tysięcy złotych, a do prolongaty przystąpiły banki: MUFG Bank (Europe) N.V., MUFG Bank (Europe) N.V. S.A. Oddział w Polsce oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.

Po dniu bilansowym, w dniu 9 marca 2018 roku podpisane zostały kolejne aneksy do umowy agencyjnej i depozytowej oraz umowy gwarancyjnej, których skutkiem jest wydłużenie przez część banków okresu dostępności środków w ramach Programu. Oznacza to, że maksymalna wartość Programu:

- do dnia 31 grudnia 2021 roku wynosi 6 070 000 tysięcy złotych (przed podpisaniem aneksów wynosiła 5 320 000 tysięcy złotych),
- do dnia 31 grudnia 2022 roku wynosi 5 820 000 tysięcy złotych (przed podpisaniem aneksów wynosiła 2 450 000 tysięcy złotych).

Do dnia 31 grudnia 2020 roku wartość Programu nie ulega zmianie i wynosi maksymalnie 6 270 000 tysięcy złotych.

Aneksy zostały zawarte z następującymi bankami biorącym udział w Programie: Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Bank Zachodni WBK S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A., MUFG Bank (Europe) N.V., MUFG Bank (Europe) N.V. S.A. Oddział w Polsce oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. W związku z dokonaną prolongatą nie uległ zmianie poziom marży finansowania w ramach Programu.

Obligacje wyemitowane w dniu 16 grudnia 2016 roku o wartości nominalnej 190 000 tysięcy euro stanowią podporządkowane, niezabezpieczone, kuponowe papiery wartościowe na okaziciela, które zostały objęte przez Europejski Bank Inwestycyjny w ramach operacji Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, uruchomionego przez EBI wspólnie z Komisją Europejską w celu realizacji tzw. planu Junckera. Walutą emisji jest euro. Termin wykupu przypada na 18 lat od daty emisji, przy czym zgodnie z charakterystyką finansowania hybrydowego zdefiniowano pierwszy okres finansowania na 8 lat („I Okres Finansowania”), w którym nie będzie możliwy wcześniejszy wykup obligacji przez Spółkę oraz nie będzie możliwa wcześniejsza sprzedaż obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w umowie). Obligacje są oprocentowane według stałej stopy procentowej w I Okresie Finansowania, natomiast w kolejnym 10-letnim okresie finansowania („II Okres Finansowania”) będą oprocentowane według zmiennej stopy procentowej (Euribor 6M) powiększonej o ustaloną marżę. Umowa przewiduje możliwość odroczenia płatności odsetek od obligacji. Podporządkowany charakter obligacji sprawia, iż w przypadku upadłości lub likwidacji Spółki, zobowiązania wynikające z obligacji będą miały pierwszeństwo zaspokojenia jedynie przed wierzytelnościami akcjonariuszy Spółki. Emisja obligacji ma pozytywny wpływ na stabilność finansową Grupy, ponieważ obligacje są wyłączone z kalkulacji wskaźnika zadłużenia, stanowiącego kowenant niektórych programów finansowania. Ponadto 50% kwoty obligacji zostało zaliczone przez agencję ratingową jako kapitał w modelu ratingowym, co ma korzystny wpływ na ocenę ratingową Grupy TAURON. Obligacje uzyskały rating agencji ratingowej Fitch na poziomie BB+.

Pozostałe obligacje wyemitowane przez jednostkę dominującą na rynku polskim mają formę zdematerializowaną, są niezabezpieczone, kuponowe o oprocentowaniu opartym o WIBOR 6M powiększonym o marżę odpowiednią dla każdej emisji. Walutą emisji i spłaty jest złoty polski.

Obligacje wyemitowane przez jednostkę zależną TAURON Sweden Energy AB (publ) to obligacje o oprocentowaniu stałym, a odsetki z tytułu obligacji są płatne w okresach rocznych. Walutą emisji i spłaty jest euro. Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość bilansowa w walucie obligacji wraz z odsetkami wynosiła 167 131 tysięcy euro (na dzień 31 grudnia 2016 roku 167 043 tysiące euro). Spółka udzieliła gwarancji korporacyjnej na rzecz TAURON Sweden Energy

AB (publ) celem zabezpieczenia wspomnianych obligacji. Gwarancja obowiązuje w całym okresie obligacji, tj. do dnia 3 grudnia 2029 roku i opiewa na kwotę 168 000 tysięcy euro.

Zmiana stanu obligacji bez odsetek zwiększających wartość bilansową

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Bilans otwarcia	7 666 081	6 665 528
Emisja*	2 703 643	4 273 379
Wykup	(1 650 000)	(3 300 000)
Zmiana wyceny	(120 069)	27 174
Bilans zamknięcia	8 599 655	7 666 081

* Uwzględnione zostało dyskonto i koszty emisji.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Spółka dokonała następujących emisji (w wartości nominalnej) oraz wykupów obligacji:

Data emisji / Data wykupu	Umowa/ Program	Opis	Rok zakończony 31 grudnia 2017	
			Emisja w wartości nominalnej	Wykup
05.07.2017	Euroobligacje	Emisja euroobligacji o łącznej wartości nominalnej 500 000 tysięcy euro i cenie emisyjnej 99,438% wartości nominalnej z terminem wykupu 5 lipiec 2027 roku.	2 107 462	
30.01.2017		Emisja obligacji o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 30 stycznia 2020 roku.	100 000	
01.03.2017		Emisja obligacji o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 1 marca 2020 roku.	100 000	
31.03.2017		Emisja obligacji o wartości nominalnej 300 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 30 czerwca 2017 roku.	300 000	
30.06.2017		Emisja obligacji o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 30 lipca 2017 roku.	100 000	
30.06.2017	Program emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku	Wykup obligacji zgodnie z terminem wykupu obligacji o wartości nominalnej 300 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 31 marca 2017.		(300 000)
30.07.2017		Wcześniejszy wykup obligacji o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 30 stycznia 2017 roku.		(100 000)
30.07.2017		Wykup obligacji zgodnie z terminem wykupu obligacji o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 30 czerwca 2017.		(100 000)
01.09.2017		Wcześniejszy wykup obligacji o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 1 marca 2017 roku.		(100 000)
25.09.2017		Wcześniejszy wykup obligacji o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 25 marca 2016 roku.		(100 000)
09.12.2017		Wcześniejszy wykup obligacji o wartości nominalnej 300 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 9 grudnia 2016 roku.		(300 000)
29.12.2017		Wcześniejszy częściowy wykup obligacji o wartości nominalnej 650 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 29 lutego 2016 roku.		(650 000)
		Razem	2 707 462	(1 650 000)

Spółka zabezpiecza część przepływów odsetkowych związanych z wyemitowanymi obligacjami poprzez zawarte kontrakty terminowe swap procentowy (IRS). Instrumenty te objęte są rachunkowością zabezpieczeń, co zostało szerzej opisane w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podpisane z bankami umowy nakładają na Spółkę zobowiązania natury prawnofinansowej (kovenanty), stosowane standardowo w tego rodzaju transakcjach. Kluczowym kowenantem jest wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA (dla krajowych programów emisji obligacji), który określa dopuszczalny maksymalny poziom zadłużenia pomniejszonego o środki pieniężne w relacji do generowanej EBITDA. Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpił przypadek przekroczenia kowenantów, czyli naruszenia warunków umów.

32.3. Leasing finansowy

	Stan na 31 grudnia 2017		Stan na 31 grudnia 2016	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	24 145	23 947	12 026	11 301
W okresie od 1 do 5 lat	8	8	23 724	23 527
Powyżej 5 lat	20	18	22	20
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	24 173	23 973	35 772	34 848
Minus koszty finansowe	(200)	-	(924)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	23 973	23 973	34 848	34 848
Długoterminowe	25	25	23 546	23 546
Krótkoterminowe	23 948	23 948	11 302	11 302

Na dzień 31 grudnia 2017 roku główną pozycję leasingu finansowego stanowi zobowiązanie z tytułu leasingu budynku w Katowicach w wysokości 23 945 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku – 26 974 tysiące złotych).

33. Rezerwy na świadczenia pracownicze

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	1 469 108	1 480 391
Rezerwa na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	45 815	51 222
Razem	1 514 923	1 531 613
Długoterminowe	1 380 650	1 373 385
Krótkoterminowe	134 273	158 228

33.1. Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe**Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2017 roku**

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Rezerwa na deputaty węglowe	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	307 281	532 184	112 469	2 248	526 209	1 480 391
Koszty bieżącego zatrudnienia	16 933	13 878	2 854	-	32 622	66 287
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	1 452	(7 880)	(13 225)	-	4 082	(15 571)
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	(5 572)	-	-	-	(7 750)	(13 322)
powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	-	-	(18)	-	(167)	(185)
powstałe na skutek innych zmian	7 024	(7 880)	(13 207)	-	11 999	(2 064)
Wyplacone świadczenia	(25 382)	(19 663)	(3 750)	-	(58 243)	(107 038)
Koszty przeszłego zatrudnienia	13 442	(2 802)	4 736	-	(8 013)	7 363
Koszty odsetek	8 168	15 338	3 237	-	14 021	40 764
Pozostałe zmiany	-	(840)	-	(2 248)	-	(3 088)
Bilans zamknięcia	321 894	530 215	106 321	-	510 678	1 469 108
Długoterminowe	293 043	510 172	102 495	-	454 147	1 359 817
Krótkoterminowe	28 851	20 043	3 826	-	56 531	109 291

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa zwiększyła rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i nagrody jubileuszowe z tytułu kosztów przeszłego zatrudnienia o łączną wartość 7 363 tysiące złotych, co było skutkiem przede wszystkim zmian w Zakładowych Układach Zbiorowych Pracy w następujących podmiotach:

- w spółce z segmentu Wydobycie co spowodowało zwiększenie rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne oraz nagrody jubileuszowe w łącznej kwocie 17 363 tysiące złotych;
- w spółkach segmentu Sprzedaż co zaskutkowało rozwiązaniem rezerw na nagrody jubileuszowe w kwocie 4 673 tysiące złotych;
- w spółce z segmentu Pozostałe co spowodowało zmniejszenie rezerw aktuarialnych w łącznej kwocie 3 790 tysięcy złotych.

W związku ze zmianą założeń aktuarialnych przyjętych do wyceny aktuarialnej na dzień 31 grudnia 2017 roku zmniejszono rezerwy o 15 571 tysięcy złotych, co wpłynęło na zwiększenie pozostałych całkowitych dochodów o 19 653 tysięcy złotych (rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia) oraz na zmniejszenie wyniku finansowego Grupy o 4 082 tysięcy złotych (rezerwy na nagrody jubileuszowe).

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Rezerwa na deputaty węglowe	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	341 124	722 734	131 110	2 242	653 165	1 850 375
Koszty bieżącego zatrudnienia	17 093	14 003	2 170	-	37 519	70 785
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	(27 145)	(148 051)	(29 401)	-	(40 296)	(244 893)
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	(6 026)	(54 665)	(15 892)	-	(7 245)	(83 828)
powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	10 566	(32 751)	(3 966)	-	3 035	(23 116)
powstałe na skutek innych zmian	(31 685)	(60 635)	(9 543)	-	(36 086)	(137 949)
Wyplacone świadczenia	(22 065)	(22 432)	(3 677)	(2 241)	(74 090)	(124 505)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(20 470)	(53 901)	8 677	-	(84 487)	(150 181)
Koszty odsetek	9 308	19 831	3 590	-	17 372	50 101
Nabycie ZCP Brzeszcze	9 436	-	-	-	17 026	26 462
Pozostałe zmiany	-	-	-	2 247	-	2 247
Bilans zamknięcia	307 281	532 184	112 469	2 248	526 209	1 480 391
Długoterminowe	271 934	512 671	108 116	-	468 963	1 361 684
Krótkoterminowe	35 347	19 513	4 353	2 248	57 246	118 707

Wycena rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Stopa dyskontowa (%)	3,00%	3,00%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	1,15% - 8,64%	0,04% - 7,95%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	1,80% - 2,50%	1,00% - 3,50%
Przewidywana stopa wzrostu cen energii elektrycznej (%)	3,50%	3,50%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,50%	3,50%
Pozostały średni okres zatrudnienia	9,89 - 20,40	9,27 - 25,00

Analiza wrażliwości

Na dzień 31 grudnia 2017 roku została przeprowadzona analiza wrażliwości wyników wyceny na zmianę stopy dyskonta finansowego oraz na zmiany planowanych wzrostów podstaw w przedziale -0,5 p.p./+0,5 p.p.

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz wartości rezerw wyliczone przy zmienionych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2017	Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	321 894	336 386	308 405	308 273	336 395
Taryfa pracownicza	530 215	572 706	492 594	492 594	572 273
Koszty odpisu na ZFŚS	106 321	114 960	98 643	98 643	114 871
Nagrody jubileuszowe	510 678	527 900	494 316	497 664	524 220
Razem		1 551 952	1 393 958	1 397 174	1 547 759

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz prezentuje jak zmieniłaby się wartość bilansowa przy innych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2017	Odchylenia			
		Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	321 894	14 492	(13 489)	(13 621)	14 501
Taryfa pracownicza	530 215	42 491	(37 621)	(37 621)	42 058
Koszty odpisu na ZFŚS	106 321	8 639	(7 678)	(7 678)	8 550
Nagrody jubileuszowe	510 678	17 222	(16 362)	(13 014)	13 542
Razem		82 844	(75 150)	(71 934)	78 651
wpływ na wynik finansowy		17 222	(16 362)	(13 014)	13 542
wpływ na pozostałe całkowite dochody		65 622	(58 788)	(58 920)	65 109

Podziału rezerw na długo i krótkoterminowe Grupa dokonuje na podstawie szacunków dotyczących rozkładu wypłat w czasie przygotowanego przy pomocy technik aktuarialnych.

Okresy zapadalności rezerw na świadczenia pracownicze

Rok	Odprawy emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Nagrody jubileuszowe	Razem rezerwy
2018	28 851	20 043	3 826	56 571	109 291
2019	18 348	21 991	3 933	46 363	90 635
2020	23 417	21 482	3 875	41 638	90 412
2021	15 462	20 945	3 806	39 303	79 516
2022	14 994	20 445	3 747	37 329	76 515
Pozostałe lata	220 822	425 309	87 134	289 474	1 022 739
Razem	321 894	530 215	106 321	510 678	1 469 108

33.2. Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Programy dobrowolnych odejść			Razem
	Segment Wytwarzanie	Segment Dystrybucja	Pozostała działalność	
Bilans otwarcia	17 599	17 062	16 561	51 222
Utworzenie	24 076	10 025	244	34 345
Rozwiązanie	(1 940)	(4 982)	-	(6 922)
Wykorzystanie	(10 168)	(11 563)	(11 099)	(32 830)
Bilans zamknięcia	29 567	10 542	5 706	45 815
Długoterminowe	20 833	-	-	20 833
Krótkoterminowe	8 734	10 542	5 706	24 982

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Programy dobrowolnych odejść			Razem
	Segment Wytwarzanie	Segment Dystrybucja	Pozostała działalność	
Bilans otwarcia	23 460	25 432	8 444	57 336
Utworzenie	5 383	8 290	14 036	27 709
Rozwiązanie	(571)	(3 797)	(2 504)	(6 872)
Wykorzystanie	(10 673)	(12 863)	(3 415)	(26 951)
Bilans zamknięcia	17 599	17 062	16 561	51 222
Długoterminowe	11 701	-	-	11 701
Krótkoterminowe	5 898	17 062	16 561	39 521

34. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	146 885	115 302	198 844	461 031
Odwrocenie dyskonta	5 141	3 713	2 330	11 184
Zmiana stopy dyskontowej	39 830	5 012	-	44 842
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	119	64	(201 174)	(200 991)
Bilans zamknięcia	191 975	124 091	-	316 066
Długoterminowe	191 975	99 214	-	291 189
Krótkoterminowe	-	24 877	-	24 877
Część długoterminowa pozostałych rezerw				59 949
Razem				351 138

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	111 675	101 244	182 877	395 796
Odwrocenie dyskonta	4 904	2 700	11 502	19 106
Zmiana stopy dyskontowej	(35 846)	(9 854)	2 257	(43 443)
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	160	21 212	2 208	23 580
Nabycie ZCP Brzeszcze	65 992	-	-	65 992
Bilans zamknięcia	146 885	115 302	198 844	461 031
Długoterminowe	146 885	102 984	152 943	402 812
Krótkoterminowe	-	12 318	45 901	58 219
Część długoterminowa pozostałych rezerw				46 498
Razem				449 310

34.1. Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

Rezerwa tworzona jest w odniesieniu do zakładów górniczych wchodzących w skład Grupy na bazie szacunku przewidywanych kosztów likwidacji obiektów i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji. W ramach rezerwy na koszty likwidacji zakładów górniczych ujmowane jest saldo Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych („FLZG”), który zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz przepisami wykonawczymi wydanymi do tej ustawy tworzony jest przez przedsiębiorstwa górnicze wchodzące w skład Grupy w określonym stosunku procentowym do wartości podatkowych odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych, lub w odniesieniu do opłaty eksploatacyjnej, poprzez przekazanie środków pieniężnych w wysokości równowartości odpisów na wyodrębniony rachunek bankowy. Aktywa finansowe FLZG prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako długoterminowe i krótkoterminowe aktywa finansowe, natomiast saldo FLZG ujmowane jest w ramach rezerwy na przyszłe koszty likwidacji obiektów zakładów górniczych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku saldo rezerwy wyniosło 191 975 tysięcy złotych. Zwiększenie rezerwy w wysokości 39 830 tysięcy złotych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wynika z przyjęcia do wyceny na dzień 31 grudnia 2017 roku niższych stóp dyskontowych (3,00%) niż na dzień 31 grudnia 2016 roku (3,50%). W okresie porównywalnym na skutek przyjęcia wyższej stopy dyskontowej do wyceny rezerw na dzień 31 grudnia 2016 roku (zwiększenie z 2,75%-3,04% na 3,50%) Grupa rozwiązała rezerwę w wysokości 35 846 tysięcy złotych.

Tabele poniżej przedstawiają kwotę odpisu na FLZG, stan aktywów FLZG oraz saldo zobowiązań z tytułu przyszłych kosztów likwidacji obiektów zakładów górniczych.

Aktywa finansowe Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Stan środków na 1 stycznia	41 163	42 129
Odprowadzone środki	4 441	4 112
Odsetki	973	730
Wykorzystanie	(4 102)	(6 051)
Pozostałe zmiany	-	243
Stan środków na 31 grudnia	42 475	41 163
Odpisy na FLZG w okresie	(4 155)	(4 446)

Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych	46 348	44 442
Nadwyżka zdyskontowanych szacowanych kosztów likwidacji	145 627	102 443
Razem	191 975	146 885

34.2. Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

W ramach rezerwy na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych Grupa ujmuje następujące rezerwy tworzone przez spółki z segmentu Wytwarzanie:

- rezerwa na koszty związane z rekultywacją składowisk popiołów, której saldo na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 40 990 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku – 39 415 tysięcy złotych);
- rezerwa na koszty związane z demontażem farm wiatrowych, której saldo na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 57 887 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku – 51 088 tysięcy złotych);
- rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych dotycząca likwidacji komina w Elektrowni Jaworzno oraz likwidacji chłodni kominowych i bloku w Elektrowni Łagisza, której saldo na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 25 214 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku - 24 799 tysięcy złotych).

34.3. Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów

Zmianę stanu poszczególnych rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku prezentuje poniższa tabela.

	Rezerwa na umowę elektryczną	Rezerwa na "take or pay" w umowie gazowej	Rezerwa na pokrycie kosztów	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów razem
Bilans otwarcia	133 327	54 837	10 680	198 844
Odwroćenie dyskonta	1 626	475	229	2 330
Utworzenie	-	-	2 250	2 250
Rozwiązanie	(134 953)	(55 312)	(13 159)	(203 424)
Bilans zamknięcia	-	-	-	-

W roku 2015 Spółka rozpoznała rezerwy na umowy rodzące obciążenia z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwy z tego tytułu wynosiły 198 844 tysiące złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Spółka rozwiązała w całości rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem:

- rezerwę wynikającą z faktu, iż na podstawie wieloletniej umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej pomiędzy Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. a Spółką oraz PGNiG Energia S.A., Spółka zobowiązana była do zakupu połowy wolumenu energii elektrycznej produkowanej przez Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. po cenie w formule „koszt plus” pokrywającej koszty produkcji oraz zapewniającej obsługę finansowania;
- rezerwę związaną z faktem, iż Spółka była zobligowana do pokrycia ewentualnych strat związanych z realizacją klauzuli umownej „take or pay” w ramach umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego zawartej pomiędzy

PGNiG S.A. a Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. Zgodnie z powyższą klauzulą Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. była zobowiązana do zapłaty PGNiG S.A. za nieodebrany gaz;

- rezerwę na pokrycie kosztów związaną z faktem, iż w związku z opóźnieniem realizacji projektu, na Spółce mogłaby spoczywać konieczność pokrycia dodatkowych kosztów funkcjonowania Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

Rozwiązanie rezerwy na koszty związane z umową sprzedaży energii elektrycznej oraz rezerwy na pokrycie ewentualnych strat w związku z realizacją klauzuli umownej „take or pay” związane jest ze spełnieniem warunków zawieszających wynikających z podpisanego dnia 27 października 2016 roku warunkowego porozumienia w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji projektu „Budowa bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli”. Warunki zawieszające zostały spełnione poprzez dokonanie w dniu 31 marca 2017 roku przez Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. zapłaty na rzecz finansujących ją dotychczas instytucji, tj. Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Banku Polska Kasa Opieki S.A. wszystkich zobowiązań spółki względem instytucji finansujących. Środki na spłatę kredytów bankowych Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. uzyskała na podstawie umów pożyczek, zgodnie z którymi Spółka oraz Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. udzieliły Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczek. Spółka udzieliła w tym celu pożyczki w kwocie 290 742 tysiące złotych, o czym szerzej w nocy 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Z chwilą spełnienia warunków zawieszających jednocześnie weszły w życie dokumenty:

- porozumienie w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji Projektu pomiędzy TAURON Polska Energia S.A., Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A.;
- aneks do umowy sprzedaży energii elektrycznej z dnia 11 marca 2011 roku pomiędzy Spółką, Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A.;
- aneks do umowy na dostawy paliwa gazowego z dnia 11 marca 2011 roku pomiędzy Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A.

Porozumienie reguluje przede wszystkim warunki rozliczania kar umownych, urynkowienie stosowanych dotychczas formuł cenowych oraz kwestie restrukturyzacji finansowej projektu. Porozumienie stanowi odzwierciedlenie woli sponsorów projektu, tj. TAURON Polska Energia S.A. i Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. co do kontynuacji budowy bloku gazowo-parowego, wprowadzenia zmian w umowie na dostawy paliwa gazowego i umowie sprzedaży energii elektrycznej oraz zmiany formuły finansowania projektu z project finance na corporate finance. Niezależnie od powyższego sponsorzy wraz z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. kontynuują wspólne prace związane z pozyskaniem nowego finansowania projektu budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli, którego warunki i struktura byłyby korzystniejsze od dotychczas obowiązujących umów.

Aneksy do umowy na dostawy paliwa gazowego i umowy sprzedaży energii elektrycznej, które weszły w życie, przewidują w szczególności urynkowienie stosowanych w tych umowach formuł cenowych. Ponadto, w związku z opóźnieniem realizacji projektu, aneks do umowy na dostawy paliwa gazowego przewiduje zmianę w zakresie wysokości, terminów i metodologii naliczania kar umownych. Wprowadzone aneksami zmiany do umów w ocenie Zarządu Spółki stanowiły podstawę do rozwiązania w pierwszym kwartale 2017 roku rezerwy na koszty związane z umową sprzedaży energii elektrycznej oraz rezerwy na pokrycie ewentualnych strat w związku z realizacją klauzuli umownej „take or pay”.

35. Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów

Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów dotyczą obowiązku za rok bieżący lub rok poprzedni, w związku z czym w całości mają charakter krótkoterminowy.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	209 736	755 085	964 821
Utworzenie	324 937	645 009	969 946
Rozwiązanie	(84)	(10 471)	(10 555)
Wykorzystanie	(209 652)	(761 171)	(970 823)
Bilans zamknięcia	324 937	628 452	953 389

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadczeń pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	153 083	865 051	1 018 134
Utworzenie	381 946	754 286	1 136 232
Rozwiązanie	(63)	(3 884)	(3 947)
Wykorzystanie	(325 230)	(860 368)	(1 185 598)
Bilans zamknięcia	209 736	755 085	964 821

35.1. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości rezerwa na zobowiązanie z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona w ciężar kosztów operacyjnych w przypadku, gdy rzeczywista emisja przekracza wolumen posiadanych nieodpłatnych uprawnień do emisji, z uwzględnieniem przypisania nieodpłatnych uprawnień do emisji na poszczególne instalacje przynależne do spółek segmentu Wytwarzanie, tj. TAURON Wytwarzanie S.A. oraz TAURON Ciepło Sp. z o.o. Rezerwa na koszt pokrycia deficytu tworzona jest w wartości nabytych lub zakontraktowanych w tym celu uprawnień oraz według cen rynkowych na dzień bilansowy w odniesieniu do niezabezpieczonego deficytu uprawnień (w przypadku, gdy taka sytuacja wystąpi).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku rezerwa na zobowiązanie z tytułu emisji gazów wynosiła 324 937 tysięcy złotych i dotyczyła obowiązku umorzenia uprawnień z tytułu emisji za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku. Spółki utworzyły rezerwy celem pokrycia emisji za bieżący okres w wysokości odpowiednio:

- TAURON Wytwarzanie S.A. 286 940 tysięcy złotych,
- TAURON Ciepło Sp. z o.o. 37 997 tysięcy złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wykorzystanie rezerw nastąpiło w związku z wypełnieniem przez TAURON Wytwarzanie S.A. pozostałego obowiązku za rok 2016 i umorzeniem uprawnień do emisji zanieczyszczeń w wysokości 169 335 tysięcy złotych (obowiązek umorzenia uprawnień za rok 2016 został już częściowo wypełniony przez tę spółkę w grudniu 2016 roku) oraz z wypełnieniem przez TAURON Ciepło Sp. z o.o. obowiązku za rok 2016 w wysokości 40 317 tysięcy złotych.

35.2. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii

Na dzień 31 grudnia 2017 roku rezerwa krótkoterminowa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii elektrycznej dotycząca obowiązku za rok 2017 została oszacowana w wysokości 628 452 tysiące złotych, z czego: obowiązek w wysokości 331 767 tysięcy złotych jest pokryty posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami, obowiązek w wysokości 155 355 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zapłatę opłaty zastępczej, obowiązek w wysokości 141 330 tysiące złotych Grupa planuje spełnić poprzez zakup praw majątkowych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa wypełniła obowiązek umorzenia certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej za 2016 rok. W związku z powyższym wykorzystana została rezerwa w kwocie 761 171 tysięcy złotych.

36. Pozostałe rezerwy

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	92 143	262 592	354 735
Odwrocenie dyskonta	-	3 144	3 144
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	1 141	55 122	56 263
Wykorzystanie	(531)	(25 270)	(25 801)
Pozostałe zmiany	(723)	725	2
Bilans zamknięcia	92 030	296 313	388 343
Długoterminowe	-	59 949	59 949
Krótkoterminowe	92 030	236 364	328 394
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych			24 877
Razem			353 271

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	91 909	67 711	159 620
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	902	201 928	202 830
Wykorzystanie	(642)	(7 258)	(7 900)
Pozostałe zmiany	(26)	211	185
Bilans zamknięcia	92 143	262 592	354 735
Długoterminowe	-	46 498	46 498
Krótkoterminowe	92 143	216 094	308 237
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych			58 219
Razem			366 456

Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości

Spółki Grupy tworzą rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze. Na dzień 31 grudnia 2017 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 92 030 tysięcy złotych i dotyczyła segmentów:

- Wytwarzanie – 50 930 tysięcy złotych;
- Dystrybucja – 41 100 tysięcy złotych.

W 2012 roku podmiot trzeci wystąpił wobec TAURON Ciepło S.A. (obecnie TAURON Ciepło Sp. z o.o.) z roszczeniami z tytułu uregulowania stanów prawnych urządzeń przesyłowych przebiegających przez jego nieruchomości. Spółka kwestionuje zarówno zasadność tych roszczeń, jak i zasadność dokonanych potrąceń z bieżącymi zobowiązaniami wobec spółki z tytułu dostaw ciepła. W konsekwencji spółka wystąpiła na drogę postępowania sądowego celem dochodzenia bieżących należności wobec dłużnika. W dalszym toku postępowania zostanie zweryfikowana kwota ewentualnych roszczeń tego podmiotu z tytułu regulowania stanów prawnych urządzeń przesyłowych spółki. W związku z toczącym się sporem, mając na uwadze przyjętą politykę rachunkowości, rozpoznana została rezerwa na szacowane koszty powyższego roszczenia. Mając na uwadze toczący się spór sądowy, uwzględniając zapisy MSR 37.92 Grupa nie ujawnia wszystkich informacji związanych z ww. kwestią, a wymaganych przez MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe*.

Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy

Istotne rezerwy ujęte w ramach pozostałych rezerw zostały opisane poniżej:

Tytuł	Segment	Opis	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Rezerwa na kary umowne	Wytwarzanie	W związku z ryzykiem zapewnienia trwałości projektów, która wymagana była w umowach o dofinansowanie projektów: • Budowy kotła na biomasę w Elektrowni Jaworzno III; • Budowy instalacji do produkcji energii elektrycznej w Odnawialnym Źródle Energii w Stalowej Woli; w 2016 roku utworzono rezerwę na zwrot dotacji w wysokości 52 297 tysięcy złotych. Zaktualizowana na dzień 31 grudnia 2017 roku rezerwa wynosi 55 358 tysięcy złotych.	55 358	52 297
		W związku z ryzykiem wypowiedzenia przez Polski Fundusz Rozwoju S.A. umowy, wynikającym z odstąpienia przez TAURON Wytwarzanie S.A. od realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego na terenie Elektrowni Łagisza w Będzinie oraz ryzykiem naliczenia kary umownej w roku 2016 utworzono rezerwę w wysokości 11 250 tysięcy złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku w związku z wpływem noty obciążeniowej wykorzystano rezerwę w wysokości 5 625 tysięcy złotych. Pozostałe saldo rezerwy rozwiązano.	-	11 250
Rezerwa na karę pieniężną na rzecz Urzędu Regulacji Energetyki ("URE")	Dystrybucja	Rezerwa dotycząca ryzyka naruszenia ustawy Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 roku poprzez wprowadzenie w błąd Prezesa URE w zakresie przedstawianych na jego żądanie informacji. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku w związku z otrzymaniem decyzji Prezesa URE rozwiązano część rezerwy w wysokości 14 436 tysięcy złotych.	6 000	20 436
Rezerwa na wzrost wynagrodzenia za służebności przesyłu	Dystrybucja	Rezerwa dotyczy ryzyka zwiększonych opłat okresowych za służebność przesyłu dla infrastruktury energetycznej zlokalizowanej na terenach nadleśnictw podlegających Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w związku ze zmianą charakteru gruntów z terenów leśnych na grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku zwiększono rezerwę o kwotę 25 950 tysięcy złotych.	47 650	21 700
Rezerwa na podatek od nieruchomości		Rezerwa na postępowania w zakresie podatku od nieruchomości od budowli podziemnych.		
	Wydobycie	W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku spółka z segmentu Wydobywanie wykorzystwała rezerwę w wysokości 13 816 tysięcy złotych w związku z wydaniem przez organy podatkowe decyzji określającej wysokość zobowiązań podatkowych za lata poprzednie oraz złożeniem przez spółkę korekt deklaracji za lata poprzednie.	3 446	23 008
	Dystrybucja	Rezerwa na ryzyko gospodarcze w zakresie podatku od nieruchomości dotyczące majątku sieciowego. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku spółka z segmentu Dystrybucja zwiększyła rezerwę o kwotę 27 356 tysięcy złotych.	39 356	12 000
Rezerwa na podatek od towarów i usług	Sprzedaż	Rezerwa utworzona w związku z trwającym postępowaniem kontrolnym wszczętym przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie („Dyrektor UKS”) w zakresie podatku od towarów i usług. Czas trwania postępowania kontrolnego był wielokrotnie przedłużany przez Dyrektora UKS. Aktualny nowy termin zakończenia postępowania, został wyznaczony na dzień 28 kwietnia 2018 roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku rezerwa z tego tytułu wynosi 68 694 tysiące złotych. Zwiększenie rezerwy o 4 200 tysięcy złotych dotyczy naliczonych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku odsetek.	68 694	64 494

37. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe

37.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	259 220	293 284
Darowizny, dopłaty na nabycie oraz nieodpłatnie otrzymane środki trwałe	62 342	71 849
Oплаты przyłączeniowe	195 666	218 075
Pozostałe rozliczenia przychodów	1 212	3 360
Dotacje rządowe	333 556	317 505
Otrzymane dopłaty w ramach funduszy europejskich	235 065	211 981
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	26 258	28 068
Rozliczenie wyceny kredytów preferencyjnych	36 251	37 777
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	35 982	39 679
Razem	592 776	610 789
Długoterminowe	541 318	553 874
Krótkoterminowe	51 458	56 915

37.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów	54 679	48 640
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu premii	108 037	140 930
Oплаты z tytułu ochrony środowiska	45 133	3 806
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe kosztów	37 269	17 790
Razem	245 118	211 166
Długoterminowe	-	419
Krótkoterminowe	245 118	210 747

38. Zobowiązania wobec dostawców

Krótkoterminowe zobowiązania wobec dostawców na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku prezentuje tabela poniżej:

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Dystrybucja, w tym:	355 374	294 573
wobec spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.	231 973	200 732
Sprzedaż	265 660	247 487
Wydobycie	172 758	144 722
Wytwarzanie	164 980	100 857
Pozostałe	83 655	42 090
Razem	1 042 427	829 729

39. Zobowiązania inwestycyjne

Krótkoterminowe zobowiązania inwestycyjne na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku prezentuje tabela poniżej:

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Dystrybucja	438 492	336 624
Wytwarzanie	227 084	511 403
Wydobycie	74 682	159 138
Sprzedaż i Pozostałe	57 046	26 639
Razem	797 304	1 033 804

Spadek zobowiązań inwestycyjnych w segmencie Wytwarzanie dotyczył głównie spadku zobowiązań związanych z budową bloku 910 w Jaworznie w kwocie 249 640 tysięcy złotych, które na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiły 208 844 tysiące złotych, a na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiły 458 484 tysiące złotych.

Spadek zobowiązań inwestycyjnych w segmencie Wydobywanie dotyczył głównie spadku zobowiązania z tytułu zabudowy kompleksu ścianowego Zakładu Górniczego Brzeszcze w kwocie 89 080 tysięcy złotych, które na dzień 31 grudnia 2017 roku zostało spłacone w całości.

Zobowiązania inwestycyjne długoterminowe zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pozostałe zobowiązania finansowe. Na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązanie z tego tytułu wynosiło 10 666 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku zobowiązania z tego tytułu wynosiło 299 tysięcy złotych.

Zobowiązania do poniesienia nakładów inwestycyjnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne odpowiednio w wysokości 3 891 230 tysięcy złotych oraz 4 368 685 tysięcy złotych, z czego największe pozycje przedstawiono w poniższej tabeli:

Segment operacyjny	Przedmiot umowy / nazwa projektu inwestycyjnego	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Wytwarzanie	Budowa nowych mocy w Elektrowni Jaworzno III (910 MW)	2 277 479	2 835 269
	Budowa nowych przyłączy	594 627	622 415
Dystrybucja	Modernizacja i odtworzenie istniejących sieci	451 907	497 926
	Budowa szybu Grzegorz wraz z infrastrukturą oraz wyrobiskami towarzyszącymi	235 377	16 484
Wydobywanie	Budowa poziomu 800 m w Zakładzie Górniczym Janina	112 065	19 578
	Program inwestycyjny w Zakładzie Górniczym Brzeszcze	25 617	32 731

40. Zobowiązania z tytułu podatków i opłat

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Podatek dochodowy od osób prawnych	39 290	2 371
Podatek dochodowy od osób fizycznych	54 161	51 084
Podatek akcyzowy	43 760	41 549
Podatek VAT	110 867	98 114
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	190 443	170 039
Opłaty za korzystanie ze środowiska	1 494	40 964
Pozostałe	12 577	6 822
Razem	452 592	410 943

Podatkowa Grupa Kapitałowa

W dniu 22 września 2014 roku podpisana została umowa PGK na lata 2015 – 2017. Na podstawie poprzedniej umowy PGK była zarejestrowana na okres trzech lat podatkowych 2012 - 2014.

Główne spółki tworzące PGK od dnia 1 stycznia 2015 roku: TAURON Polska Energia S.A., TAURON Wytwarzanie S.A., TAURON Dystrybucja S.A., TAURON Ciepło Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o., TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Ekoenergia Sp. z o.o., TAURON Wydobywanie S.A. i Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Podatkowa Grupa Kapitałowa posiadała zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego w kwocie 37 629 tysięcy złotych stanowiące nadwyżkę obciążenia podatkowego za rok 2017 w kwocie 253 477 tysięcy złotych nad uiszczonymi zaliczkami zapłaconymi z tytułu podatku dochodowego za rok 2017 w kwocie 215 848 tysiące złotych.

W dniu 30 października 2017 roku wydana została decyzja w sprawie rejestracji Podatkowej Grupy Kapitałowej na lata 2018 – 2020. Skład Podatkowej Grupy Kapitałowej od dnia 1 stycznia 2018 roku w zakresie istotnych spółek nie uległ zmianie w stosunku do umowy PGK na lata 2015 – 2017.

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Obowiązujące przepisy mogą również zawierać niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z odsetkami.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane.

41. Pozostałe zobowiązania finansowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	203 544	156 867
Wadia, kaucje, zabezpieczenia otrzymane	86 233	79 415
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	3 246	12 560
Instrumenty pochodne	14 184	560
Depozyty uzupełniające	7 163	13 106
Pozostałe	71 389	66 161
Razem	385 759	328 669
Długoterminowe	91 620	72 374
Krótkoterminowe	294 139	256 295

Instrumenty pochodne zostały opisane w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

42. Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Wpłaty kontrahentów dotyczące przyszłych okresów	309 298	298 606
Nadpłaty od klientów	253 182	245 544
Przedpłaty na poczet opłaty przyłączeniowej	16 741	21 369
Nadwyżka zobowiązań nad aktywami ZFŚS	91	-
Inne	39 284	31 693
Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	1 552	2 573
Razem	310 850	301 179

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

43. Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

43.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

Zmiana stanu kapitału obrotowego

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Zmiana stanu należności	(171 885)	(46 280)
Bilansowa zmiana stanu należności od odbiorców	(138 748)	(64 032)
Zmiana stanu innych należności finansowych	(28 132)	871
Korekta o zmianę stanu należności z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych i aktywów finansowych	(3 636)	529
Pozostałe korekty	(1 369)	16 352
Zmiana stanu zapasów	188 060	(55 731)
Bilansowa zmiana stanu zapasów	190 657	(52 841)
Korekta o przesunięcie zapasów do/z rzeczowych aktywów trwałych	(2 597)	(4 347)
Pozostałe korekty	-	1 457
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	233 303	156 247
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań wobec dostawców	212 698	39 023
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wynagrodzeń, ubezpieczeń i pozostałych zobowiązań finansowych	33 099	(1 536)
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań niefinansowych	9 671	27 257
Zmiana stanu zobowiązań podatkowych za wyjątkiem podatku dochodowego	4 730	64 280
Korekta o zmianę stanu podatku od towarów i usług dotycząca zobowiązań inwestycyjnych	(29 255)	50 570
Korekta nabycia ZCP Brzeszcze i objęcia nowych spółek konsolidacją	-	(24 610)
Pozostałe korekty	2 360	1 263
Zmiana stanu pozostałych aktywów długo- i krótkoterminowych	146 301	341 335
Bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych długo i krótkoterminowych	173 507	176 026
Zmiana stanu należności podatkowych za wyjątkiem podatku dochodowego	(61 612)	47 050
Zmiana stanu praw do emisji gazów cieplarnianych długo i krótkoterminowych	(92 594)	(8 727)
Zmiana stanu świadectw pochodzenia energii długo i krótkoterminowych	239 369	218 347
Korekta o zmianę stanu zaliczek na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(110 152)	(84 372)
Pozostałe korekty	(2 217)	(6 989)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych	(29 351)	(140 063)
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych	15 939	(82 746)
Korekta o nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(9 413)	(18 919)
Korekta o otrzymane dotacje	(35 877)	(29 220)
Korekta nabycia ZCP Brzeszcze	-	(4 203)
Pozostałe korekty	-	(4 975)
Zmiana stanu rezerw	(153 977)	(28 173)
Bilansowa zmiana stanu rezerw długo i krótkoterminowych	(139 479)	(169 061)
Korekta o zyski/straty aktuarialne od rezerw po okresie zatrudnienia ujmowane w pozostałe całkowite dochody	19 653	204 597
Korekta o zmianę stanu rezerw na rekultywację i demontaż ujmowane w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	(33 212)	33 415
Korekta nabycia ZCP Brzeszcze	-	(92 454)
Pozostałe korekty	(939)	(4 670)
Razem	212 451	227 335

Podatek dochodowy zapłacony

Podatek dochodowy zapłacony wyniósł 143 217 tysięcy złotych, z czego kwota 136 824 tysiące złotych dotyczy Podatkowej Grupy Kapitałowej i wynika z zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku zaliczek podatku dochodowego w kwocie 215 848 tysięcy złotych oraz otrzymania przez Podatkową Grupę Kapitałową nadpłaty podatku dochodowego za rok 2016 w kwocie 79 024 tysiące złotych.

43.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(3 243 046)	(3 590 348)
Nabycie aktywów niematerialnych	(125 070)	(127 446)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych skorygowanych o VAT	(196 878)	214 984
Zmiana stanu zaliczek	110 152	84 372
Koszty remontów oraz wytworzenie we własnym zakresie	(106 032)	(99 017)
Pozostałe	(884)	1 159
Razem	(3 561 758)	(3 516 296)

Udzielenie pożyczek

Wydatki związane z udzieleniem pożyczek związane są z przekazaniem pożyczek dla spółki współzależnej Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. w łącznej kwocie 304 192 tysiące złotych, oraz udzieleniem pożyczki spółce PGE EJ 1 Sp. z o.o. w kwocie 2 940 tysięcy złotych.

Dywidendy otrzymane

Wpływy z tytułu dywidend otrzymanych w kwocie 24 636 tysięcy złotych związane są w głównej mierze z otrzymaniem przez Spółkę dywidendy od jednostki współzależnej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. w kwocie 15 500 tysięcy złotych.

43.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wykup dłużnych papierów wartościowych

Wydatki z tytułu wykupu dłużnych papierów wartościowych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku związane są z wykupem przez jednostkę dominującą transzy obligacji o wartości nominalnej 1 650 000 tysięcy złotych w ramach zawartego w listopadzie 2015 roku Programu Emisji Obligacji.

Splata pożyczek/kredytów

Wydatki z tytułu spłaty pożyczek i kredytów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w kwocie 154 918 tysięcy złotych wynikają w głównej mierze ze spłaty przez jednostkę dominującą w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku rat kredytu do Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie 147 568 tysięcy złotych.

Odsetki zapłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Odsetki zapłacone od dłużnych papierów wartościowych	(246 790)	(296 949)
Odsetki zapłacone od kredytów	(42 978)	(53 183)
Odsetki zapłacone od leasingu	(727)	(955)
Razem	(290 495)	(351 087)
stanowiące wydatek inwestycyjny	(105 945)	(95 971)
stanowiące wydatek finansowy	(184 550)	(255 116)

Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych poniesione koszty finansowania zewnętrznego aktywowane w bieżącym okresie na składniki aktywów jako wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych w przepływach z działalności inwestycyjnej. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku odsetki stanowiące koszty finansowania zewnętrznego, które podlegały kapitalizacji w wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych wyniosły 105 945 tysięcy złotych.

Emisja dłużnych papierów wartościowych

Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku związane są z:

- emisją transz obligacji o łącznej wartości nominalnej 600 000 tysięcy złotych w ramach zawartego w listopadzie 2015 roku Programu Emisji Obligacji, co zostało szerzej opisane w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego;
- emisją euroobligacji w kwocie 2 107 462 tysiące złotych, co zostało szerzej opisane w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

INSTRUMENTY FINANSOWE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

44. Instrumenty finansowe

44.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych

Kategorie i klasy aktywów finansowych	Nota	Stan na 31 grudnia 2017		Stan na 31 grudnia 2016	
		wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
1 Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu		106 292		45 092	
Instrumenty pochodne	44.3	4 934	4 934	19 776	19 776
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	24	101 358	101 358	25 316	25 316
2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		144 417		134 143	
Udziały i akcje (długoterminowe)	24	141 656		127 594	
Udziały i akcje (krótkoterminowe)	24	42		4 104	
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	24	2 719	2 719	2 445	2 445
3 Pożyczki i należności		2 734 059		2 241 033	
Należności od odbiorców	27	2 032 813	2 032 813	1 894 065	1 894 065
Lokaty i depozyty	24	39 756	39 756	38 472	38 472
Pożyczki udzielone		580 979	491 171	256 117	153 429
Inne należności finansowe		80 511	80 511	52 379	52 379
4 Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39		499 204		461 348	
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	22	499 204		461 348	
5 Instrumenty pochodne zabezpieczające	44.3	28 482	28 482	36 641	36 641
6 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29	909 249	909 249	384 881	384 881
Razem, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:		4 421 703		3 303 138	
Aktywa trwałe		978 066		929 439	
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach		499 204		461 348	
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć		240 767		240 951	
Pozostałe aktywa finansowe		238 095		227 140	
Aktywa obrotowe		3 443 637		2 373 699	
Należności od odbiorców		2 032 813		1 894 065	
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć		329 665		15 116	
Pozostałe aktywa finansowe		171 910		79 637	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		909 249		384 881	

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych	Nota	Stan na 31 grudnia 2017		Stan na 31 grudnia 2016	
		wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
1 Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu		14 184		560	
Instrumenty pochodne	44.3	14 184	14 184	560	560
2 Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		12 040 129		11 136 323	
Kredyty i pożyczki preferencyjne	32.1	34 506	34 506	41 748	41 748
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	32.1	1 063 379	1 065 694	1 206 649	1 209 558
Kredyty w rachunku bieżącym	32.1	93 503	93 503	15 156	15 156
Wyemitowane obligacje	32.2	8 637 435	8 695 096	7 681 128	7 719 015
Zobowiązania wobec dostawców	38	1 042 427	1 042 427	829 729	829 729
Pozostałe zobowiązania finansowe		154 119	154 119	158 383	158 383
Zobowiązania inwestycyjne	39	807 970	807 970	1 034 103	1 034 103
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		203 544	203 544	156 867	156 867
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia		3 246	3 246	12 560	12 560
3 Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39		23 973		34 848	
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	32.3	23 973	23 973	34 848	34 848
Razem, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:		12 078 286		11 171 731	
Zobowiązania długoterminowe		9 593 034		8 832 163	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia		9 501 414		8 759 789	
Pozostałe zobowiązania finansowe		91 620		72 374	
Zobowiązania krótkoterminowe		2 485 252		2 339 568	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia		351 382		219 740	
Zobowiązania wobec dostawców		1 042 427		829 729	
Zobowiązania inwestycyjne		797 304		1 033 804	
Pozostałe zobowiązania finansowe		294 139		256 295	

Pochodne instrumenty finansowe klasyfikowane do kategorii aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz stanowiące instrumenty zabezpieczające, które na dzień bilansowy wycenione są w wartości godziwej, zostały wycenione zgodnie z metodologią opisaną w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Ujawnienie odnośnie hierarchii wartości godziwej zostało również zaprezentowane w nocie 44.3. Wycena jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych została zaklasyfikowana do Poziomu 1 hierarchii wyceny wartości godziwej.

Instrumenty finansowe klasyfikowane do pozostałych kategorii instrumentów finansowych:

- Na dzień 31 grudnia 2017 roku instrumenty finansowe o stałej stopie procentowej - kredyty otrzymane z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, obligacje podporządkowane, euroobligacje oraz obligacje wyemitowane przez spółkę zależną, zostały wycenione w wartości godziwej. Wycenie do wartości godziwej podlegały także pożyczki podporządkowane i pożyczki na spłatę zadłużenia udzielone Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. oprocentowane zmienną stopą procentową. Wycena wartości godziwej wspomnianych instrumentów finansowych dokonana została jako bieżąca wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych aktualnie obowiązującą stopą procentową dla danej obligacji czy kredytu, tzn. przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych. Wycena została sklasyfikowana do Poziomu 2 hierarchii wyceny wartości godziwej.
- Wartość godziwa pozostałych instrumentów finansowych (poza udziałami i akcjami w ramach kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz wyłączonych z zakresu MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*, o czym mowa poniżej) na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku nie odbiegała istotnie od wartości prezentowanych w sprawozdaniach finansowych za poszczególne okresy z następujących powodów:

- w odniesieniu do instrumentów krótkoterminowych ewentualny efekt dyskonta nie jest istotny;
- instrumenty te dotyczą transakcji zawieranych na warunkach rynkowych.

Z powyższych względów wartość godziwa wspomnianych instrumentów w powyższych tabelach została ujawniona w wysokości wartości bilansowej.

- Grupa nie ujawnia wartości godziwej dla udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach, zaklasyfikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Na dzień bilansowy są one wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. W związku z wejściem w życie od dnia 1 stycznia 2018 roku MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa szacuje na ten dzień wartość godziwą powyższych udziałów i akcji, co zostało opisane szerzej w nocie 7 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach – aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* - zgodnie z polityką rachunkowości Grupy wyceniane są według metody praw własności.

44.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg amortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	-	9 136	-	-	-	-	9 136
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	20 318	-	26 713	(209 885)	1 525	(727)	(162 056)
Różnice kursowe	(2 688)	-	1 692	128 386	-	-	127 390
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	(11 820)	732	(117)	-	-	(229)	(11 434)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	-	-	-	(19 020)	-	-	(19 020)
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	-	-	(803)	-	-	-	(803)
Inne	(4 866)	(103)	-	-	-	-	(4 969)
Przychody/(koszty) finansowe netto	944	9 765	27 485	(100 519)	1 525	(956)	(61 756)
Aktualizacja wartości	(13 514)	-	(25 170)	-	-	-	(38 684)
Wynik na zrealizowanych towarowych pochodnych instrumentach finansowych	8 737	-	-	-	-	-	8 737
Przychody/(koszty) operacyjne netto	(4 777)	-	(25 170)	-	-	-	(29 947)
Zmiana wyceny	-	-	-	-	(8 159)	-	(8 159)
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-	(8 159)	-	(8 159)

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	-	5 728	-	-	-	-	5 728
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	7 412	-	27 902	(177 949)	(80 658)	(957)	(224 250)
Różnice kursowe	(2 088)	-	183	(28 356)	-	-	(30 261)
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	14 495	(203)	(603)	-	-	-	13 689
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	-	-	-	(18 767)	-	-	(18 767)
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	-	2 114	(416)	-	-	-	1 698
Inne	(43)	-	-	-	-	-	(43)
Przychody/(koszty) finansowe netto	19 776	7 639	27 066	(225 072)	(80 658)	(957)	(252 206)
Aktualizacja wartości	15 982	-	(22 943)	-	-	-	(6 961)
Wynik na zrealizowanych towarowych pochodnych instrumentach finansowych	(34 365)	-	-	-	-	-	(34 365)
Przychody/(koszty) operacyjne netto	(18 383)	-	(22 943)	-	-	-	(41 326)
Zmiana wyceny	-	-	-	-	127 252	-	127 252
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-	127 252	-	127 252

44.3. Instrumenty pochodne

	Stan na 31 grudnia 2017				Stan na 31 grudnia 2016			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem		Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem	
			Aktywa	Zobowiązania			Aktywa	Zobowiązania
CCIRS	(9 299)	-	-	(9 299)	-	-	-	-
IRS	23	28 459	28 482	-	23	36 618	36 641	-
Forward/futures towarowy	395	-	4 934	(4 539)	15 999	-	16 559	(560)
Forward walutowy	(346)	-	-	(346)	3 217	-	3 217	-
Razem			33 416	(14 184)			56 417	(560)
Długoterminowe			26 445	(4 958)			35 814	-
Krótkoterminowe			6 971	(9 226)			20 603	(560)

Wartość godziwa, w odniesieniu do poszczególnych pochodnych instrumentów finansowych, ustalana jest w następujący sposób:

Instrument pochodny	Metodologia ustalania wartości godziwej
IRS	Różnica zdyskontowanych odsetkowych przepływów pieniężnych opartych o zmienną stopę procentową oraz o stałą stopę procentową. Dane wejściowe stanowi krzywa stóp procentowych z serwisu Reuters.
CCIRS	Różnica zdyskontowanych odsetkowych przepływów pieniężnych strumienia płaconego i strumienia otrzymywanego, w dwóch różnych walutach, wyrażona w walucie wyceny. Dane wejściowe stanowią krzywe stóp procentowych, basis spready oraz fixing NBP dla odpowiednich walut z serwisu Reuters.
Kontrakty walutowe forward	Różnica zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych pomiędzy ceną terminową na dzień wyceny a ceną transakcyjną, przemnożona przez wartość nominalną kontraktu w walucie obcej. Dane wejściowe stanowią fixing NBP i krzywa stóp procentowych implikowana z transakcji fx swap dla odpowiedniej waluty z serwisu Reuters.
Kontrakty towarowe (forward, futures)	Wartość godziwa transakcji terminowych na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii elektrycznej oraz innych towarów ustalana jest w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku lub w oparciu o przepływy pieniężne stanowiące różnicę pomiędzy indeksem referencji cenowej (krzywą forward) i ceną kontraktu.

Hierarchia wartości godziwej w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych przedstawiała się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2017		Stan na 31 grudnia 2016	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa				
Instrumenty pochodne-towarowe	4 934	-	16 559	-
Instrumenty pochodne-walutowe	-	-	-	3 217
Instrumenty pochodne-IRS	-	28 482	-	36 641
Razem	4 934	28 482	16 559	39 858
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne-towarowe	4 539	-	560	-
Instrumenty pochodne-walutowe	-	346	-	-
Instrumenty pochodne-CCIRS	-	9 299	-	-
Razem	4 539	9 645	560	-

Instrumenty pochodne zabezpieczające (objęte rachunkowością zabezpieczeń) – IRS

Zgodnie z decyzją Zespołu ds. Zarządzania Ryzykiem Finansowym i Kredytowym Spółka, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, zabezpieczyła część ryzyka stopy procentowej w stosunku do przepływów pieniężnych związanych z ekspozycją na WIBOR 6M wyznaczonych w ramach dynamicznej strategii zarządzania ryzykiem, tj. odsetek od dłużnych papierów wartościowych o wartości nominalnej 2 100 000 tysięcy złotych, poprzez zawarcie transakcji zabezpieczających swap procentowy (IRS) na okres od 4 do 5 lat. Powyższe transakcje objęte są rachunkowością zabezpieczeń z zastrzeżeniem, iż pierwszy okres odsetkowy był wyłączony z wyznaczenia rachunkowości zabezpieczeń. Ma to związek z faktem, iż zmienna stopa procentowa w pierwszym okresie odsetkowym była ustalana z góry, a tym samym Spółka nie mogła objąć zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych wynikających z pierwszego okresu odsetkowego.

Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Na dzień 31 grudnia 2017 roku instrumenty pochodne nie objęte rachunkowością zabezpieczeń i klasyfikowane do kategorii aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmowały:

- instrumenty pochodne CCIRS mające na celu zabezpieczenie przepływów walutowych wygenerowanych przez płatności odsetkowe od wyemitowanych euroobligacji,
- instrumenty pochodne (futures, forward) towarowe obejmujące transakcje terminowe na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń i innych towarów,
- transakcje pochodne typu forward walutowy mające na celu zabezpieczenie przepływów walutowych wygenerowanych z tytułu prowadzonej działalności.

Instrumenty pochodne CCIRS dotyczą transakcji Coupon Only Cross Currency Swap fixed-fixed zawartych przez Spółkę w listopadzie i grudniu 2017 roku i polegają na wymianie płatności odsetkowych od łącznej kwoty nominalnej 300 000 tysięcy euro. Termin zapadalności transakcji upływa w lipcu 2027 roku. Zgodnie z warunkami transakcji, Spółka płaci odsetki naliczone na podstawie stałej stopy procentowej w złotych, równocześnie otrzymując płatności według stałej stopy procentowej w euro. Powyższa transakcja nie podlega rachunkowości zabezpieczeń.

45. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Rodzaje ryzyk związanych z instrumentami finansowymi, na jakie narażona jest Grupa TAURON wraz z opisem ekspozycji na ryzyko i sposobu zarządzania ryzykiem prezentuje poniższa tabela.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Ekspozycja na ryzyko	Zarządzanie ryzykiem	Regulacja
Ryzyko kredytowe		
Możliwość poniesienia straty z tytułu niewywiązania się partnerów handlowych z zobowiązań kontraktowych. Ekspozycja kredytowa dzieli się na ekspozycję z tytułu płatności (kwota jaka może zostać utracona w wyniku braku zapłaty za towar lub usługę) i ekspozycję zastąpienia (kwota jaka może zostać utracona w wyniku niezrealizowania dostawy towaru lub wykonania usługi).	Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma postać sterowania poziomem ekspozycji kredytowej, generowanej w momencie zawierania kontraktów przez spółki Grupy TAURON. Generalną zasadą jest, że przed zawarciem kontraktu każdy podmiot poddawany jest badaniu kondycji finansowej i otrzymuje limit kredytowy, stanowiący ograniczenie maksymalnej ekspozycji z tytułu zaangażowania handlowego. Ekspozycja kredytowa jest w tym kontekście rozumiana jako kwota, która może zostać utracona, jeśli kontrahent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań w określonym czasie (z uwzględnieniem wartości wniesionych przez niego zabezpieczeń). Ekspozycję kredytową wylicza się na aktualny dzień i dzieli się ją na ekspozycję z tytułu płatności i ekspozycję zastąpienia. Grupa posiada zdecentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, jednak kontrola, limitowanie i raportowanie tej kategorii ryzyka odbywa się centralnie, na poziomie Spółki. Funkcjonująca Polityka Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Grupie TAURON określa zasady zarządzania ryzykiem kredytowym na poziomie Grupy, mające skutecznie zminimalizować wpływ tego ryzyka na realizację celów Grupy. Na podstawie wartości ekspozycji oraz oceny kondycji finansowej poszczególnych klientów wartość ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa TAURON, jest wyliczana z wykorzystaniem metody Credit Value at Risk. Jest to metoda analityczna, która poprzez matematyczny model symulacji oblicza wartość narażoną na ryzyko na podstawie rozkładu prawdopodobieństwa straty całkowitej.	Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON
Ryzyko płynności		
Możliwość utraty lub ograniczenia zdolności do regulowania bieżących wydatków ze względu na nieadekwatną wielkość lub strukturę płynnych aktywów w stosunku do zobowiązań krótkoterminowych lub niedostateczny poziom rzeczywistych wpływów netto z działalności operacyjnej.	Sytuacja płynnościowa Grupy TAURON jest na bieżąco monitorowana pod kątem ewentualnych odchyleń od zakładanych planów, a dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, których kwota istotnie przewyższa oczekiwane zapotrzebowanie w krótkim okresie, mityguje ryzyko utraty płynności. W tym celu Spółka stosuje określone zasady wyznaczania pozycji płynnościowej zarówno poszczególnych spółek, jak i całej Grupy TAURON, co pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej, zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami (mechanizm cash pool), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących.	Polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON
Ryzyko rynkowe - ryzyko zmian stóp procentowych i kursów walutowych		
Możliwość negatywnego wpływu na wyniki Grupy poprzez wahania wartości godziwej instrumentów finansowych lub przyszłych przepływów pieniężnych z nimi związanych na skutek zmian stóp procentowych lub kursów walutowych.	Grupa TAURON zarządza ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej w oparciu o zasady i standardy zgodnie z najlepszymi praktykami w tym zakresie. Głównym celem zarządzania tymi ryzykami jest minimalizacja wrażliwości przepływów pieniężnych Grupy TAURON na czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych i kosztów zabezpieczenia w ramach transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych. Grupa TAURON w przypadkach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, wykorzystuje instrumenty pochodne, których charakterystyka pozwala na zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń.	Polityka zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON
Ryzyko rynkowe - ryzyko zmian cen		
Nieplanowana zmienność wyniku operacyjnego Grupy TAURON wynikająca z fluktuacji cen rynków towarowych oraz odchyleń wolumenu w poszczególnych obszarach działalności handlowej Grupy TAURON.	W celu efektywnego zarządzania stworzono system zarządzania ryzykiem handlowym powiązany organizacyjnie i informacyjnie z funkcjonującą na poziomie Grupy TAURON strategią zabezpieczenia pozycji handlowej. Polityka wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych. Podstawową miarę operacyjną ryzyka rynkowego w Grupie TAURON stanowi miara wartości narażonej na ryzyko (Value at Risk) określająca maksymalną dopuszczalną zmianę wartości pozycji w zadanym horyzoncie czasowym i na określonym poziomie prawdopodobieństwa.	Polityka zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON

45.1. Ryzyko kredytowe

Poniższa tabela przedstawia główne klasy instrumentów finansowych, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy TAURON jest równa ich wartościom bilansowym.

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Należności od odbiorców	2 032 813	1 894 065
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	384 881
Pożyczki udzielone	580 979	256 117
Lokaty i depozyty	39 756	38 472
Inne należności finansowe	80 511	52 379

45.1.1 Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców

Grupa posiada należności od dwóch grup odbiorców: odbiorcy instytucjonalni oraz odbiorcy indywidualni. Poniższa tabela przedstawia procentowy udział poszczególnych grup w łącznej kwocie należności od odbiorców:

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Odbiorcy instytucjonalni	70,25%	73,33%
Odbiorcy indywidualni	29,75%	26,67%
Razem	100%	100%

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związanego z działalnością podstawową. Największą pozycję należności od odbiorców stanowi należność od PSE S.A., a udział w saldzie należności od odbiorców wynosi odpowiednio na dzień 31 grudnia 2017 roku – 4,78% oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku – 4,77%.

W odniesieniu do klientów instytucjonalnych sprzedaż jest realizowana tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Wiekowanie należności od odbiorców oraz informacje odnośnie odpisów aktualizujących należności od odbiorców zaprezentowano w nocie 27 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

45.1.2 Ryzyko kredytowe związane z innymi należnościami finansowymi

Grupa posiada należności od dwóch grup odbiorców: odbiorcy instytucjonalni oraz odbiorcy indywidualni. Poniższa tabela przedstawia procentowy udział poszczególnych grup w łącznej kwocie innych należnościach finansowych:

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Odbiorcy instytucjonalni	97,61%	93,85%
Odbiorcy indywidualni	2,39%	6,15%
Razem	100%	100%

W Grupie nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego związanego z innymi należnościami finansowymi. Największą pozycję innych należności finansowych stanowi należność od Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A., a udział w saldzie innych należności finansowych wynosi odpowiednio na dzień 31 grudnia 2017 roku - 15,48% oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku – 16,17%.

Wiekowanie oraz odpisy aktualizujące wartość innych należności finansowych przedstawiają poniższe tabele.

Wiekowanie innych należności finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30-90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	78 886	2 007	10 055	937	937	66 165	158 987
Odpis aktualizujący	(820)	(108)	(9 734)	(749)	(919)	(66 146)	(78 476)
Wartość netto	78 066	1 899	321	188	18	19	80 511

Wiekowanie innych należności finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30-90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	51 647	439	268	263	527	56 228	109 372
Odpis aktualizujący	(346)	(10)	(14)	(54)	(380)	(56 189)	(56 993)
Wartość netto	51 301	429	254	209	147	39	52 379

Odpisy aktualizujące inne należności finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Bilans otwarcia	(56 993)	(2 524)
Utworzenie	(13 149)	(2 017)
Wykorzystanie	551	473
Rozwiązanie	4 087	7 721
Inne zmiany	(12 972)	(60 646)
Bilans zamknięcia	(78 476)	(56 993)

45.1.3 Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami

Zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi Grupa realizuje poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje depozytowe, działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające rating na wysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową.

Udział trzech banków, w których Grupa posiada największe salda środków pieniężnych, na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił 78%.

45.1.4 Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami

W ramach udzielonych pożyczek Grupa w głównej mierze ujmuje pożyczki na rzecz wspólnych przedsięwzięć. Pożyczki te nie są na dzień bilansowy przeterminowane. Główną pozycję stanowi pożyczka podporządkowana o wartości bilansowej 212 052 tysiące złotych, która została zabezpieczona poprzez weksel in blanco z porozumieniem wekslowym oraz pożyczki udzielone na mocy porozumień konsolidujących dług pożyczkobiorcy o łącznej wartości bilansowej 329 665 tysięcy złotych, które to pożyczki zostały zabezpieczone poprzez weksle in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi. Grupa przeprowadziła na dzień bilansowy testy na utratę wartości aktywów, obejmujące wartość pożyczek udzielonych wspólnemu przedsięwzięciu, które nie wykazały konieczności dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości pożyczek.

45.2. Ryzyko związane z płynnością

Grupa utrzymuje równowagę pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, pożyczki, obligacje oraz umowy leasingu finansowego. Takie wykorzystanie źródeł finansowania pozwala na zarządzanie ryzykiem płynności i skutecznie minimalizuje negatywne skutki jego materializacji.

W celu zminimalizowania możliwości wystąpienia zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz ryzyka utraty płynności Grupa TAURON podobnie jak w poprzednim roku stosowała mechanizm cash pooling. Cash pooling, niezależnie od środków gromadzonych przez poszczególnych uczestników, jest powiązany z elastyczną linią kredytową w postaci kredytu w rachunku bieżącym. W ramach umowy cash pool, Spółka ma możliwość korzystania z finansowania zewnętrznego w postaci kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 300 000 tysięcy złotych oraz limitu intraday do kwoty 500 000 tysięcy złotych.

Poza kredytem bieżącym dostępnym w ramach umowy cash pool Grupa ma możliwość zaciągania finansowania z tytułu kredytów w rachunku bieżącym w walutach obcych:

- do 2 000 tysięcy dolarów, na dzień bilansowy wykorzystane zadłużenie to 418 tysięcy dolarów;
- do 45 000 tysięcy euro, na dzień bilansowy wykorzystane zadłużenie to 22 069 tysięcy euro.

Tabele poniżej przedstawiają zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

Zobowiązania finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdyskontowane płatności	Z tego umowne niezdyskontowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	9 828 823	(12 205 838)	(160 573)	(418 356)	(2 329 557)	(2 195 729)	(991 898)	(6 109 725)
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	(1 042 427)	(1 038 477)	(3 950)	-	-	-	-
Zobowiązania inwestycyjne	807 970	(807 970)	(797 210)	(93)	(10 599)	(68)	-	-
Inne zobowiązania finansowe	360 909	(360 909)	(281 066)	(3 849)	(12 503)	(47 138)	(6 050)	(10 303)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 973	(24 173)	(1 475)	(22 670)	(2)	(2)	(4)	(20)
Pochodne zobowiązania finansowe								
Instrumenty pochodne-towarowe	4 539	(4 424)	-	(4 424)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne-walutowe	346	(346)	(275)	(71)				
Instrumenty pochodne-CCIRS	9 299	(47 125)	-	(4 694)	(4 694)	(4 748)	(9 427)	(23 562)
Razem	12 078 286	(14 493 212)	(2 279 076)	(458 107)	(2 357 355)	(2 247 685)	(1 007 379)	(6 143 610)

Zobowiązania finansowe na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdyskontowane płatności	Z tego umowne niezdyskontowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	8 944 681	(11 054 364)	(69 029)	(405 917)	(452 691)	(2 296 657)	(3 680 323)	(4 149 747)
Zobowiązania wobec dostawców	829 729	(829 729)	(829 693)	(36)	-	-	-	-
Zobowiązania inwestycyjne	1 034 103	(1 034 103)	(1 033 711)	(93)	(113)	(113)	(73)	-
Inne zobowiązania finansowe	327 810	(327 810)	(245 697)	(10 038)	(14 069)	(4 567)	(40 789)	(12 650)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	34 848	(35 772)	(5 313)	(6 713)	(23 718)	(2)	(4)	(22)
Pochodne zobowiązania finansowe								
Instrumenty pochodne-towarowe	560	(538)	-	(538)	-	-	-	-
Razem	11 171 731	(13 282 316)	(2 183 443)	(423 335)	(490 591)	(2 301 339)	(3 721 189)	(4 162 419)

45.3. Ryzyko rynkowe

Grupa identyfikuje następujące rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej;
- ryzyko walutowe;
- ryzyko cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz ryzyko zmiany cen posiadanych jednostek uczestnictwa.

45.3.1 Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko zmian stóp procentowych wynika głównie z zobowiązań z tytułu zadłużenia, zawartych instrumentów pochodnych na stopę procentową (IRS), środków pieniężnych oraz pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć.

Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na zmianę przepływów pieniężnych w wyniku zmiany stóp procentowych. Pozycje oprocentowane według stopy stałej narażają Grupę na zmianę wartości godziwej w przypadku pozycji wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Ryzyko zmiany wartości godziwej w wyniku zmiany stóp procentowych dotyczy również instrumentów pochodnych IRS. Grupa jest również narażona na materializację ryzyka związanego z utraconymi korzyściami w związku ze spadkiem stóp procentowych w przypadku zadłużenia o stałym oprocentowaniu lub ze wzrostem stóp procentowych w przypadku posiadanych aktywów o stałym oprocentowaniu, jednak zmiany te nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym.

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem stopy procentowej związanej z wyemitowanymi obligacjami o zmiennej stopie procentowej Grupa zawarła transakcje typu swap procentowy (IRS) (więcej informacji na temat instrumentów IRS zamieszczono w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

W poniższych tabelach przedstawione zostały wartości bilansowe instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej. Za wyjątkiem obligacji hybrydowych wyemitowanych w grudniu 2016 roku o oprocentowaniu stałym w pierwszym okresie finansowania oraz euroobligacji wyemitowanych w lipcu 2017 roku, pozostałe obligacje wyemitowane przez jednostkę dominującą oprocentowane są zmienną stopą procentową. Ze względu na stosowaną

przez Spółkę dynamiczną strategię zarządzania ryzykiem finansowym, w której pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy związane z ekspozycją na zmienną stopę procentową WIBOR 6M ryzyko zmiany stóp procentowych dla części przepływów odsetkowych zostało ograniczone poprzez zawarte transakcje zabezpieczające IRS. W związku z tym część wartości bilansowej obligacji, których zmienność przepływów odsetkowych została zabezpieczona poprzez swap procentowy, w tabelach poniżej została zaprezentowana łącznie z wyceną tych instrumentów zabezpieczających w ramach pozycji o oprocentowaniu stałym.

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2017 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	39 756	-	39 756
Pożyczki udzielone	2 954	578 025	580 979
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	909 249	909 249
Instrumenty pochodne-IRS	28 482	-	28 482
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	1	93 502	93 503
Kredyty i pożyczki preferencyjne	-	34 506	34 506
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 042 110	21 269	1 063 379
Wyemitowane obligacje	5 681 480	2 955 955	8 637 435
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	23 946	23 973
Instrumenty pochodne-CCIRS	9 299	-	9 299

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2016 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	-	38 472	38 472
Pożyczki udzielone	-	256 117	256 117
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	384 881	384 881
Instrumenty pochodne-IRS	36 641	-	36 641
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	-	15 156	15 156
Kredyty i pożyczki preferencyjne	-	41 748	41 748
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 190 501	16 148	1 206 649
Wyemitowane obligacje	3 677 088	4 004 040	7 681 128
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	141	34 707	34 848

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów lub do określonego momentu w przyszłości, kiedy to stopy zostaną zweryfikowane i mogą zostać zmienione – dotyczy to kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacji hybrydowych, które w pierwszym okresie oprocentowane są stałą stopą procentową, a w okresie drugim stopą zmienną, o czym szerzej w nocie 32.1 oraz 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych na datę bilansową.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR USD, przy czym na dzień 31 grudnia 2017 roku narażenie na zmianę stopy LIBOR USD było nieistotne, zaś na dzień 31 grudnia 2016 roku w analizie wrażliwości, ze względu na nieistotny wpływ, nie uwzględniono zmian stóp EURIBOR i LIBOR USD. Zobowiązania z tytułu zadłużenia, dla których walutą spłaty jest euro, za wyjątkiem kredytu w rachunku bieżącym

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

oprocentowane są stałą stopą procentową. Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2017 roku			
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR	
			WIBOR +43 pb	WIBOR -43 pb	EURIBOR+ 1 pb	EURIBOR -1 pb
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy	
Pożyczki udzielone	580 979	578 025	2 486	(2 486)	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	909 249	3 790	(3 790)	1	(1)
Instrumenty pochodne (aktywa)	33 416	28 482	21 217	(21 217)	-	-
Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	93 502	-	-	(9)	9
Kredyty i pożyczki preferencyjne	34 506	34 506	(148)	148	-	-
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 063 379	21 269	(91)	91	-	-
Wyemitowane obligacje	8 637 435	5 053 775	(21 731)	21 731	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 973	23 946	(103)	103	-	-
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	14 184	9 299	5 995	(5 995)	(146)	146
Razem			11 415	(11 415)	(154)	154

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2017 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem istotnych transakcji, które miały miejsce pod koniec 2017 roku. Dotyczą one klasy instrumenty pochodne (zobowiązania) obejmującej zawarte przez Spółkę w listopadzie i grudniu 2017 roku transakcje CCIRS, które są wrażliwe zarówno na zmianę stóp procentowych WIBOR jak i stóp procentowych EURIBOR. Szerzej na temat instrumentów pochodnych CCIRS w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2016		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2016 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR	
			WIBOR +60 pb	WIBOR -60 pb
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Lokaty i depozyty	38 472	38 472	231	(231)
Pożyczki udzielone	256 117	256 117	1 537	(1 537)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	384 881	384 881	1 995	(1 995)
Instrumenty pochodne (aktywa)	56 417	36 641	40 992	(40 992)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	41 748	41 748	(250)	250
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 206 649	16 148	(97)	97
Wyemitowane obligacje	7 681 128	6 101 108	(36 607)	36 607
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	34 848	34 707	(208)	208
Razem			7 593	(7 593)

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2016 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

45.3.2 Ryzyko walutowe

W spółkach Grupy TAURON występuje ekspozycja na ryzyko walutowe transakcyjne i translacyjne. Spółki Grupy narażone są na zmiany kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN i GBP/PLN w związku z ich działalnością operacyjną i finansową. Poniższe tabele prezentują ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na poszczególne klasy instrumentów finansowych w latach 2017 oraz 2016.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK		USD		GBP	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe									
Należności od odbiorców	2 032 813	1 016	4 237	46 722	7 625	-	-	-	-
Inne należności finansowe	80 511	3 321	13 851	20 607	3 363	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	3 321	13 851	64 963	10 602	314	1 093	485	2 280
Instrumenty pochodne (aktywa)	33 416	1 169	4 877	-	-	16	57	-	-
Razem		8 827	36 816	132 292	21 590	330	1 150	485	2 280
Zobowiązania finansowe									
Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	22 069	92 048	-	-	418	1 454	-	-
Wyemitowane obligacje	8 637 435	859 205	3 583 657	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	2 117	8 830	10 208	1 666	3	10	1	5
Pozostałe zobowiązania finansowe	154 119	1 717	7 162	6	1	-	-	-	-
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	14 184	1 061	4 425	-	-	33	114	-	-
Razem		886 169	3 696 122	10 214	1 667	454	1 578	1	5
Pozycja walutowa netto		(877 342)	(3 659 306)	122 078	19 923	(124)	(428)	484	2 275

Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK		USD		GBP	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe									
Należności od odbiorców	1 894 065	937	4 143	42 645	6 981	-	-	-	-
Inne należności finansowe	52 379	342	1 515	20 605	3 373	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	384 881	7 456	32 986	95 406	15 618	306	1 280	499	2 566
Instrumenty pochodne (aktywa)	56 417	3 649	16 143	-	-	100	416	-	-
Razem		12 384	54 787	158 656	25 972	406	1 696	499	2 566
Zobowiązania finansowe									
Kredyty w rachunku bieżącym	15 156	3 032	13 415	-	-	410	1 716	-	-
Wyemitowane obligacje	7 681 128	357 147	1 580 020	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców	829 729	1 839	8 137	10 073	1 649	12	49	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	158 383	2 961	13 097	-	-	94	395	2	10
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	560	122	538	-	-	5	22	-	-
Razem		365 101	1 615 207	10 073	1 649	521	2 182	2	10
Pozycja walutowa netto		(352 717)	(1 560 420)	148 583	24 323	(115)	(486)	497	2 556

Grupa TAURON wykorzystywała w 2017 roku i 2016 roku w ramach zarządzania ryzykiem walutowym kontrakty terminowe celem zabezpieczenia Grupy przed ryzykiem walutowym powstającym w toku prowadzonej działalności. Grupa nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym. Z tytułu wyceny walutowych kontraktów terminowych Grupa posiadała na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania w wysokości 346 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2016 roku aktywa w wysokości 3 217 tysięcy złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Spółka zawarła transakcje CCIRS, których wycena w wartości godziwej narażona jest na ryzyko zmian kursu EUR/PLN. Transakcje te nie są objęte rachunkowością zabezpieczeń. Na dzień 31 grudnia 2017 roku wycena CCIRS wynosiła (9 299) tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych są określone w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego i zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej lub w przypadku braku dostępnych kwotowań rynkowych na podstawie zmienności historycznych za okres jednego roku przed datą bilansową.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN oraz GBP/PLN. Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017 roku							
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		CZK/PLN		USD/PLN		GBP/PLN	
			kurs	kurs	kurs	kurs	kurs	kurs	kurs	kurs
			EUR/PLN	EUR/PLN	CZK/PLN	CZK/PLN	USD/PLN	USD/PLN	GBP/PLN	GBP/PLN
			+6,2%	-6,2%	+6,34%	-6,34%	+9,76%	-9,76%	+9,35%	-9,35%
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Należności od odbiorców	2 032 813	11 862	263	(263)	483	(483)	-	-	-	-
Inne należności finansowe	80 511	17 214	859	(859)	213	(213)	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	27 826	859	(859)	672	(672)	107	(107)	213	(213)
Instrumenty pochodne (aktywa)	33 416	4 934	302	(302)	-	-	6	(6)	-	-
Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	93 502	(5 707)	5 707	-	-	(142)	142	-	-
Wyemitowane obligacje	8 637 435	3 583 657	(222 187)	222 187	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	10 511	(547)	547	(106)	106	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	154 119	7 163	(444)	444	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	14 184	14 184	19 394	(19 394)	-	-	(11)	11	-	-
Razem			(207 208)	207 208	1 262	(1 262)	(40)	40	213	(213)

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2017 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem istotnych transakcji, które miały miejsce w drugiej połowie 2017 roku. Dotyczą one klasy wyemitowanych obligacji, która obejmuje wyemitowane przez Spółkę w lipcu 2017 roku euroobligacje, o czym szerzej w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz klasy instrumenty pochodne (zobowiązania), która obejmuje zawarte przez Spółkę w listopadzie i grudniu 2017 roku transakcje CCIRS, o czym szerzej w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2016		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2016 roku							
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		CZK/PLN		USD/PLN		GBP/PLN	
			kurs	kurs	kurs	kurs	kurs	kurs	kurs	kurs
			EUR/PLN	EUR/PLN	CZK/PLN	CZK/PLN	USD/PLN	USD/PLN	GBP/PLN	GBP/PLN
			+7,8%	-7,8%	+9,98%	-9,98%	+13,8%	-13,8%	+11,55%	-11,55%
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Należności od odbiorców	1 894 065	11 124	323	(323)	697	(697)	-	-	-	-
Inne należności finansowe	52 379	4 888	118	(118)	337	(337)	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	384 881	52 450	2 573	(2 573)	1 559	(1 559)	177	(177)	296	(296)
Instrumenty pochodne (aktywa)	56 417	19 776	6 624	(6 624)	-	-	57	(57)	-	-
Kredyty w rachunku bieżącym	15 156	15 131	(1 046)	1 046	-	-	(237)	237	-	-
Wyemitowane obligacje	7 681 128	1 580 020	(123 242)	123 242	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców	829 729	9 835	(635)	635	(165)	165	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	158 383	13 502	(1 022)	1 022	-	-	(2)	2	(1)	1
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	560	560	(42)	42	-	-	(3)	3	-	-
Razem			(116 349)	116 349	2 428	(2 428)	(8)	8	295	(295)

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2016 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem transakcji, która miała miejsce pod koniec 2016 roku. Dotyczy ona klasy wyemitowanych obligacji, która obejmuje wyemitowane przez Spółkę w grudniu 2016 roku obligacje hybrydowe, których walutą emisji i spłaty jest euro.

45.3.3 Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku otwarte pozycje stanowiły w głównej mierze transakcje forward i futures na uprawnienia do emisji. Łączna wartość bilansowa wszystkich instrumentów pochodnych na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 453 tysiące złotych (aktywa 4 877 tysięcy złotych i zobowiązania 4 424 tysiące złotych). Na dzień 31 grudnia 2016 roku otwarte pozycje stanowiły głównie transakcje forward i futures na uprawnienia do emisji oraz transakcja futures na gaz, a łączna wartość bilansowa wszystkich instrumentów pochodnych na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń wyniosła 15 012 tysięcy złotych (aktywa 15 550 tysięcy złotych i zobowiązania 538 tysięcy złotych), a transakcji pochodnej na gaz 593 tysiące złotych (aktywa).

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka uprawnień do emisji gazów Grupa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Scenariusze odzwierciedlają ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka w przyszłości oraz mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka na wyniki finansowe Grupy.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Wartość bilansowa na 31 grudnia 2017			Wzrost		Spadek	
	cena (EUR)	Aktywa	Zobowiązania	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy brutto	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy brutto
Towarowe instrumenty pochodne - uprawnienia do emisji zanieczyszczeń							
EUA Dec18	8,18	4 877	4 424	10,81	(22)	7,14	9
EUA zapas - wycena	8,14	8	-	10,75	22	7,11	(9)
Razem		4 885	4 424		-		-

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Wartość bilansowa na 31 grudnia 2016			Wzrost		Spadek	
	cena (EUR)	Aktywa	Zobowiązania	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy brutto	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy brutto
Towarowe instrumenty pochodne - uprawnienia do emisji zanieczyszczeń							
EUA Dec17	6,57-6,58	5 410	319	10,18	(10 381)	4,14	6 988
EUA Jan17	6,54	10 140	-	10,14	(21 421)	4,12	14 400
EUA Apr17	6,55	-	219	10,15	(780)	4,13	524
EUA zapas - wycena	6,54	13 226	-	10,14	32 553	4,12	(21 883)
Razem		28 776	538		(29)		29

45.3.4 Ryzyko zmian cen jednostek uczestnictwa

Na ryzyko zmian cen narażone są jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych wyceniane na dzień bilansowy do wartości godziwej. Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa jednostek uczestnictwa wycenianych do wartości godziwej wynosiła odpowiednio 101 358 tysięcy złotych oraz 25 316 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany notowań posiadanych przez Grupę jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych Grupa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Potencjalne możliwe zmiany wartości notowań są określone w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego i zostały obliczone na podstawie miesięcznych notowań funduszy w okresie jednego roku przed datą bilansową.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

Jednostki uczestnictwa	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko cenowe na 31 grudnia 2017 roku			
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	Zmiana ceny		Zmiana ceny	
			+1,3%	-1,3%	+0,8%	-0,8%
Jednostki w funduszu inwestującym w instrumenty rynku pieniężnego	5 084	5 084	66	(66)		
Jednostki w funduszu lokującym w instrumenty rynku pieniężnego oraz inne dłużne papiery wartościowe	96 274	96 274			770	(770)
Razem	101 358	101 358	66	(66)	770	(770)

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

Jednostki uczestnictwa	31 grudnia 2016		Analiza wrażliwości na ryzyko cenowe na 31 grudnia 2016 roku			
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	Zmiana ceny		Zmiana ceny	
			+1,0%	-1,0%	+0,7%	-0,7%
Jednostki w funduszu inwestującym w instrumenty rynku pieniężnego	2 519	2 519	25	(25)		
Jednostki w funduszu lokującym w instrumenty rynku pieniężnego oraz inne dłużne papiery wartościowe	22 797	22 797			160	(160)
Razem	25 316	25 316	25	(25)	160	(160)

46. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne handlowe zarządzane jest na poziomie Grupy TAURON, co zostało opisane w punkcie 3.4.4 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2017. Grupa zarządza ryzykiem handlowym w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania Politykę zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON, która wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. narażone są na działanie i niekorzystny wpływ czynników ryzyka związanego ze zmiennością przepływów pieniężnych oraz wyników finansowych wyrażonych w walucie krajowej z tytułu zmian cen towarów. Ekspozycję Grupy na ryzyko cen towarów odzwierciedla wolumen zakupów podstawowych surowców i towarów, do których zalicza się węgiel kamienny, gaz oraz energię. Wolumen oraz koszty zakupów podstawowych surowców od dostawców spoza Grupy przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj paliwa	Jednostka miary	2017		2016	
		Wolumen	Koszty zakupu	Wolumen	Koszty zakupu
Węgiel	tona	3 234 079	577 465	3 522 216	608 619
Gaz	MWh	2 481 078	195 393	2 928 639	241 432
Energia elektryczna	MWh	28 645 129	4 672 603	33 138 013	5 602 272
Energia cieplna	GJ	6 091 071	230 276	6 095 393	232 603
Razem			5 675 737		6 684 926

INNE INFORMACJE

47. Zobowiązania warunkowe

Tytuł	Opis
	Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko spółce zależnej Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. W dniu 18 marca 2015 roku spółka zależna w likwidacji wypowiedziała długoterminowe umowy zawarte w latach 2009-2010 na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych od farm wiatrowych należących do spółek grup in.ventus, Polenergia i Wind Invest. Przyczyną wypowiedzenia umów przez Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. było naruszenie ich postanowień przez kontrahentów polegające na odmowie przystąpienia w dobrej wierze do renegocjacji warunków umów. Spółce wytoczone zostały powództwa o stwierdzenie bezskuteczności złożonych oświadczeń o wypowiedzeniu. W sprawie wniesionej przez Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał w 2016 roku wyrok o oddaleniu powództwa o ustalenie bezskuteczności wypowiedzenia umów. Powód wniósł apelację od wyroku. W 2016 roku powództwa przeciwko spółce zostały zmienione poprzez uwzględnienie w nich roszczeń odszkodowawczych związanych z wypowiedzeniem umów w łącznej kwocie około 40 000 tysięcy złotych. W październiku 2017 roku Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. wytoczył Polskiej Energii Pierwszej Kompanii Handlowej Sp. z o.o. nowy pozew, tj. dotyczący zapłaty kwoty 42 095 tysięcy złotych, której Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. dochodzi tytułem odszkodowania i kar umownych. Po dniu bilansowym, w styczniu 2018 roku powództwa wniesione przez spółki Amon Sp. z o.o., Talia Sp. z o.o. oraz Mogilno III-VI zostały zmienione poprzez ich rozszerzenie o kolejne roszczenia odszkodowawcze związane z wypowiedzeniem umów w łącznej kwocie około 69 472 tysiące złotych. Uwzględniając aktualny stan spraw sądowych i okoliczności im towarzyszące Grupa ocenia, iż prawdopodobieństwo materializacji ryzyka przegrania spraw sądowych związanych z powództwami zarówno w zakresie stwierdzenia bezskuteczności oświadczeń o wypowiedzeniu oraz zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych jak i roszczeń odszkodowawczych nie przekracza 50%, w związku z czym nie tworzy rezerwy na koszty z nimi związane.
Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych	Powództwo związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko spółce zależnej Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. oraz TAURON Polska Energia S.A. Wobec Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. oraz TAURON Polska Energia S.A. w listopadzie 2014 roku zostało wytoczone powództwo przez Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. o odwołanie grożącego niebezpieczeństwa szkody. Żądaniem pozwu było zobowiązanie Spółki do uchylenia likwidacji Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji. Żądaniem ewentualnym pozwu było zobowiązanie TAURON Polska Energia S.A. do przekazania zabezpieczenia poprzez złożenie do depozytu sądowego kwoty 183 391 tysięcy złotych. W dniu 8 marca 2017 roku decyzją Zgromadzenia Wspólników Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. została cofnięta likwidacja tej spółki. Wobec cofnięcia likwidacji spółki zgodnie z zarządzeniem Sądu Okręgowego w Krakowie wydanego na rozprawie w dniu 15 marca 2017 roku nastąpiła wymiana pism między stronami sporu mająca na celu ustosunkowanie się stron wobec zaistniałej zmiany w spółce, w toku której powód podtrzymał żądanie pozwu. W dniu 2 sierpnia 2017 roku, do pełnomocnika Spółki ustanowionego w powyższej sprawie wpłynęło pismo procesowe Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. zawierające zmianę powództwa. Powodowa spółka zmieniła żądanie pozwu w ten sposób, że cofnęła pierwotne powództwo wobec spółki zależnej Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o., zaś powództwo wobec Spółki zmieniła, z powództwa o odwołanie grożącego niebezpieczeństwa szkody, na powództwo o zapłatę odszkodowania. Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. domaga się zapłaty kwoty około 34 700 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia zgłoszenia roszczenia do dnia zapłaty. Ponadto powód domaga się ustalenia, że Spółka ponosi względem Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. odpowiedzialność za szkody mogące powstać w przyszłości szacowane przez powodową spółkę na kwotę około 254 000 tysięcy złotych (a wynikające z rzekomych czynów niedozwolonych Spółki) oraz ustanowienia zabezpieczenia przez Spółkę w kwocie około 254 000 tysięcy złotych, na wypadek nie uwzględnienia przez sąd ustalenia odpowiedzialności Spółki za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości. Podstawą faktyczną żądania, według twierdzeń spółki powodowej, jest wypowiedzenie przez spółkę zależną Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. umów długoterminowych sprzedaży energii elektrycznej i sprzedaży praw majątkowych. Dokonana ocena uzasadnienia żądań pozwu wskazuje na ich całkowitą bezzasadność. Na rozprawie w dniu 4 października 2017 roku Sąd, zgodnie z wnioskiem TAURON Polska Energia S.A., wyłączył nowe żądanie pozwu względem TAURON Polska Energia S.A. do osobnego postępowania. Co do żądań pierwotnych wobec TAURON Polska Energia S.A. i Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. (żądanie uchylenia likwidacji), Sąd skierował sprawę na posiedzenie niejawne – celem umorzenia. Wobec konieczności oceny przez Sąd obszernego materiału dowodowego, przeprowadzenia analizy nierozstrzygniętego dotąd w orzecznictwie problemu prawnego stwierdzić należy, że wyrażenie oceny co do przewidywanego wyniku postępowania byłoby na obecnym etapie przedwczesne, jednakże jest duże prawdopodobieństwo, że orzeczenie sądu będzie korzystne dla pozwanych spółek.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Tytuł	Opis
Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych c.d	Powództwo związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko TAURON Polska Energia S.A. W dniu 20 lipca 2017 roku wpłynął do Spółki pozew z dnia 29 czerwca 2017 roku Gorzyca Wind Invest Sp. z o.o. przeciwko TAURON Polska Energia S.A., o zapłatę odszkodowania w kwocie około 39 700 tysięcy złotych oraz ustalenie odpowiedzialności za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji, o wartości szacowanej przez spółkę powodową na kwotę około 465 900 tysięcy złotych. Sprawa zawisła przed Sądem Okręgowym w Katowicach. W dniu 18 września 2017 roku Spółka wniosła odpowiedź na pozew, w którym wniosła m.in. o oddalenie powództwa w całości jako oczywiście bezzasadnego. W dniu 1 grudnia 2017 roku Gorzyca Wind Invest Sp. z o.o. złożyła replikę na odpowiedź na pozew, w której podtrzymała stanowisko zawarte w pozwie oraz zaprzeczyła stanowisku i argumentacji Spółki przedstawionej w odpowiedzi na pozew. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 8 lutego 2018 roku, postępowanie z powództwa Gorzyca Wind Invest Sp. z o.o. przeciwko TAURON Polska Energia S.A., jest w całości prowadzone przy drzwiach zamkniętych, ogłoszenie orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie odbędzie się publicznie. W dniu 21 sierpnia 2017 roku wpłynął do Spółki pozew z dnia 29 czerwca 2017 roku spółki Pėkanino Wind Invest Sp. z o.o. przeciwko TAURON Polska Energia S.A., o zapłatę odszkodowania w kwocie 28 500 tysięcy złotych oraz ustalenie odpowiedzialności za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji, o wartości szacowanej przez spółkę powodową na kwotę 201 600 tysięcy złotych. W dniu 5 października 2017 roku Spółka wniosła odpowiedź na pozew w którym wniosła m.in. o oddalenie powództwa w całości jako oczywiście bezzasadnego. W dniu 1 grudnia 2017 roku Pėkanino Wind Invest Sp. z o.o. złożyła replikę na odpowiedź na pozew w której podtrzymała stanowisko zawarte w pozwie oraz zaprzeczyła stanowisku i argumentacji Spółki przedstawionej w odpowiedzi na pozew. Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji nie został wyznaczony termin rozprawy. W dniu 16 października 2017 roku, wpłynął do Spółki pozew z dnia 29 czerwca 2017 roku spółki Nowy Jarosław Wind Invest Sp. z o.o. przeciwko TAURON Polska Energia S.A., o zapłatę odszkodowania w kwocie 27 000 tysięcy złotych oraz ustalenie odpowiedzialności za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji, o wartości szacowanej przez spółkę powodową na kwotę 197 800 tysięcy złotych. W dniu 28 grudnia 2017 roku Spółka wniosła odpowiedź na pozew, w którym wniosła m.in. o oddalenie powództwa w całości jako oczywiście bezzasadnego. Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji nie został wyznaczony termin rozprawy. Podstawą faktyczną żądania wszystkich pozwów, według twierdzeń spółek powodowych, jest wypowiedzenie przez spółkę zależną Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia, a łączna kwota przyszłej szkody poniesionej przez wszystkie spółki grupy Wind Invest wyniesie według twierdzeń spółki powodowej 1 212 900 tysięcy złotych. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji szanse Spółki na uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia w sporach należy ocenić pozytywnie, tj. szanse te wynoszą 70%.
Bezumowne korzystanie z nieruchomości	Spółki należące do Grupy nie posiadają tytułów prawnych do wszystkich gruntów, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne, instalacje ciepłownicze oraz związane z nimi urządzenia. W przyszłości Grupa może być zobowiązana do ponoszenia kosztów z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości, jednak należy zaznaczyć, iż ryzyko utraty majątku jest znikome. Grupa tworzy rezerwę na wszystkie zgłoszone spory sądowe w tym zakresie. Nie jest tworzona rezerwa na potencjalne nie zgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym statusie ze względu na brak szczegółowej ewidencji nieuregulowanych gruntów i w konsekwencji brak możliwości wiarygodnego oszacowania kwoty potencjalnych roszczeń. Biorąc jednak pod uwagę dotychczasową historię zgłoszonych roszczeń i koszty ponoszone z tego tytułu w latach ubiegłych ryzyko związane z koniecznością poniesienia istotnych kosztów z tego tytułu można uznać za niewielkie.
Kwota	Na zgłoszone spory sądowe na dzień bilansowy została utworzona rezerwa w wysokości 92 030 tysięcy złotych (nota 36).
Roszczenia od Huty Łaziska S.A.	W związku z połączeniem Spółki z Górnośląskim Zakładem Elektroenergetycznym S.A. („GZE”) – TAURON Polska Energia S.A. została stroną sporu sądowego z Hutą Łaziska S.A. („Huta”) przeciwko GZE i Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa URE. Aktualnie proces toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Prezes URE postanowieniem z dnia 12 października 2001 roku nakazał GZE wznowić dostawy energii elektrycznej do Huty (wstrzymane w dniu 11 października 2001 roku z powodu nieregulowania zobowiązań płatniczych przez Hute) na warunkach umowy z dnia 30 lipca 2001 roku, w szczególności po cenie 67 zł/MWh, do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu, a w dniu 14 listopada 2001 roku ostatecznie rozstrzygnął spór, wydając decyzję stwierdzającą, iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej nie było nieuzasadnione. Huta odwołała się od tej decyzji. W dniu 25 lipca 2006 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok prawomocnie kończący spór o zasadność wstrzymania przez GZE dostaw energii do Huty, oddalając apelację Huty od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 października 2005 roku oddalającego odwołanie Huty od przedmiotowej decyzji Prezesa URE. Od powołanego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie Huta wniosła skargę kasacyjną, która została przez Sąd Najwyższy oddalona wyrokiem z dnia 10 maja 2007 roku. W dniu 15 listopada 2001 roku (po wydaniu przez Prezesa URE wyżej wspomnianej decyzji z 14 listopada 2001 roku, i w związku z pogłębiającym się zadłużeniem Huty wobec GZE z tytułu dostaw energii elektrycznej) GZE ponownie wstrzymał dostawy. W związku z tym wstrzymaniem Huta wywodzi wobec GZE roszczenie o zapłatę odszkodowania. Pozwem z dnia 12 marca 2007 roku Huta domaga się od GZE i Skarbu Państwa - Prezesa URE (in solidum) zasądzenia kwoty 182 060 tysięcy złotych z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za rzekome szkody wywołane niewykonaniem przez GZE postanowienia Prezesa URE z dnia 12 października 2001 roku. W sprawie tej zapadły korzystne dla GZE wyroki sądu pierwszej i drugiej instancji, jednakże wyrokiem z dnia 29 listopada 2011 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 5 czerwca 2012 roku Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Począwszy od dnia 27 listopada 2012 roku sprawa jest przedmiotem postępowania przed sądem pierwszej instancji. Na podstawie przeprowadzonej analizy prawnej roszczeń Spółka uważa, że są one bezzasadne, a ryzyko konieczności ich zaspokojenia nikłe. W rezultacie Spółka nie utworzyła rezerwy na koszty związane z tymi roszczeniami.
Kwota	Roszczenie o zapłatę odszkodowania w wysokości 182 060 tysięcy złotych.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Tytuł	Opis
Sprawa z powództwa ENEA S.A.	Sprawa z powództwa ENEA S.A. („ENEA”) przeciwko TAURON Polska Energia S.A., zawisła od 2016 roku przed Sądem Okręgowym w Katowicach, dotyczy zapłaty kwoty 17 086 tysięcy złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty. Podstawą faktyczną roszczenia ENEA są zarzuty dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia Spółki w związku z możliwymi błędami w zakresie wyznaczenia zagregowanych danych pomiarowo – rozliczeniowych przez ENEA Operator Sp. z o.o. (jako Operatora Systemu Dystrybucyjnego, OSD), stanowiących podstawę rozliczeń ENEA i Spółki ze spółką Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. z tytułu niezbilansowania na Rynku Bilansującym w okresie od stycznia do grudnia 2012 roku. W toku postępowania na wniosek ENEA nastąpiło dopozwanie (tj. wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanych) siedmiu sprzedawców, dla których TAURON Polska Energia S.A. pełniła funkcję podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe na terenie obszaru dystrybucji ENEA Operator Sp. z o.o. w 2012 roku. Wśród dopozwanych podmiotów znalazły się dwie spółki zależne od TAURON Polska Energia S.A., tj.: TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. (względem której ENEA S.A. wniosła o zasądzenie kwoty 4 934 tysiące złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku o dopozwanie do dnia zapłaty), oraz TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. (względem której ENEA S.A. wniosła o zasądzenie kwoty 3 480 tysięcy złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku o dopozwanie do dnia zapłaty). Żądanie zapłaty kwot wskazanych w zdaniu poprzednim, jak również kwot dochodzonych od pozostałych pięciu sprzedawców, zostało zgłoszone przez stronę powodową na wypadek oddalenia powództwa przeciwko TAURON Polska Energia S.A. Sprawa jest w toku. Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji rozprawa jest odroczone z terminem z urzędu. Spółka nie utworzyła rezerwy, ponieważ uważa, że ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sprawy dla Spółki wynosi poniżej 50%. Rezerwy w ciężar kosztów utworzyły spółki zależne od TAURON Polska Energia S.A., w łącznej kwocie 5 237 tysięcy złotych w przypadku TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. oraz w łącznej kwocie 3 726 tysięcy złotych w przypadku TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. Kwoty powyższych utworzonych przez spółki zależne rezerw dotyczą należności głównej, odsetek zaktualizowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz kosztów prowadzonego postępowania.
Kwota	Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku roszczenie o zapłatę przez Spółkę wynosi 17 086 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty. Na wypadek oddalenia powództwa przeciwko Spółce roszczenie o zapłatę przez spółki Grupy wynosi łącznie 8 414 tysięcy złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku ENEA S.A. o wezwanie danej spółki Grupy do wzięcia udziału w sprawie do dnia zapłaty. W związku z przedłożeniem w trakcie postępowania nowych danych pomiarowych przez ENEA Operator Sp. z o.o. można przypuszczać, że kwoty roszczeń dochodzonych przeciwko Spółce lub spółkom Grupy mogą ulec zmianie.
Postępowania administracyjne wszczęte przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki („URE”)	Pismem z dnia 5 kwietnia 2016 roku Prezes URE powiadomił spółkę TAURON Dystrybucja S.A. o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej z uwagi na nie utrzymywanie w należytym stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń oraz na naruszenie warunków określonych w koncesji na dystrybucję energii elektrycznej. Pismem z dnia 30 marca 2017 roku Prezes URE poinformował o ustaleniu aktualnego terminu załatwienia sprawy na dzień 30 kwietnia 2017 roku. Kolejnymi pismami z dnia 8 maja oraz 1 czerwca 2017 roku Prezes URE przedłużył postępowanie odpowiednio do dnia 31 maja oraz 30 czerwca 2017 roku. W dniu 10 lipca 2017 roku Spółka otrzymała decyzję Prezesa URE o nałożeniu kary administracyjnej w łącznej wysokości 350 tysięcy złotych. W miesiącu lipcu 2017 roku Spółka utworzyła rezerwę w kwocie 351 tysięcy złotych oraz w dniu 24 lipca złożyła odwołanie do SOKiK za pośrednictwem Prezesa URE. W dniu 30 stycznia 2018 roku spółka otrzymała do wiadomości odpowiedź Prezesa URE do SOKiK na złożone odwołanie. Aktualnie spółka oczekuje na wyznaczenie przez SOKiK terminu kolejnej rozprawy. W dniu 12 grudnia 2017 roku wobec spółki z segmentu Wytwarzanie Prezes URE wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, z związku z podejrzeniem prowadzenia działalności polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej w Elektrowni Wodnej Dąbie i Elektrowni Wodnej Przewóz bez wymaganych przepisami Ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód Wisły do celów energetycznych. Dnia 12 stycznia 2018 roku spółka przesłała stosowne wyjaśnienia o trwającym postępowaniu w sprawie wydania przedmiotowych pozwoleń wodnoprawnych. Spółka stoi na stanowisku, iż fakty będące podstawą wszczęcia postępowania nie mogą stanowić podstawy do wymierzenia kary pieniężnej, w związku z czym spółka nie ma możliwości dokonania wiarygodnej wyceny wysokości kary i w konsekwencji spółka nie utworzyła rezerwy z tego tytułu. Wobec spółek z segmentu Sprzedaż zostały wszczęte następujące postępowania: - W dniu 31 marca 2017 roku wszczęto postępowanie dotyczące nieprzestrzegania w 2013 roku obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw efektywności energetycznej. Pismem z dnia 14 kwietnia 2017 roku spółka udzieliła informacji żądanych przez Prezesa URE. - W dniach 30 maja 2017 roku, 28 czerwca 2017 roku oraz 20 września 2017 roku wszczęto postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za przewinienie polegające na nieuzasadnionym wstrzymaniu dostarczania energii elektrycznej do odbiorców końcowych. Decyzjami z dnia 6 listopada i 29 grudnia 2017 roku Prezes URE nałożył na spółki z segmentu Sprzedaż kary w łącznej wysokości 19 tysięcy złotych. - W dniu 26 września 2017 roku wszczęto postępowanie w sprawie nieuzasadnionego wstrzymania dostaw energii elektrycznej przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. przy udziale TAURON Dystrybucja S.A. do odbiorcy końcowego. Spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z powyższymi postępowaniami, ponieważ w ocenie Zarządu spółek ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Tytuł	Opis
	Wobec spółek z segmentu Sprzedaż Prezes UOKiK wszczął postępowania: - Postępowanie wszczęte w dniu 17 września 2013 roku w związku z podejrzeniem stosowania przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na podawaniu w cennikach i materiałach informacyjnych cen energii elektrycznej bez uwzględnienia wartości podatku od towarów i usług, co stanowi naruszenie Ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i w związku z tym stanowi naruszenie Ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.) („Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów”). Spółka zobowiązała się do zaniechania działań naruszających przepisy Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz wniosła o prowadzenie postępowania w kierunku wydania decyzji zobowiązującej. W dniu 22 grudnia 2014 roku wpłynęło do spółki zawiadomienie UOKiK o zakończeniu postępowania dowodowego. W dniu 14 grudnia 2015 roku Prezes UOKiK wezwał spółkę do wskazania, czy praktyka została zaniechana, na co spółka odpowiedziała w lutym 2016 roku, informując UOKiK o zaniechaniu praktyki i wniosła o odstąpienie od nakładania kary. Decyzją z dnia 22 lutego 2018 roku Prezes UOKiK stwierdził stosowanie przez spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy klientów i jej zaniechanie z dniem 1 lutego 2016 roku. Prezes UOKiK nie nałożył na spółkę kary pieniężnej, zaś spółka została zobowiązana do opublikowania oświadczenia o treści określonej w decyzji. Spółce przysługuje odwołanie od decyzji do SOKiK. - Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 27 stycznia 2015 roku w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w stosunku do małych elektrowni wodnych, polegające na narzucaniu przez przedsiębiorcę nieuczciwych warunków zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii i uzależnianiu zakupu tej energii od konieczności uregulowania obowiązków bilansowania handlowego, mogą stanowić naruszenie przepisów Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Postanowieniem z dnia 15 października 2015 roku Prezes UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe. W dniu 1 lutego 2016 roku UOKiK przyjął deklarację spółki dotyczącą przedstawienia skonkretyzowanego zobowiązania. W dniu 24 sierpnia 2016 roku Prezes UOKiK wydał decyzję, w której nałożył na spółkę obowiązek wykonania zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom poprzez określone czynności w terminie dwóch miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji Prezesa UOKiK. W dniu 29 września 2016 roku spółka złożyła odwołanie od decyzji do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W dniu 2 grudnia 2016 roku Prezes UOKiK wydał decyzję, w której zmienił uzasadnienie wcześniejszej decyzji. Decyzja uprawomocniła się 2 lutego 2017 roku. Sprawozdanie z wykonania decyzji sporządzono i wysłano do UOKiK 31 marca 2017 roku. - Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 11 maja 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. dotyczące mechanizmu automatycznego przedłużania okresu rozliczeń opłat za sprzedaż energii elektrycznej według Cennika w sytuacji braku aktywnego działania ze strony konsumenta po przedstawieniu mu nowej oferty (oferty odnowieniowej). Spółka została wezwana przez Prezesa UOKiK do przedstawienia wyjaśnień. Spółka udzieliła wyjaśnień w dniu 16 października 2017 roku. - Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 21 lipca 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. dotyczące naruszenia zapisów art. 6b ust. 3 ustawy Prawo energetyczne w zakresie wyznaczania dodatkowych terminów na uregulowanie zaległych należności w wezwaniach do zapłaty. Spółka planuje podjąć działania naprawcze polegające na zmianie komunikatu wysyłanego do konsumentów; spółka jest w trakcie przygotowywania odpowiedzi. - Postępowania wszczęte w dniu 13 października i 8 listopada 2017 roku w związku z podejrzeniem stosowania przez spółki z segmentu Sprzedaż praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na utrudnianiu zmiany sprzedawcy energii elektrycznej. Spółki, na podstawie art. 49a Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zostały wezwane do ustosunkowania się do stanowiska Prezesa UOKiK jakoby spółki utrudniały zmianę sprzedawcy i błędnie sugerowały konsumentom możliwość bezkosztowego rozwiązania umowy z innym sprzedawcą. Spółki odpowiedzi udzieliły w dniu 3 listopada i 29 grudnia 2017 roku. Spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z powyższymi postępowaniami, ponieważ w ocenie Zarządu spółek ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie. Wobec spółek z segmentu Sprzedaż toczą się również postępowania wyjaśniające prowadzone przez UOKiK w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania spółek nie stanowiły naruszenia przepisów Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Spółki składają wyjaśnienia, przekazują żądane dokumenty i ustosunkowują się do twierdzeń zawartych w pismach UOKiK. Zarządy spółek oceniają, mając na uwadze, że wszczęte postępowania mają charakter postępowań wyjaśniających, iż prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw jest niskie i w związku z tym Grupa nie tworzy rezerw na te zdarzenia.
Roszczenie dotyczące zwrotu wydatków na zabezpieczenie obiektu przed wpływami eksploatacji górniczej	W grudniu 2017 roku spółka zależna TAURON Wydobywanie S.A. otrzymała od spółki Galeria Galena Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach pozew o zapłatę kwoty 22 785 tysięcy złotych tytułem zwrotu wydatków na zabezpieczenie obiektu położonego w Jaworznie przed wpływami eksploatacji górniczej. Po dniu bilansowym, w dniu 7 marca 2018 roku spółka złożyła odpowiedź na pozew do Sądu Okręgowego w Katowicach. Spółka nie tworzy rezerwy na to zdarzenie. Spółka ocenia, że utworzenie rezerwy na tym etapie sprawy jest przedwczesne z uwagi na wątpliwości natury faktycznej i prawnej, uniemożliwiające jednoznaczne przesądzenie kierunku rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy w Katowicach, jak również wysokości zasądanego roszczenia.
Podatek od nieruchomości	W odniesieniu do urządzeń służących do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej, jak również wyposażenia podziemnych wyrobisk górniczych istnieją rozbieżności interpretacyjne w zakresie podejścia do opodatkowania tych obiektów podatkiem od nieruchomości. Ze względu na fakt, że organami podatkowymi w zakresie podatku od nieruchomości są władze lokalne, podejście organów podatkowych nie jest jednolite i zdarzają się przypadki kwestionowania prawidłowości ustalenia podstawy opodatkowania. W zależności od rozstrzygnięć sądowych oraz ewentualnych zmian przepisów sytuacja w zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości urządzeń energetycznych i wyrobisk górniczych może w przyszłości ulec zmianie. W 2017 roku w związku ze zmianami w definiowaniu obiektów budowlanych, które pojawiły się w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, obecnie nie ma jednoznaczności w definiowaniu budowli. Rodzi to ryzyko potencjalnych sporów z organami lokalnymi (gminy) w zakresie ustalenia podstawy opodatkowania w podatku od nieruchomości w zakresie farm wiatrowych.
Kwota	Wielkość potencjalnego spornego podatku dotyczącego farm wiatrowych wynosi około 16 000 tysięcy złotych. Na spory w zakresie podatku od nieruchomości oraz na ryzyko gospodarcze z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały utworzone rezerwy w łącznej kwocie 42 802 tysięcy złotych oraz rozliczenia międzyokresowe bierne w kwocie 16 417 tysięcy złotych dotyczące podatku związanego z farmami wiatrowymi.

48. Zabezpieczenie spłaty zobowiązań

W celu zabezpieczenia spłaty swoich zobowiązań Grupa stosuje wiele form zabezpieczeń. Do najpowszechniejszych należą hipoteki, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia na nieruchomościach oraz innych rzeczowych aktywach trwałych oraz blokady środków pieniężnych.

Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań Grupy

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Nieruchomości	68 251	81 363
Urządzenia techniczne i maszyny	-	14 059
Inne należności finansowe	11 139	-
Środki pieniężne	9	13 740
Razem	79 399	109 162

Opis innych form zabezpieczeń spłaty zobowiązań

Grupa stosuje również inne formy zabezpieczeń spłaty zobowiązań niż zabezpieczenia na majątku wymienione powyżej, wśród których na dzień 31 grudnia 2017 roku najistotniejsze pozycje stanowią zabezpieczenia następujących umów zawartych przez jednostkę dominującą:

Umowa	Rodzaj zabezpieczenia	Wartość zabezpieczenia
Program Emisji Obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku wraz z późniejszymi aneksami	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 6 900 000 tysięcy złotych do dnia 31 grudnia 2018 roku
Program Emisji Obligacji Długoterminowych w Banku Gospodarstwa Krajowego	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 2 550 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 20 grudnia 2032 roku
Program Emisji Obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 7 524 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 roku
Umowa o limit gwarancyjny zawarta z The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd.	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 377 383 tysiące złotych, obowiązujące do dnia 27 października 2018 roku
Umowa finansowania hybrydowego w formie programu emisji obligacji podporządkowanych z dnia 6 września 2017 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 600 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania 30 czerwca 2034 roku
Umowa ramowa zawarta z CaixaBank S.A. na gwarancje bankowe.	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w CaixaBank S.A.	do kwoty 100 000 tysięcy złotych
Z limitu na gwarancje zabezpieczające transakcje może korzystać Spółka oraz spółki z Grupy TAURON (limit gwarancji wynosi 100 000 tysięcy złotych).	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 120 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania 11 lipca 2021 roku
Umowa zawarta z Bankiem Zachodnim WBK S.A. na gwarancje bankowe dla Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A.	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w BZ WBK S.A.	do kwoty 150 000 tysięcy złotych
Umowa kredytu w rachunku bieżącym oraz limit intraday (umowa rachunku bankowego) w banku PKO Bank Polski S.A. (kredyt do kwoty 300 000 tysięcy złotych oraz limit intraday do kwoty 500 000 tysięcy złotych)	pełnomocnictwa do rachunku bankowego w banku PKO Bank Polski S.A.	do łącznej kwoty 800 000 tysięcy złotych
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 600 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania 17 grudnia 2021 roku
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 360 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania 29 grudnia 2021 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w Banku Gospodarstwa Krajowego (w EUR, do kwoty 45 000 tysięcy euro)	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w Banku Gospodarstwa Krajowego	do kwoty 187 690 tysięcy złotych (45 000 tysięcy euro)
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 100 102 tysiące złotych (24 000 tysiące euro) z terminem obowiązywania 31 grudnia 2019 roku
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 208 545 tysięcy złotych (50 000 tysięcy euro) z terminem obowiązywania 31 grudnia 2020 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w mBanku (w USD, do kwoty 2 000 tysięcy dolarów)	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 10 444 tysiące złotych (3 000 tysięcy dolarów) z terminem obowiązywania 31 marca 2019 roku

Pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie

Pozostałe istotne zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie TAURON na dzień 31 grudnia 2017 roku:

- Zastawy rejestrowe i zastaw finansowy na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o.

W dniu 15 maja 2015 roku jednostka dominująca ustanowiła na 3 293 403 udziałach w kapitale zakładowym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., o wartości nominalnej 100 złotych i łącznej wartości nominalnej 329 340 tysięcy złotych, stanowiących około 50% udziałów w kapitale zakładowym, zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG.

Spółka ustanowiła na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 3 950 000 tysięcy koron czeskich oraz zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 840 000 tysięcy złotych. Spółka zobowiązała się również, że po nabyciu lub objęciu nowych udziałów, ustanowi zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na nowych udziałach. Ponadto, dokonano cesji praw do dywidendy i innych płatności.

Umowa o ustanowienie zastawów rejestrowych i zastawu finansowego została zawarta w celu zabezpieczenia transakcji obejmującej umowę kredytów terminowych i obrotowych, która została zawarta pomiędzy TAMEH Czech s.r.o. oraz TAMEH POLSKA Sp. z o.o. jako pierwotnymi kredytobiorcami, TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jako spółką dominującą i gwarantem oraz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG jako agentem oraz agentem zabezpieczenia. Zastawy rejestrowe obowiązują przez okres zabezpieczenia, tzn. do całkowitej spłaty zabezpieczonych wierzytelności lub do momentu zwolnienia przez zastawnika. Zastaw finansowy obowiązuje przez okres zabezpieczenia lub do momentu zwolnienia przez zastawnika, nie później jednak niż w dniu 31 grudnia 2028 roku.

W dniu 15 września 2016 roku zawarto aneks nr 1 do wskazanej powyżej umowy, na podstawie którego zmieniono najwyższą sumę zabezpieczenia na kwotę 1 370 000 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość bilansowa inwestycji we wspólne przedsięwzięcie ujmowanej według metody praw własności w grupie kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. wynosiła 499 204 tysiące złotych.

- Weksle in blanco

Umowa/transakcja zabezpieczona wekslem in blanco	Wystawca weksla in blanco	Stan na 31 grudnia 2017
Umowy pożyczek udzielonych spółkom zależnym TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ciepło Sp. z o.o. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Celem zabezpieczenia tych pożyczek spółki złożyły również oświadczenia o poddaniu się egzekucji.	TAURON Polska Energia S.A.	70 000
Zabezpieczenia należytego wykonania kontraktów oraz zawartych umów przez spółkę, w tym na dofinansowania prowadzonych projektów.	TAURON Dystrybucja S.A.	242 090
Zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i zwrotu środków oraz zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	228 605
Umowy o przyłączenie do sieci przesyłowej, o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, umowa z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o częściowe umorzenie pożyczki oraz umowa z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju o dofinansowanie projektu	TAURON Wytwarzanie S.A.	76 214

- Zabezpieczenia umów leasingu finansowego

Przedmiot leasingu finansowego	Leasingobiorca	Wartość bilansowa przedmiotu leasingu na 31 grudnia 2017	Zabezpieczenie
Nieruchomość w Katowicach	TAURON Polska Energia S.A.	21 702	Zabezpieczeniem tej umowy są: dwa weksle in blanco, cesja wierzytelności oraz pełnomocnictwo do rachunku bankowego.

- Spółka udzieliła gwarancji korporacyjnej celem zabezpieczenia obligacji wyemitowanych przez TAURON Sweden Energy AB (publ). Gwarancja obowiązuje do dnia 3 grudnia 2029 roku, tj. dnia wykupu obligacji i opiewa na kwotę 168 000 tysięcy euro, a beneficjentem gwarancji są obligatariusze.
- W ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z Bankiem Zachodnim WBK S.A. bank wystawił gwarancje celem zabezpieczenia transakcji giełdowych wynikających z członkostwa w Izbie Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. Na

dzień 31 grudnia 2017 roku łączna kwota gwarancji wystawionych przez bank wynosiła 50 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania do dnia 31 marca 2018 roku.

- W ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancje bankowe na zabezpieczenie zobowiązań i transakcji spółek zależnych od TAURON Polska Energia S.A. na łączną kwotę 13 834 tysiące złotych oraz na zabezpieczenie realizowanych przez Spółkę transakcji:
 - dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. - do kwoty 2 661 tysięcy złotych, obowiązująca do dnia 30 listopada 2018 roku;
 - dla Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. - do kwoty 4 041 tysięcy złotych, obowiązująca do dnia 11 lutego 2018 roku.

W celu zabezpieczenia środków na pokrycie przyszłych kosztów likwidacji wchodzące w skład Grupy przedsiębiorstwa górnicze tworzą Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych.

49. Informacja o podmiotach powiązanych

49.1. Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami

Grupa posiada wspólne przedsięwzięcia: Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. oraz grupę kapitałową TAMEH HOLDING Sp. z o.o., które zostały szerzej opisane w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Łączna wartość transakcji ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody	52 306	111 268
Koszty	(36 655)	(46 321)

Główna pozycja przychodów dotyczy transakcji z grupą kapitałową TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Transakcje z tym wspólnym przedsięwzięciem za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku wynosiły odpowiednio 30 214 tysięcy złotych i 100 520 tysiące złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku osiągnięte przychody w głównej mierze związane były ze sprzedażą uprawnień do emisji zanieczyszczeń w kwocie 19 994 tysiące złotych, zaś w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku największe przychody związane były ze sprzedażą uprawnień do emisji zanieczyszczeń w kwocie 32 384 tysiące złotych oraz ze sprzedażą węgla w kwocie 47 041 tysięcy złotych.

Główną pozycję rozrachunków ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą stanowi pożyczka udzielona Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A., o czym szerzej w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka udzieliła również zabezpieczeń wspólnym przedsięwzięciom poprzez zastaw na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o., o czym szerzej w nocie 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W związku z zawartymi umowami ze wspólnym przedsięwzięciem Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. Spółka tworzyła rezerwy na umowy rodzące obciążenia i pokrycie kosztów. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Spółka rozwiązała w całości rezerwy utworzone z tego tytułu, o czym szerzej w nocie 34.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

49.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Głównym akcjonariuszem Grupy jest Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z tym spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane.

Łączna wartość transakcji ze spółkami Skarbu Państwa została przedstawiona w tabeli poniżej.

Przychody i koszty

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przychody	1 803 577	2 293 142
Koszty	(3 007 059)	(2 527 466)

Należności i zobowiązania

	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
Należności	253 834	356 595
Zobowiązania	322 002	298 786

Na dzień 31 grudnia 2017 roku pozycja należności w powyższej tabeli obejmuje zaliczki na zakup środków trwałych w wysokości 9 757 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku pozycja należności w powyższej tabeli obejmuje zaliczki na łączną kwotę 109 364 tysiące złotych, w tym zaliczki na dostawy węgla w wysokości 99 607 tysięcy złotych oraz zaliczki na zakup środków trwałych w kwocie 9 757 tysięcy złotych.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. oraz Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 85% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A. oraz Polskiej Grupy Górniczej Sp. z o.o. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 89% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., oraz powołana do życia 1 maja 2016 roku Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 83% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A., Kompanii Węglowej S.A. oraz Polskiej Grupy Górniczej Sp. z o.o. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 87% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku.

Grupa Kapitałowa dokonuje istotnych transakcji na rynkach energii za pośrednictwem Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostka ta zajmują się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zdecydowano aby nie traktować dokonywanych za jej pośrednictwem transakcji zakupu i sprzedaży jako transakcji z podmiotem powiązanym.

Transakcje ze spółkami Skarbu Państwa dotyczą głównie działalności operacyjnej Grupy i dokonywane są na warunkach rynkowych.

49.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Wysokość wynagrodzeń oraz innych świadczeń członków Zarządu, Rad Nadzorczych i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej jednostki dominującej oraz spółek zależnych, wypłaconych i należnych do wypłaty w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie porównywalnym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017		Rok zakończony 31 grudnia 2016	
	Jednostka dominująca	Jednostki zależne	Jednostka dominująca	Jednostki zależne
Zarząd jednostki	6 957	20 556	12 858	24 604
Krótkoterminowe świadczenia (wraz z narzutami)	4 545	16 822	6 367	19 051
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	2 104	3 082	5 806	4 990
Inne	308	652	685	563
Rada nadzorcza jednostki	739	684	1 159	641
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	739	672	1 159	612
Inne	-	12	-	29
Pozostali członkowie głównej kadry kierowniczej	13 832	41 144	13 284	39 375
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	12 151	39 267	10 554	38 242
Nagrody jubileuszowe	-	1 214	-	391
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-	-	16
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	776	340	1 911	511
Inne	905	323	819	215
Razem	21 528	62 384	27 301	64 620

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa tworzy rezerwy na świadczenia przysługujące z tytułu rozwiązania stosunku pracy członkom Zarządu i pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej, które mogą być wypłacone lub należne do wypłaty w kolejnych okresach sprawozdawczych. Powyższa tabela uwzględnia kwoty wypłacone i należne do wypłaty do dnia 31 grudnia 2017 roku.

50. Leasing operacyjny

Jednostka dominująca na podstawie umów najmu użytkuje nieruchomość położoną w Katowicach przy ul. ks. Piotra Ściegiennego 3, gdzie znajduje się siedziba Spółki. Użytkowana powierzchnia wynosi 9 931,39 m², a średni miesięczny koszt najmu wraz opłatami eksploatacyjnymi w roku 2017 wyniósł 818 tysięcy złotych.

Ponadto, spółka zależna TAURON Wydobywanie S.A. użytkuje maszyny i urządzenia górnicze na podstawie umów dzierżawy. Roczne koszty dzierżawy w latach 2017 i 2016 wynosiły odpowiednio 24 626 tysięcy złotych i 34 027 tysięcy złotych.

51. Zarządzanie kapitałem i finansami

Głównymi narzędziami umożliwiającymi skuteczne zarządzanie zasobami finansowymi jest wdrożony centralny model finansowania oraz polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON wraz z funkcjonującym w Grupie TAURON cash poolingiem. Dodatkowo, system zarządzania finansami jest wspomagany centralną polityką zarządzania ryzykiem finansowym oraz centralną polityką ubezpieczeniową Grupy TAURON, w których to Spółka pełni funkcję zarządzającego oraz decydującego o kierunkach podejmowanych działań umożliwiając ustanawianie odpowiednich limitów ekspozycji na ryzyko.

Szczegółowe informacje dotyczące zarządzania finansami opisano w punkcie 4.10. Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A.

W 2017 roku Grupa TAURON posiadała pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy. Grupa zarządza strukturą kapitałową i stosownie do zmian warunków ekonomicznych odpowiednio ją modyfikuje. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może kreować politykę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom, wyemitować nowe akcje lub odpowiednio wpływać na poziom zadłużenia zewnętrznego.

Grupa monitoruje przede wszystkim wskaźnik zadłużenia definiowany jako relacja zadłużenia finansowego netto do EBITDA.

Zadłużenie finansowe netto oznacza zadłużenie finansowe Grupy TAURON z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych oraz z tytułu leasingu finansowego, z wyłączeniem zobowiązania z tytułu obligacji podporządkowanych wyemitowanych w grudniu 2016 roku o wartości nominalnej 190 000 tysięcy euro, pomniejszone o środki pieniężne oraz inwestycje krótkoterminowe o okresie zapadalności do 1 roku. EBITDA oznacza zysk lub stratę z działalności operacyjnej Grupy TAURON powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Zadłużenie finansowe oznacza zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu pieniędzy (w tym kwoty głównej i odsetek). Wartość powyższego wskaźnika jest monitorowana również przez instytucje finansujące Grupę oraz agencje ratingowe i ma wymierny wpływ na możliwość oraz koszt pozyskania finansowania, a także ocenę wiarygodności kredytowej Spółki.

Na dzień bilansowy wartość wskaźnika zadłużenia kształtowała się na poziomie 2,3, co zgodnie z obowiązującymi standardami rynkowymi jest oceniane jako poziom bezpieczny, umożliwiający dalsze zaciąganie zobowiązań finansowych.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Kredyty i pożyczki	901 734	1 070 162
Obligacje*	7 808 300	6 826 751
Leasing finansowy	25	23 546
Zobowiązania z tytułu zadłużenia długoterminowe	8 710 059	7 920 459
Kredyty i pożyczki	289 654	193 391
Obligacje*	36 183	13 354
Leasing finansowy	23 948	11 302
Zobowiązania z tytułu zadłużenia krótkoterminowe	349 785	218 047
Razem zadłużenie	9 059 844	8 138 506
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	384 881
Inwestycje krótkoterminowe o terminie zapadalności do 1 roku	108 370	50 023
Zadłużenie netto	8 042 225	7 703 602
EBITDA	3 544 591	3 336 814
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	1 806 271	801 522
Amortyzacja	(1 693 468)	(1 668 726)
Odpisy aktualizujące	(44 852)	(866 566)
Dług netto / EBITDA	2,3	2,3

* Zadłużenie nie wlicza zobowiązań z tytułu obligacji podporządkowanych

Zmianę stanu zobowiązań z tytułu zadłużenia prezentuje poniższa tabela.

Zobowiązania z tytułu zadłużenia	
Stan na 1 stycznia 2016	8 138 647
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	4 274 293
otrzymane finansowanie	4 285 521
koszty transakcyjne	(11 228)
Naliczenie odsetek	350 399
odniesione do rachunku wyników	254 428
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	95 971
Płatności z tytułu zadłużenia	(3 806 689)
splaty kapitału	(3 455 602)
odsetki zapłacone	(255 116)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(95 971)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cashpoola	(8 332)
Zmiana wyceny zadłużenia	27 772
Pozostałe zmiany niepieniężne	3 439
Stan na 31 grudnia 2016	8 979 529
obligacje podporządkowane	(841 023)
Stan na 31 grudnia 2016 - zadłużenie w kalkulacji wskaźnika zadłużenia	8 138 506
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	2 703 643
otrzymane finansowanie	2 707 462
koszty transakcyjne	(3 819)
Naliczenie odsetek	313 382
odniesione do rachunku wyników	207 434
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	105 948
Płatności z tytułu zadłużenia	(2 106 885)
splaty kapitału	(1 816 388)
odsetki zapłacone	(184 549)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(105 948)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cashpoola	83 471
Zmiana wyceny zadłużenia	(119 858)
Pozostałe zmiany niepieniężne	(486)
Stan na 31 grudnia 2017	9 852 796
obligacje podporządkowane	(792 952)
Stan na 31 grudnia 2017 - zadłużenie w kalkulacji wskaźnika zadłużenia	9 059 844

52. Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego

Informacja na temat wynagrodzenia biegłego rewidenta została zaprezentowana w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2017 w punkcie 4.12.

53. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia

W dniach 12 stycznia 2018 roku oraz 28 lutego 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. odpowiednio umowę pożyczki w kwocie 27 000 tysięcy złotych oraz porozumienie konsolidujące dług pożyczkobiorcy w kwocie 609 951 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Finansowanie wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.

Po dniu bilansowym, w dniu 8 marca 2018 roku wspólne przedsięwzięcie Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. podpisała umowę pożyczki z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A., co zostało szerzej opisane w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podpisanie aneksów do umów dotyczących programu emisji obligacji

Po dniu bilansowym, w dniu 9 marca 2018 roku wydłużony został przez część banków okres dostępności środków w ramach Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku, na podstawie podpisanych aneksów do umowy agencyjnej i depozytowej oraz umowy gwarancyjnej co zostało szerzej opisane w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zarząd Spółki

Katowice, dnia 12 marca 2018 roku

Filip Grzegorzczak - Prezes Zarządu

Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu

Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu

Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu

Oliwia Tokarczyk – Dyrektor Wykonawczy ds. Rachunkowości i Podatków